

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା
ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ
ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର
ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

लोकहितार्थं सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1 ବର୍ଷ 2020

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଓଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ପ୍ରତିବେଦନ

ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର

ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ରେ ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ

ଓଡ଼ିଶା ସରକାର

ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1 ବର୍ଷ 2020

ସୂଚୀପତ୍ର

ଅନୁଚ୍ଛେଦ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	ପୃଷ୍ଠା
	ମୁଖବନ୍ଧ	iv
	ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ	v
	ଅଧ୍ୟାୟ I ସାଧାରଣ	
1.1	ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା	1
1.1.1	ରାଜସ୍ୱ କର	2
1.1.2	ଅଣରାଜସ୍ୱ କର	3
1.2	ବକେୟା ରାଜସ୍ୱର ବିଶ୍ଳେଷଣ	3
1.3	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମନ୍ୱୟ ବକେୟା	5
1.4	ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସନ୍ଧାନ ହୋଇଥିବା କର ଫାଙ୍କି	5
1.5	ଫେରସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାରଧୂନତା	6
1.6	ଅଡିଟ୍ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଜବାବ	7
1.6.1	ପୂର୍ବ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ	7
1.6.2	ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ	7
1.6.3	ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ବିଶଦ ବିବରଣୀ	8
1.6.4	ବିଭାଗୀୟ ସମୀକ୍ଷା କମିଟି(ଡି ଏ ସି) ବୈଠକ	9
1.6.5	ସମୀକ୍ଷାରେ ବାଧ୍ୟତା	9
1.6.6	ଟିଠା ସମୀକ୍ଷା ଅନୁଚ୍ଛେଦଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଜବାବ	10
1.7	ଅଡିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ଉଚ୍ଛାପିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ଥିବା ସଂକ୍ରିୟାର ବିଶ୍ଳେଷଣ	10
1.7.1	ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି	10
1.7.2	ସାକ୍ଷତ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ଅସୁଲି	11
1.8	ସମୀକ୍ଷା ଯୋଜନା	11
1.9	ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ	12
1.10	ଏହି ପ୍ରତିବେଦନର ବ୍ୟାପ୍ତି	12
	ଅଧ୍ୟାୟ II ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଇତ୍ୟାଦି	
2.1	କର ପରିଚାଳନା	13
2.2	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା	13
2.3	ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସମୀକ୍ଷାର ପରିଣାମ	13
2.4	ସମୀକ୍ଷା ମତ୍ରବ୍ୟ	14
2.5	ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ପାଳନ/ ଅନୁପାଳନ ନହେବା	15

ଅନୁକ୍ରମ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	ପୃଷ୍ଠା
2.5.1	ତୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ କର ହାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁଁ କରର ସଞ୍ଚାରୋପଣ	15
2.5.2	ବିଳମ୍ବିତ କର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁଧ ଓ ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ	16
2.5.3	ପ୍ରମାଣିତ ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତି ହିସାବ ଉପସ୍ଥାପନ ନ ହେବା ଯୋଗୁଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ନହେବା	17
2.5.4	କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଦେୟ ବିପକ୍ଷରେ ଅତିରିକ୍ତ ନିବେଶ କର ଜମା ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ଯୋଗୁଁ କର ଦେୟର ସଞ୍ଚାରୋପଣ	18
2.6	ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପଠିତ ସରକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅନୁପାଳନ ନ ହେବା	19
2.6.1	ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରବେଶ କରର ଅନାରୋପଣ	19
2.7	ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର (ଜିଏସ୍‌ଟି) ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି	20
ଅଧ୍ୟାୟ III ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ		
3.1	କର ପରିଚାଳନା	29
3.2	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍	29
3.3	ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ	29
3.4	“ମହୁଲ ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଓ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ” ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ଅନୁପାଳନ ଅତିର୍	30
3.5	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତିର୍ ଅବଲୋକନ	40
3.6	ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ/ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ	40
3.6.1	ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ / ବିଅରର ସଞ୍ଚ ଉଠାଣ ଉପରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସଞ୍ଚ/ ଅନାରୋପଣ	40
3.6.2	ଦେଶୀ ମଦର ସଞ୍ଚ ଉଠାଣ ଉପରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସଞ୍ଚାଦାୟ	41
3.6.3	ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁରହିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନାଦେୟ	42
3.6.4	ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ଫି ଅନାଦାୟ	43
ଅଧ୍ୟାୟ IV ସ୍ୱାମି ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି		
4.1	କର ପରିଚାଳନା	45
4.2	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା	45
4.3	ସମାକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଓ ସମାକ୍ଷାର ପରିଣାମ	45
4.4	ସମାକ୍ଷା ମତ୍ରବ୍ୟ	46
4.5	ସରକାରୀ ଅନୁଦେଶ ତଥା ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନ ହେବା	46
4.5.1	ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଉପରେ ସ୍ୱାମି ଶୁଳ୍କ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସଞ୍ଚବସାଣ	47

ଅନୁକ୍ରମ	ପ୍ରସଙ୍ଗ ସୂଚନା	ପୃଷ୍ଠା
4.5.2	ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ସଙ୍କ୍ରାମଣ	48
4.5.3	ଜମି ଓ କୋଠାଘରର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ ଯୋଗୁଁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫିର ସଙ୍କ୍ରାମଣ	48
ଅଧ୍ୟାୟ V ମୋଟର ଯାନ କର		
5.1	କର ପ୍ରଶାସନ	51
5.2	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା	51
5.3	ସମୀକ୍ଷାର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଫଳାଫଳ	51
5.4	ସମୀକ୍ଷା ଅବଲୋକନ	52
5.5	ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ	52
5.5.1	ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କର ର ଅନାଦାୟ	53
5.5.1.1	ପଶ୍ୟାଦାୟ ଯାନ ଏବଂ ବୁକ୍ସିଭିକ ଯାନ	53
5.5.1.2	ଟ୍ରେଲର ସଂଲଗ୍ନ ଟ୍ରାକ୍ଟର, ଘରୋଇ ସେବା ଯାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବସ ସମୂହ	54
5.5.2	ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଆରଟିଓ ପରିମିଟ୍, ତାତକାଳୀନ ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅସଂଯୋଜନ	55
5.5.3	ପରିମିଟ୍ ପ୍ରଦାନରେ ଅନିୟମିତତା ଯୋଗୁଁ ରାଜସ୍ୱ ସଙ୍କ୍ରାମଣ	55
5.5.4	ବାତାନ୍ତରୀଣ ଯାତ୍ରାବାହୀ ଯାନର କର ସଂରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଳମ୍ବ ବିକ୍ଷତ୍ରି ଜାରି	56
ଅଧ୍ୟାୟ VI ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି		
6.1	ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ ପରିଚାଳନା	59
6.2	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା	59
6.3	ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ	59
6.4	ସମୀକ୍ଷା ମତ୍ତବ୍ୟ	60
6.5	ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ	60
6.5.1	ସାଇଟ କୋଇଲା ଉପରେ ରାଜଭାଗର ସଙ୍କ୍ରାମଣ	60
6.5.2	ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାର ଏବଂ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାର ଅନାଦାୟ	61
6.5.3	ବେସରକାରୀ ଯାନବାହାନ ତତ୍ତ୍ୱ ଯନ୍ତ୍ରରେ ମୁଦ୍ରେଣ ଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବେତନ ଅଂଶର ଅନାଦାୟ	62
ପରିଶିଷ୍ଟ		
	ପରିଶିଷ୍ଟ -I	65
	ପରିଶିଷ୍ଟ -II	66
	ପରିଭାଷା	67

ମୁଖବନ୍ଧ

ଭାରତର ସମ୍ବିଧାନର ଧାରା 151 ଅନୁଯାୟୀ ଓଡ଼ିଶାର ରାଜ୍ୟପାଳଙ୍କୁ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବା ନିମନ୍ତେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସମାପ୍ତ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଅଛି ।

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଏବଂ ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ (କର୍ତ୍ତବ୍ୟ, କ୍ଷମତା ତଥା ସେବା ସର୍ତ୍ତାବଳୀ) ଅଧିନିୟମ 1971 ଅନୁଯାୟୀ କରାଯାଇଥିବା ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୁଖ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ଉପାର୍ଜନ ବିଭାଗମାନଙ୍କର ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ବ୍ୟୟ ସମାକ୍ଷାର ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଗତ ।

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି କାର୍ଯ୍ୟଧାରାରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟରୀକରଣ ଦେଶନେଶ ତଥ୍ୟକୁ ଯୋଗ କରାଯିବା ଦରକାର । ଅନ୍ୟଥା ରାଜସ୍ୱ ସମାକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ ବହୁମାତ୍ରାରେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବ । ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ ସେହି ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଛି ଯାହା ଚଳିତ 2017-18 ବର୍ଷରେ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଯାହା ପୂର୍ବବର୍ଷ ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା, ସେଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଅଛି । ଆବଶ୍ୟକ ସ୍ଥଳେ ମଧ୍ୟ 2017-18 ର ପରବର୍ତ୍ତୀ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ହୋଇଥିବା ସମାକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡ ସହିତ ଅନୁରୂପସତ୍ତାକୁ ଆଧାର କରି ସମାକ୍ଷା କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନା କରାଯାଇଛି ।

ଅନୁବାଦିତ ରିପୋର୍ଟରେ ସନ୍ଦେହ ଜାତ ହେଲେ ଇଂରାଜୀ ପ୍ରତିବେଦନ ବିଶ୍ୱାସଯୋଗ୍ୟ ବିବେଚିତ ହେବ ।

ବିହଙ୍ଗାବଲୋକନ

I ସାଧାରଣ

ଏହି ରିପୋର୍ଟରେ ଗୋଟିଏ ଅନୁପାଳନ ସମାକ୍ଷା “ମହୁଲି ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଓ ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ” ସହିତ 22ଟି ଅନୁଚ୍ଛେଦ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଅଛି । କେତେକ ମୁଖ୍ୟ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ନିମ୍ନରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି :

ଅର୍ଥ କମିଶନଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଟିକସ ଭାଗ ଓ ସହାୟକ ଅନୁଦାନରେ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଭାଗ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ଚଳମାନୀକରଣ ସାଧନ ଉପରେ ଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ଓ ଅଣଟିକସ ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷିତ ଅଟେ ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିବା କର ଓ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରତିଶତ ରାଜ୍ୟର ସମଗ୍ର ରାଜସ୍ୱର 2016-17 ବର୍ଷରେ 41.58 ପ୍ରତିଶତରୁ 2017-18 ବର୍ଷରେ 42.60 ପ୍ରତିଶତକୁ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.1)

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଙ୍କର 2,004.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ 1,401ଟି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥି, ରିଟର୍ଣ୍ଣ, ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ରେଜିଷ୍ଟର ଏବଂ ଅନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଭିଲେଖ ଗୁଡ଼ିକ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ଅତିବେଳେ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସରକାର ଏହି ବିଷୟରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଦରକାର ଯେ କୌଣସି ବିଭାଗୀୟ ଅଫିସର ଅତିବ୍ ମାଗୁଥିବା ନଥିପତ୍ର ନ ଦେଲେ ବା ହସ୍ତାନ୍ତର ନକଲେ ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.6.5)

2017-18 ବର୍ଷରେ କର ଓ ଅଣ କର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ସମନ୍ୱୟ ନଥିପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ବେଳେ 59,387 ଟି ମାମଲାରେ 795.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ ସମ୍ବନ୍ଧିତ ବସାଣ/ ରାଜସ୍ୱ ହାନି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 1.9)

II ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବାକର ଓ ପ୍ରବେଶ କର ଇତ୍ୟାଦି

ଦ୍ରବ୍ୟର ଭୁଲ ଶ୍ରେଣୀକରଣ ଯୋଗୁଁ 64.07 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଓ ଜୋରିମାନାର ସଂଶୋଧନ ହୋଇଛି ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.5.1 କ ଏବଂ 2.5.1 ଖ)

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁଚ୍ଚିତ୍ ସଂବନ୍ଧୀୟ ଫଳରେ 73.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ସହ କର ଓ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନରେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.5.2)

ପ୍ରମାଣିତ ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବ (ସିଏଏଏ) ଦାଖଲ କରି ନଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ 5.01 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇନଥିଲା ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.5.3)

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମରେ କର ପରିମାଣର ସାମଞ୍ଜସ୍ୟ ନଥିବା ଫଳରେ 28.38 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଓ ଜୋରିମାନାରେ ସଂଶୋଧନ ହୋଇଛି ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.5.4)

ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରବେଶ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ନଥିବାରୁ 56.52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଓ ଜୋରିମାନା ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁଚ୍ଛେଦ 2.6.1)

41,159 ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ କାର୍ଯ୍ୟାଦେଶ ଓ ସେବାକରକୁ ଦେଶାନ୍ତରୀ ହୋଇପାରି ନଥିଲେ । ବିଭାଗମାନେ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର କାରଣ ଠିକ୍ ରୂପେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିନଥିଲେ । ସମାକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିଟିଏ ବାହାର କରିପାରିନଥିଲେ ଯେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର ଅଧିନରେ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରିଭୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ସମସ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ କି ନାହିଁ ।

ସମାକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା ଯେ ସମସ୍ତ 41,159 ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କରରୁ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଠିକ୍ରେ ପରିଚାଳିତ ହେବା ଦ୍ୱାରା ଯେପରି କୌଣସି ଜରଦାତା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକରରୁ ବାହାରି ନ ଯାଆନ୍ତି ତା ଉପରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 2.7.8.3)

ଆଠଟି ମଣ୍ଡଳରେ 339 ଜରଦାତା ମାନେ 42.24 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସଂକ୍ରମିତ ନିବେଶ କର ଜମା ଫାଇଲ୍ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ସମସ୍ତ ମଣ୍ଡଳରେ 251 ଟି ମାମଲାରେ 39.71 କୋଟି ଟଙ୍କା ସତ୍ୟାପିତ ହୋଇଥିଲା ଓ 88 ଟି ମାମଲା (26 ପ୍ରତିଶତ) ସତ୍ୟାପିତ ହୋଇନଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା ଯେ ବିଭାଗ ଏହା ଉପରେ ଫଳପ୍ରସ୍ତୁତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ଯେପରିକି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଶୀଘ୍ର ଫର୍ଦ୍ଦିଆ ହୋଇପାରିବ । ଯେଉଁ ଗୁଡ଼ିକର ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯାଞ୍ଚ ହୋଇନାହିଁ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 2.7.8.5)

III ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ

ମହୁଲି ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତୁତି ମହୁଲି ମଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଉପରେ ସମାକ୍ଷା କରାଯାଇ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନିୟମିତତା ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା:

- ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମାନେ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ଲଘନ ପ୍ରଥାଗ୍ରହଣ କରିବା ଦ୍ୱାରା, ମନମୁଖୀ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ସାଂଘାତିକ ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ହୋଇଥିଲା ତଥାପି ଏହା ଆନୁପାତିକ ଭାବେ ଲଘନ ରୋକାଯାଇ ପାରିନଥିଲା ଏବଂ ଏହା ବାରମ୍ବାର ଲଘନ ରୋକିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲା ।
- 2009 ମସିହାରେ ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ଜାରି କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିୟମ ଓ ଅଧିନିୟମ ବନାଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତାହା ଅନୁପାଳିତ ହୋଇନଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯେ ବିଭାଗ ବଳବତ୍ତରଣ ଓ ଅନ୍ତଃକରଣ ସଂକ୍ରିୟାକୁ ସଂଗଠିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ବିଭାଗ ମଧ୍ୟ ଏହା ଉପରେ ବିଚାର କରିବା ଦରକାର କି ନିୟମ ଲଘନ କାରୀକୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟକରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4.5.1 ଏବଂ 3.4.5.2)

ମହୁଲି ମଦ ପୁଡ଼ିଆ (ଥଲି)ର ଅଧିକତମ ଖୁରୁରା ଦର (ଏମ୍.ଆର୍.ପି) ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ହୋଇନଥିଲା । ଅଧିକତମ ଖୁରୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନ କରିବା ଦ୍ୱାରା ଖାରଚିମାନେ ମହୁଲି ମଦର ଦୋକାନୀମାନଙ୍କର ଖୁଆଲି ମନ ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ । ଏହିପରି, ବିଭାଗ ମହୁଲି ମଦର କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କର ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ପାଇଁ ଅନୁମତି ଦେଇଥିଲେ ।

ସମାକ୍ଷା ଏହା ଉପରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯେ ବିଭାଗ ମହୁଲି ମଦର ଅଧିକତମ ଖୁରୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4.5.4)

ମହୁଲି ଫୁଲର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିବା ମୂଲ୍ୟଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ଏହାଦ୍ୱାରା ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମହୁଲି ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହ କରୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିଗଣଙ୍କ ମଧ୍ୟସ୍ଥିମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିଲେ । ଏହାର କାରଣ ସରକାର ଜାରି କରିଥିବା ନୀତିନିୟମକୁ ଅନୁପାଳନ କରାନଯିବା ।

ସମାକ୍ଷା ଏହା ସୁପାରିଶ କରିଥିଲେ ଯେ, ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମହୁଲି ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ବିକ୍ରିକାରୀ ଯେପରି ପାଇପାରିବ ତାହା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4.6.1)

5,000 କ୍ରିକ୍ସାଲରୁ ଅଧିକ ପରିମାଣର ମହୁଲି ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍ କରଣ ପାଇଁ ସରକାର କୌଣସି ଲାଇସେନ୍ସ ଦେୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିନଥିଲେ । ଏହାଫଳରେ ମହୁଲି ଫୁଲର ଅଧିକତମ ଅବକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ଆଦାୟରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଏହା ଉପରେ ସୁପାରିଶ କରିଥିଲା ଯେ, ବିଭାଗ ଏହି ଗଠିତ କ୍ଷମତା ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ ଲାଇସେନ୍ସ ଦେୟକୁ ଡର୍ଜମା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.4.6.2)

ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା ଅବଲୋକନ:

2016-17 ବର୍ଷରେ 38 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ପରିମାଣରେ ଆଇଏମ୍ଏଏଏଏ ଏଲ୍ ଓ ବିଏର ଉଠାଣ କରିଥିଲେ । ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ଜୋରିମାନା ବାବଦରେ 8.83 କୋଟି ଟଙ୍କାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଦାବା ଉତ୍ତାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6.1 କ)

ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ପରିମାଣର ଆଇଏମ୍ଏଏଏଏ ଏଲ୍ ଓ ବିଏର ଉଠାଣ ଯୋଗୁଁ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ଜୋରିମାନା ବାବଦରେ 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସହ ବସାଣ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6.1 ଖ)

ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ପରିମାଣ ଠାରୁ କମ୍ ପରିମାଣର କଣ୍ଟ୍ରିବ୍ୟୁଟିଭ୍ ଉଠାଣ ଯୋଗୁଁ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ 22.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସହାରୋପଣ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6.2)

2016-17 ବର୍ଷର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ପରେ 2,154 ଘଣ୍ଟା ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁ ରହିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ 21.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନାଦାୟ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 3.6.3)

IV ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି

ବିକ୍ରୟ ପତ୍ର, ବିକ୍ରି ରାଜିନାମା ଏବଂ ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ପଞ୍ଜିକରଣ ଉପରେ 115.69 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ୍ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ସହ ଆଦାୟ କରାଯାଇ ଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 4.5.1, 4.5.2 & 4.5.3)

V ମୋଟର ଯାନ କର

ମାଲବାହୀ ଯାନ, ରୁକ୍ଷଭିତ୍ତିକ ଯାନ ପଞ୍ଜିକୃତ ମାଲିକମାନଙ୍କଠାରୁ 27,413ଟି ଯାନରୁ 26.74 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମୋଟରଯାନ ଅତିରିକ୍ତ କର ଓ 53.48 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଅନାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 5.5.1.1)

ଟ୍ରାକ୍ଟର ସଂଲଗ୍ନ ଟ୍ରେଲର, ଘରୋଇ ସେବା ଯାନ ଓ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବସ୍ଗୁଡ଼ିକର ପଞ୍ଜିକୃତ ମାଲିକମାନଙ୍କ ଠାରୁ 13,520ଟି ଯାନରୁ 4.06 କୋଟି ମୋଟର ଯାନ କର ଓ 8.12 କୋଟି ଜୋରିମାନା ଅନାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 5.5.1.2)

ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓ ଆଞ୍ଚଳିକ ପରିବହନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପର୍ମିଟ୍ ତଥ୍ୟାବଳୀରେ ସଂଯୋଗୀକରଣ ନହେବା ଯୋଗୁଁ ମୋଟର ଯାନ କରର ସହାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 5.5.2)

ସାଧାରଣ ସେବା ପରି 49 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ବସକୁ ପରମିଟ୍ ଦିଆଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ରୁଟରେ 25 କିମି ଅନ୍ତରରେ ରହଣି ସ୍ଥଳ ରହିଥିଲା । ଯାତ୍ରାଫଳରେ 2015-18 ମଧ୍ୟରେ ଯାତ୍ରୀକର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କରକୁ ମିଶାଇ 17.37 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସମ୍ପାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 5.5.3 କ)

କରର ପ୍ରକାର ଭେଦରେ ଅହେତୁକ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ନଭେମ୍ବର 2015 ଠାରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2017 ମଧ୍ୟରେ 190ଟି ଶାତତାପ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଯାତ୍ରୀବାହି ବସ ଠାରୁ 99.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସମ୍ପାଦ୍ୟ କ୍ଷତି ହୋଇଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 5.5.4)

VI ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି

ଖଣିରୁ ଉତ୍ତୋଳନ କୋଇଲାର ଆକାର ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବାର ଦେୟ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ସମୟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନକରିବାରୁ 112.26 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜଭାଗ କମ୍ ଆଦାୟ ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 6.5.1)

155.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକ୍ଷେଷ ଏବଂ 16.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକ୍ଷେଷ 65 ଜଣ ପକ୍ଷାଦାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 14 ଟି ଖଣିର ଜାନ୍ତୁଆରା 2014 ଠାରୁ ଜାନ୍ତୁଆରା 2017 ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟର ଯଦିଓ ପ୍ରଦତ୍ତ କରାଯାଇ ନ ଥିଲା, ଏହା ଉପଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମଧ୍ୟ ଦାବି କରାଯାଇ ନ ଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 6.5.2)

ଯାନବାହାନ ତତ୍ତ୍ୱ କରିବା ଯତ୍ନ ସହିତ ନିୟୁକ୍ତି ପାଇଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କର ବେତନ ବାବଦ ଭାଗାଂଶ ପରିମାଣ 51.26 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ ହୋଇ ସରକାରୀ ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇ ନ ଥିଲା ।

(ଅନୁକ୍ଷେପ 6.5.3)

ଅଧ୍ୟାୟ I

ସାଧାରଣ

ଅଧ୍ୟାୟ I

ସାଧାରଣ

1.1 ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା

2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଥିଲା:

- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହିତ କର ଏବଂ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ;
- ବିଭାଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କରର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆୟରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ;
- ରାଜ୍ୟ ଅଧିନରେ ଥିବା ଶୁଳ୍କ; ଏବଂ
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ସହାୟକ ଅନୁଦାନ ।

2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ସହିତ ବିଗତ ଚାରି ବର୍ଷର ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅନୁରୂପ ଚିତ୍ର ସାରଣୀ 1.1 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.1

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ଧାରା

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
1	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହିତ ରାଜସ୍ୱ					
	କର ରାଜସ୍ୱ	16,891.59	19,828.29	22,526.96	22,852.39	27,913.80
	ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ	8,378.60	8,070.87	8,711.24	8,043.10	8,367.99
	ମୋଟ	25,270.19	27,899.16	31,238.20	30,895.49	36,281.79
2	ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ					
	ବିଭାଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର ଓ ଶୁଳ୍କରୁ ରାଜ୍ୟର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ପ୍ରାପ୍ୟ ¹	15,247.24	16,181.22	23,573.78	28,321.50	31,272.06
	ସହାୟକ ଅନୁଦାନ	8,429.42	12,917.50	14,129.46	15,082.40	17,619.94
	ମୋଟ	23,676.66	29,098.72	37,703.24	43,403.90	48,892.00
3	ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି (1 ଏବଂ 2)	48,946.85	56,997.88	68,941.44	74,299.39	85,173.79
4	1 ରୁ 3 ସହିତ ପ୍ରତିଶତ ହାର	51.63	48.95	45.31	41.58	42.60

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ପତ୍ର

ଅର୍ଥ କମିଶନଙ୍କ ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଚିକିତ୍ସା ଭାଗ ଓ ସହାୟକ ଅନୁଦାନରେ ରାଜ୍ୟର କୌଣସି ଭାଗ ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ରାଜ୍ୟର ଚଳମାନାକରଣ ସମ୍ପାଦନ ଉପରେ ଚିକିତ୍ସା ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଅଣଚିକିତ୍ସା ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ ଅଟେ ।

¹ ଭିତ୍ତି ବିବରଣୀ ପାଇଁ ସଂଖ୍ୟା 14 ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2017-18 ବର୍ଷର ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ପୁସ୍ତିକାଭିତ୍ତିକ ରାଜସ୍ୱର ଲଘୁ ଶୀର୍ଷ ମୁଦାବକ ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ହିସାବ ଦ୍ରଷ୍ଟବ୍ୟ । ଉକ୍ତ ସାରଣୀରେ ଲଘୁଶୀର୍ଷ - 901- ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଅର୍ପିତ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅଂଶ, ମୁଖ୍ୟ ଶୀର୍ଷ 0005- କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର, 0008- ଅନ୍ତଃ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର, 0020-ନିଗମ କର, 0021-ନିଗମ କର ବ୍ୟତୀତ ଆୟକର, 0028-ଆୟ ଏବଂ ବ୍ୟୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର, 0032- ସମ୍ପଦ କର, 0037-ସାମା ଶୁଳ୍କ, 0038-କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ, 0044-ସେବା କର ଏବଂ 0045-ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ଜନିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର ଓ ଶୁଳ୍କ ଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ରାଜସ୍ୱ ମଧ୍ୟରୁ ବାଦ୍ ଦିଆଯାଇ ବିଭାଜ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କରରୁ ରାଜ୍ୟର ଅଂଶ ସମ୍ବୃତ୍ତ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଏହା ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଲା ଯେ, ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱରୁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ 2016-17 ର 41.58 ପ୍ରତିଶତ ରୁ ବର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇ 2017-18 ରେ 42.60 ପ୍ରତିଶତ ହୋଇଅଛି । ଅବଶିଷ୍ଟାଂଶ 57.40 ପ୍ରତିଶତ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପାଖରୁ ଉପଲବ୍ଧ ଅଟେ ।

1.1.1 ରାଜସ୍ୱ କର

ସଂଗୃହୀତ କର ରାଜସ୍ୱର ବିଶଦ ବିବରଣୀ 2013-14 ଠାରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାରଣୀ 1.2 ରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.2

ସଂଗୃହୀତ ରାଜସ୍ୱ କରର ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ	ରାଜସ୍ୱ ଶୀର୍ଷ	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18		2016-17 ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2017-18 ରେ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରତିଶତ (+) ହ୍ରାସ (-)
						ଆକଳନ	ବାସ୍ତବ	
1	ରାଜ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବା କର(ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି)	--	--	--	--	5,950.00	6,609.27	--
2	ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର (ଓଏସ୍‌ଟି) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଆଇ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟାୟୁକ୍ତ କର (ଓଭାର୍) ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର (ସିଏସ୍‌ଟି)	10,728.55	11,816.73	13,096.99	13,402.35	15,840.00	11,521.65	(-) 14.03
3	ବିଦ୍ୟୁତ୍ କର ଓ ଶୁଳ୍କ	670.11	1,722.60	1,212.21	1,637.14	2,000.00	1,969.74	(+) 20.32
4	ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ	431.26	645.64	588.81	460.00	500.00	542.27	(+) 17.88
5	ମୋଟର ଯାନ କର	859.67	910.31	1,043.73	1,216.08	1,400.00	1,534.95	(+) 26.22
6	ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଯାତ୍ରୀକର(ପ୍ରବେଶ କର)	1,613.46	1,710.87	1,662.99	1,760.51	1,166.00	1,260.49	(-) 28.40
7	ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ	1,780.13	2,035.24	2,546.94	2,786.02	3,300.00	3,220.99	(+) 15.61
8	ସ୍ଥାମ୍ନ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି	605.48	800.23	2,157.07	1,363.72	1,000.00	1,036.68	(-)23.98
9	ପଣ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ଜନିତ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର ଓ ଶୁଳ୍କ	53.23	17.70	42.65	46.40	33.99	29.95	(-) 35.45
10	ଆୟ ବ୍ୟୟ ଉପରେ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ କର ବୃତ୍ତି, ବାଣିଜ୍ୟ ଆଜିବାଜା ଓ ନିୟୋଜନ ଉପରେ କର	149.70	168.97	175.57	180.17	194.99	187.81	(+) 4.24
	ମୋଟ	16,891.59	19,828.29	22,526.96	22,852.39	31,384.98	27,913.80	

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଓ 2018-19 ର ବାର୍ଷିକ ଅର୍ଥ ବିବରଣୀରୁ ଉଦ୍ଧୃତ

ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର 01 ଜୁଲାଇ 2017 ରୁ ଲାଗୁ ହେଲା । ପୁନଃ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କରର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଅନୁକ୍ଷେପ 2.7 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ରାଜ୍ୟରେ 2017-18 ରେ ସମୁଦାୟ ରାଜସ୍ୱ (85,173.79 କୋଟି ଟଙ୍କାର) 32.77 ପ୍ରତିଶତ (27,913.80 କୋଟି ଟଙ୍କା) କେବଳ ରାଜସ୍ୱ କରର ହିସାବକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା ।

2017-18 ବର୍ଷରେ ରାଜସ୍ୱ କର ଗତବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 22.15 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ସେହି ରାଜସ୍ୱର ମୁଖ୍ୟ- ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ, ଭୂ-ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ଯାନବାହାନ କରରେ ବୃଦ୍ଧି ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ।

ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଲାଗୁ କରାଯିବା ଦ୍ୱାରା ଓଭାର୍ ଏବଂ ପ୍ରବେଶ କରର କମ୍ପତି ଘଟିଥିଲା ।

ସ୍ଥାମ୍ନ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଉପରେ ଘଟିଥିବା ରାଜସ୍ୱର କମ୍ପତି ଉପରେ ବିଭାଗ କୌଣସି କାରଣ ଦର୍ଶାଇ ନଥିଲା ।

1.1.2 ଅଣ ରାଜସ୍ୱ କର

ସଂଗୃହୀତ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱର ବିବରଣୀ 2013-14 to 2017-18 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସାରଣୀ 1.3 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 1.3

ସଂଗୃହୀତ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱର ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟିଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ରାଜସ୍ୱ ଶୀର୍ଷକ	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18		2016-17 ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2017-18 ରେ ବୃଦ୍ଧି ପ୍ରତିଶତ (+) ହ୍ରାସ (-)
						ଆକଳନ	ବାସ୍ତବ	
1	ଅଣ ଲୋହିତ ଖଣିଜ ଓ ଧାତବ ଶିଳ୍ପ	5,518.80	5,310.09	5,798.96	4,925.79	6,630.00	6,130.99	(+) 24.47
2	ସୁଧ ପ୍ରାପ୍ତି	1,241.18	330.67	560.42	427.40	421.20	600.71	(+) 40.54
3	ବନ୍ୟ ଓ ବନ୍ୟ ପ୍ରାଣୀ	95.11	61.51	152.99	131.58	46.80	62.79	(-) 52.28
4	ଜଳସେଚନ ଓ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଦେଶୀୟ ଜଳ ପରିବହନ	451.70	629.60	707.11	775.87	740.40	689.21	(-) 11.17
5	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରଶାସନିକ ସେବା	24.44	29.75	37.86	43.84	39.50	14.82	(-) 66.20
6	ପୂର୍ଣ୍ଣ	69.72	88.59	77.48	66.31	70.90	68.05	(+) 2.62
7	ଆରକ୍ଷା ପ୍ରାପ୍ତି	44.70	50.00	59.61	54.37	59.00	45.06	(-) 17.12
8	ଶିକ୍ଷା	75.86	18.87	66.89	30.79	50.00	23.88	(-) 22.44
9	ଚିକିତ୍ସା ଓ ଜନ ସ୍ୱାସ୍ଥ୍ୟ	28.71	33.15	52.70	50.83	51.99	57.79	(+) 13.69
10	ବିବିଧ ସାଧାରଣ ସେବା	126.50	118.84	192.08	383.91	207.27	239.87	(-) 37.52
11	ଶକ୍ତି	4.70	2.18	2.25	8.05	2.57	3.39	(-) 57.89
12	ସମବାୟ	3.34	2.56	2.50	3.16	3.62	6.09	(+) 92.72
13	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣକର ପ୍ରାପ୍ତି	693.84	1,395.06	1,000.40	1,141.21	567.91	425.34	(-) 62.85
	ମୋଟ	8,378.60	8,070.87	8,711.24	8,043.10	8,891.16	8,367.99	

ଉତ୍ସ: ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଆର୍ଥିକ ହିସାବ ଓ 2018-19ର ବାର୍ଷିକ ଅର୍ଥ ବିବରଣୀରୁ ଉଦ୍ଧୃତ ।

ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ତୁଳନାରେ 2017-18 ରେ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ 4.04 ପ୍ରତିଶତ ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ମୁଖ୍ୟତଃ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ବୃଦ୍ଧି (24.47 ପ୍ରତିଶତ) ଯୋଗୁଁ ଏହି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । 2016-17 ରେ ଲୋହିତ ଓ କ୍ରୋମାଇଟ୍ ଧାତୁରେ ରୟାଲିଟି ବୃଦ୍ଧି ଯୋଗୁଁ ଏହି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ।

1.2 ବଜେଟ୍ ରାଜସ୍ୱର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ଓଡ଼ିଶା ଭାର୍, ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ପ୍ରମୁଖ ମୁଖ୍ୟ ବଜେଟ୍ ରାଜସ୍ୱ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା 12,412.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା । ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ 4,575.34 କୋଟି ଟଙ୍କା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ଧରି ଅନାଦାୟ ହୋଇ ରହିଥିଲା, ଯାହାର ବିଗତ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.4 ରେ ଦିଆଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.4
ବକେୟା ରାଜସ୍ୱ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର. ସଂ.	ରାଜସ୍ୱ ଶାଖିକ	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ମୋଟ ବକେୟା ରାଶି	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଅଧିକ ସମୟ ବକେୟା ରାଶି	ବିଭାଗମାନଙ୍କର ଉତ୍ତର												
କ- ରାଜସ୍ୱ କର																
0040- ବିକ୍ରୟ, ବାଣିଜ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ କର																
1	ଓଡ଼ିଶା ଭାଟ୍/ ଓଏସ୍ଟି ଏବଂ ସିଏସ୍ଟିକୁ ମିଶାଇ	7,277.06	2,420.83	ବକେୟାର ବିବରଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଲା: <table border="1"> <tr> <td>• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି</td> <td>1,642.43</td> </tr> <tr> <td>• ସୁଗିତ ରହିବା ରାଶି</td> <td></td> </tr> <tr> <td> > ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା</td> <td>1,820.09</td> </tr> <tr> <td> > ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା</td> <td>3,192.57</td> </tr> <tr> <td>• କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି</td> <td>615.30</td> </tr> <tr> <td>• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି</td> <td>6.67</td> </tr> </table>	• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି	1,642.43	• ସୁଗିତ ରହିବା ରାଶି		> ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା	1,820.09	> ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା	3,192.57	• କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	615.30	• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	6.67
• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି	1,642.43															
• ସୁଗିତ ରହିବା ରାଶି																
> ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା	1,820.09															
> ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା	3,192.57															
• କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	615.30															
• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	6.67															
0042- ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଯାତ୍ରୀ ଉପରେ କର																
2	ପ୍ରବେଶ କର (କଟି)	2,656.21	611.27	ବକେୟାର ବିବରଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଲା: <table border="1"> <tr> <td>• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି</td> <td>705.70</td> </tr> <tr> <td>• ଅସୁଲି ସୁଗିତ</td> <td></td> </tr> <tr> <td> > ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା</td> <td>874.18</td> </tr> <tr> <td> > ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା</td> <td>1,033.43</td> </tr> <tr> <td>• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି²</td> <td>42.83</td> </tr> <tr> <td>• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି</td> <td>0.07</td> </tr> </table>	• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି	705.70	• ଅସୁଲି ସୁଗିତ		> ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା	874.18	> ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା	1,033.43	• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି ²	42.83	• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	0.07
• କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅନ୍ତର୍ଗତ ରାଶି	705.70															
• ଅସୁଲି ସୁଗିତ																
> ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା	874.18															
> ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା	1,033.43															
• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି ²	42.83															
• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	0.07															
0041- ଯାନ ଉପରେ କର																
3	ଯାନ ଉପରେ କର	284.48	158.39	ବକେୟାର ବିବରଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଲା: <table border="1"> <tr> <td>• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି</td> <td>137.29</td> </tr> <tr> <td>• ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି</td> <td>2.22</td> </tr> <tr> <td>• ବିଚାରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି</td> <td>6.03</td> </tr> <tr> <td>• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ</td> <td>138.94</td> </tr> </table>	• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	137.29	• ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	2.22	• ବିଚାରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	6.03	• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ	138.94				
• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	137.29															
• ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	2.22															
• ବିଚାରାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	6.03															
• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ	138.94															
0039- ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ																
4	ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ	62.01	--	ବକେୟାର ବିବରଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଲା: <table border="1"> <tr> <td>• ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି</td> <td>49.47</td> </tr> <tr> <td>• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି</td> <td>9.15</td> </tr> <tr> <td>• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ</td> <td>3.39</td> </tr> </table>	• ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	49.47	• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	9.15	• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ	3.39						
• ଉଚ୍ଚତମ/ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଦ୍ୱାରା ସୁଗିତ ଅସୁଲି	49.47															
• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍/ କର ଅସୁଲି କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଦାବି	9.15															
• ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ସ୍ତର ଅନ୍ତର୍ଗତ	3.39															
ଖ- ଅଣ କର ରାଜସ୍ୱ																
5	ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି	2,132.87	1,384.85	ବକେୟାର ବିବରଣୀ ବିଭାଗ ନିମ୍ନମତେ ଦର୍ଶାଇଲା: <table border="1"> <tr> <td>• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ</td> <td>1.55</td> </tr> <tr> <td>• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି</td> <td>2.37</td> </tr> <tr> <td>• ବିଚାରାଳୟ</td> <td>1,857.56</td> </tr> <tr> <td>• ଅସୁଲି ଯୋଗ୍ୟ ରାଶି</td> <td>271.39</td> </tr> </table>	• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ	1.55	• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	2.37	• ବିଚାରାଳୟ	1,857.56	• ଅସୁଲି ଯୋଗ୍ୟ ରାଶି	271.39				
• ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ମାମଲା ଅନ୍ତର୍ଗତ	1.55															
• ସମ୍ପାଦ୍ୟ ଅପଲିଖିତ ରାଶି	2.37															
• ବିଚାରାଳୟ	1,857.56															
• ଅସୁଲି ଯୋଗ୍ୟ ରାଶି	271.39															
	ମୋଟ	12,412.63	4,575.34													

ଉତ୍ସ: ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗମାନେ

² ଜନସାଧାରଣଙ୍କ ଦାବି ଦ୍ୱାରା ସାର୍ଟିଫିକେଟ୍ ଅଫିସରଙ୍କୁ ଚଳାଏ କରାଗଲା

ଓଡ଼ାର, ପ୍ରବେଶ କର ଓ ଯାନବାହାନ କର ବିଭାଗୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିକ ମାମଲାର ବିଚାରାଧୀନ ବକେୟା 2,696.49 କୋଟି ଟଙ୍କା (21.73 ପ୍ରତିଶତ) ଥିବାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ସେହିପରି କର ଅସୁଲି, କାର୍ଯ୍ୟବିଧି ଅନ୍ତର୍ଗତ ଓଡ଼ାର, ପ୍ରବେଶ କର ଓ ଯାନବାହାନ କର , ଅବକାରୀ ଓ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ବାବଦରେ 806.12 କୋଟି ଟଙ୍କା (6.49 ପ୍ରତିଶତ) ବିଚାରାଧୀନ ଥିବାର ଦର୍ଶାଇଥିଲେ । ପୁନଃ ମୋଟ ଉପରେ 5 ବର୍ଷରେ ସମୁଦାୟ ପରିମାଣ 36.86 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ ବକେୟା ରାଜସ୍ୱର ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟକାଳିକ ସ୍ଥିତି ସମୀକ୍ଷା କରିବା ବିଧେୟ ଏବଂ ବକେୟା ରାଜସ୍ୱ ଅନ୍ତର୍ଗତ ବିଚାରାଧୀନ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ସମାପ୍ତି ପାଇଁ ଏବଂ ବକେୟା ରାଜସ୍ୱର ଆଦାୟ ପାଇଁ ଦୃଢ଼ିତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1.3 ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମନ୍ୱୟ ବକେୟା

ଓଡ଼ିଶା ସହାୟକ କର (ଭାର୍) ଅଧିନିୟମ 2005 ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ପ୍ରତି ଡିଲରମାନଙ୍କର ସାତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କୌଣସି କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇ ନଯାଏ, ତାହେଲେ ସେମାନଙ୍କୁ ଦାଖଲ କରିଥିବା ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯିବ । କିନ୍ତୁ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରିକର ଅନୁଯାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ 4 ବର୍ଷରେ ସମାପ୍ତ ହେବା ଦରକାର । ବିଭ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟକ କର ଅଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଥିବା ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ସାରଣୀ 1.5 ରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.5

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମନ୍ୱୟ ବକେୟା (ସଂଖ୍ୟାରେ)

ରାଜସ୍ୱ ଶାଖା	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଶେଷ	2017-18 ରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୂତନ ମାମଲା	ମୋଟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯୋଗ୍ୟ ମାମଲା	2017-18 ରେ ଫର୍ଦ୍ଦିଆ ମାମଲା	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଅକ୍ରିମ ଅବଶେଷ	ଫର୍ଦ୍ଦିଆ ପ୍ରତିଶତ (ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ 5 ରୁ 4)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)
ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟମୂଳକ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରିକର ଓ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରିକର	5,202	2,285	7,487	4,370	3,117	58.37
ପ୍ରବେଶ କର	653	790	1,443	1,369	74	94.87
ବୃତ୍ତି କର	33,506	37,505	71,011	33,652	37,359	47.38
ମନୋରଞ୍ଜନ କର	129	90	219	88	131	40.18

ଉତ୍ସ: ବିଭ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟକ କର ଅଙ୍ଗ

1.4 ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ହୋଇଥିବା କର ଫାଙ୍କି

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କର ଫାଙ୍କି ଯାହା ଅର୍ଥ ବାଣିଜ୍ୟକ କର ଅଙ୍ଗ ଦ୍ୱାରା ସମାନ ହୋଇଥିଲା, ତାର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.6 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.6

କର ଫାଙ୍କ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ରାଜସ୍ୱ ଶାଖା	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ସୁଦ୍ଧା ବାକିଥିବା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	2017-18 ରେ ସମ୍ପାନ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ମୋଟ	ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ/ ଅନୁସନ୍ଧାନ ସରିଥିବା ମାମଲା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ସହିତ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଦାବି କଟାଯାଏ ଉତ୍ତାପନ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା		31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଫସଲ ହେବାକୁ ବାକିଥିବା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା
					ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ଦାବି ରାଶି	
1	ଓଭାର୍	254	491	745	524	258.31	221
2	ଓସ୍ୱର୍	26	0	26	0	0	26
3	ଇଟି	54	170	224	176	9.69	48
4	ସିଏସ୍‌ଟି	16	35	51	32	38.04	19
ମୋଟ		350	696	1,046	732	306.04	314

ଉତ୍ସ: ବିଭ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଅଙ୍ଗ

ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ବିଚାରାଧୀନ 26 ଗୋଟି ମାମଲାରେ ନିରସିତ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ ଲାଗୁ କରିବାରେ କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା ।

1.5 ଫେରସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଚାରଧୂନତା

ଫେରସ୍ତ ମାମଲାର 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.7 ରେ ଦିଆଗଲା ।

ସାରଣୀ 1.7

ବିଚାରାଧୀନ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିଶଦ ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର/ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର/ ପ୍ରବେଶ କର	
		ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ ବାକିଥିବା ଦାବି	865	118.69
2	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଦାବି	1,222	312.50
ମୋଟ (1+2)		2,087	431.19
3	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ		
	(କ) ମଞ୍ଜୁରୀ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ	1,061	133.98
	(ଖ) ଖାରଜ/ ସମଯୋଚିତ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ	439	131.75
ମୋଟ (କ+ ଖ)		1,500	265.73
4	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ	587	165.46

ଉତ୍ସ: ବିଭ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟିକ କର ଅଙ୍ଗ

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର/ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର/ ପ୍ରବେଶ କର ସମ୍ପନ୍ନ 71.87 ପ୍ରତିଶତ ଫେରସ୍ତ ମାମଲା ଫସଲ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାନୁସାରେ ଯଦି ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଆବେଶ ପ୍ରାପ୍ତି ତାରିଖ ଠାରୁ 60 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ କିମ୍ବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ଦରଖାସ୍ତ ପାଇବାର 90 ଦିନ ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାୟୀଙ୍କୁ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ କରାନଯାଏ, ତେବେ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ହେବା ତାରିଖ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବାର୍ଷିକ ଆଠ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଯଦି ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ସର୍ବ ଫସଲ କରାନଯାଏ

ତେବେ ସରକାର କ୍ଷତିର ଦାୟିତ୍ୱ ବହନ କରିବେ । 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏହିପରି ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ମାମଲା ଫ୍ୟାସିଲିଟିରେ ବିଳମ୍ବ ହେତୁ ସରକାର 44.68 ଲକ୍ଷ³ ଟଙ୍କା ସୁଧ ବାବଦରେ ଦେଇଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ ଫେରସ୍ତ ଅର୍ଥ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକ ସମୟାନୁସାରେ ଦେବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତି ବନ୍ଧ ହେବା ଦରକାର ।

1.6 ଅତିର୍ଣ୍ଣ ସିଦ୍ଧାନ୍ତର ଜବାବ

ସମୟାନୁକୃତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଗୋଟିଏ ଭଲ ସରକାରଙ୍କ ପଦକ୍ଷେପ ଭଳି ବିଚାର କରି ଏହାର ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଗୁରୁତର ଭାବେ ସରକାରଙ୍କ ଭରସା ଯୋଗ୍ୟ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1.6.1 ପୂର୍ବ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପରେ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ମହାସମାକ୍ଷକ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷାରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଛି ଯେ ସାଂଘାତିକ ଅନିୟମିତତା ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଏ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକ ରାଜ୍ୟ ବିଧାନ ସଭାରେ ଉପସ୍ଥାନ କରାଯାଏ । ସରକାରୀ ହିସାବ କମିଟିର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଅନୁଯାୟୀ ବିଭାଗମାନଙ୍କୁ ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ବିଧାନ ସଭାରେ ପ୍ରତିବେଦନ ଉପସ୍ଥାପନ ତାରିଖ ଠାରୁ ତିନି ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦାଖଲ କରିବେ । ଏହି ଅନୁକ୍ଷେପ ସତ୍ତ୍ୱେ, ପ୍ରତିବେଦନର ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ ଦେବାରେ ମାତ୍ରାତିରିକ୍ତ ଭାବେ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓ ମହାସମାକ୍ଷକଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ପ୍ରତିବେଦନର 2008 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ତାରିଖ ଠାରୁ 2017 ମାର୍ଚ୍ଚ 31 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସମୁଦାୟ 402 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ ଫେରୁଆରୀ 2009 ଓ ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ମଧ୍ୟରେ ବିଧାନ ସଭାରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇଥିଲା । ସମସ୍ତ ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସବୁ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ରିପୋର୍ଟର ସବୁ ଅନୁକ୍ଷେପମାନଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନିତ ବ୍ୟାଖ୍ୟାତ୍ମକ ଟିପ୍ପଣୀ (Action Taken Notes) ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2019 ରେ ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇଛି ।

1.6.2 ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ଜବାବ

ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର, ଓଡ଼ିଶା (ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର, ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା (ପିଏଜି) ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ସାମୟିକ ନିରୀକ୍ଷଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଦେଶନେଶର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ନିୟମାବଳୀ ଓ କ୍ରିୟାବିଧି ଅନୁସାରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ହିସାବ ଖାତା ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ହେଉଛି କି ନାହିଁ, ସେଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ୟାପନ କରିବା ପାଇଁ ଏହା କରାଯାଇଥିଲା । ନିରୀକ୍ଷଣ ସମୟରେ ସନ୍ଦାନ ହୋଇଥିବା ଅନିୟମିତତା, ଯେଉଁଗୁଡ଼ିକରେ ସରକାରୀ ମାମାଂସା ହୋଇପାରି ନଥାଏ, ସେଗୁଡ଼ିକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟଙ୍କୁ ଜାଣା କରାଯାଇଥାଏ । ଗୁରୁତର ଆର୍ଥିକ ଅନିୟମିତତାଗୁଡ଼ିକ ବିଭାଗୀୟ ମୁଖ୍ୟ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଏ । କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ/ ସରକାର ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନରେ ଥିବା ମତ୍ତବ୍ୟର ତୁରନ୍ତ ଅନୁପାଳନ କରି ତ୍ରୁଟି ଓ ବିଚ୍ୟୁତି ଗୁଡ଼ିକର ସଂଶୋଧନ କରି ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଜାରି ହେବା ତାରିଖ ଠାରୁ ଗୋଟିଏ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପିଏଜିକୁ ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜବାବ କରିଆରେ ଅନୁପାଳନ ଦେବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ ଥିଲା ।

ଡିସେମ୍ବର 2017 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ହୋଇଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକରୁ ଜଣାପଡେ ଯେ 24,236.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ 3,261 ପ୍ରତିବେଦନର 7,775 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ ଜୁନ୍ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଅଶୁଣ୍ଠା ଥିଲା । ଏହାର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ବିଗତ ଦୁଇ ବର୍ଷର ଅନୁରୂପ ବିବରଣୀ ସହ ନିମ୍ନ ସାରଣୀ 1.8 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 1.8

ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନରେ ବିଭାଗଦ୍ୱାରା ବିଶଦ ବିବରଣୀ

	ଜୁନ୍ 2016	ଜୁନ୍ 2017	ଜୁନ୍ 2018
ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ହୋଇ ବାକିଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ସଂଖ୍ୟା	2,818	3,032	3,261
ନିଷ୍ପତ୍ତି ନ ହୋଇ ବାକିଥିବା ସମାକ୍ଷା ଅବରୋଧନ ସଂଖ୍ୟା	6,768	7,549	7,775
ଜଡ଼ିତ ଥିବା ରାଜସ୍ୱର ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)	21,505.09	22,976.92	24,236.15

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆକ୍ସ ଆର ଏସ୍ ଏ) କ ଅଭିଲେଖ

³ ମାନ୍ୟବର ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ବିଳମ୍ବରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିବା ଟଙ୍କା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରି କର ନିୟମାନୁସାରେ ସୁଧ 44.68 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

1.6.3 ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ବିଭାଗସ୍ତରୀ ବିଶଦ ବିବରଣୀ

30 ଜୁନ୍ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଅମାମ୍ନାସିତ ଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଓ ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନ ଏବଂ ତତ୍ସହ ଜଡ଼ିତ ଧନରାଶିର ବିଭାଗସ୍ତରୀ ବିଶଦ ବିବରଣୀ **1.8(କ)** ଏବଂ **1.8(ଖ)** ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 1.8(କ)

ବିଭାଗସ୍ତରୀ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ବିଶଦ ବିବରଣୀ (ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି)

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ପ୍ରାପ୍ତିର ପ୍ରକାର	ବାକିଥିବା ସମାକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ବାକିଥିବା ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନ ସଂଖ୍ୟା	ଜଡ଼ିତ ଅର୍ଥ ରାଶି
1	ଅର୍ଥ (ସିଟି)	ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର/ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କରକୁ ମିଶାଇ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟସୂଚକ କର	880	2,222	2,936.06
		ପ୍ରବେଶ କର	347	649	455.24
		ବୃତ୍ତି କର	17	22	17.06
		ପ୍ରମୋଦ କର	4	4	4.71
2	ଅବକାରୀ	ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ	228	741	878.95
3	ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା	ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ନିବନ୍ଧନ ଫି	576	1,233	465.87
4	ଇସ୍ତାତ୍ ଓ ଖଣି	ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି	167	505	19,122.38
5	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	ମୋଟର ଯାନ, ଦୁର୍ବ୍ୟ ଓ ଯାତ୍ରୀ କର	326	1,149	288.53
ମୋଟ			2,545	6,525	24,168.80

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆଣ୍ଡ ଆର ଏସ୍ ଏ)ଙ୍କ ଅଭିଲେଖ

ସାରଣୀ 1.8(ଖ)

ବିଭାଗସ୍ତରୀ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ବିଶଦ ବିବରଣୀ (ବ୍ୟୟ)

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର. ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ବାକିଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ବାକିଥିବା ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନ ସଂଖ୍ୟା	ଜଡ଼ିତ ଅର୍ଥ ରାଶି
1	ଅର୍ଥ (ସିଟି)	126	197	0
2	ଅବକାରୀ	99	150	2.10
3	ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା(ବିବନ୍ଧନ)	224	333	1.19
4	ଇସ୍ତାତ୍ ଓ ଖଣି	41	102	9.99
5	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ	226	468	54.07
ମୋଟ		716	1,250	67.35

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆଣ୍ଡ ଆର ଏସ୍ ଏ)ଙ୍କ ଅଭିଲେଖ

ଅଗଷ୍ଟ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଅର୍ଥ 2017-18 ବର୍ଷରେ ଜାରି ହୋଇଥିବା 200 ଟି ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଉତ୍ତର ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଜାରି ହେବାର ତାରିଖ ଠାରୁ ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ମୁଖ୍ୟ ମାନଙ୍କ ଠାରୁ ମଧ୍ୟ ପାଇପାରି ନଥିଲା । ଉତ୍ତର ନ ମିଳିବା ଯୋଗୁଁ ବହୁ ପରିମାଣରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକ ଅମାମ୍ନାସିତ ରହିବା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ତ୍ରୁଟି, ବିତ୍ୟୁତି ଏବଂ ଅନିୟମିତତା ଗୁଡ଼ିକୁ ସୁଧାରିବାରେ ବିଫଳତାକୁ ସୂଚିତ କରେ ।

ସୁପାରିଶ

ସରକାର ଏହି ବିଷୟରେ ଅବଗତ ହୋଇ ସମାକ୍ଷାର ଅବଲୋକନରୁ ପ୍ରକୃତ ଏବଂ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ଉଚିତ୍ ।

1.6.4 ବିଭାଗୀୟ ସମୀକ୍ଷା କମିଟି (ଡିଏସି) ବୈଠକ

ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଓ ସେଥିରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ମାମାଂସାର ପ୍ରଗତିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଏବଂ ଦୂରାନ୍ୱିତ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ଅଡିଟ୍ କମିଟି ଗୁଡ଼ିକୁ ଗଠନ କରିଥିଲେ । 2017-18 ବର୍ଷରେ ଅନୁକ୍ଷେପ ହୋଇଥିବା ଅଡିଟ୍ କମିଟି ବୈଠକ ଏବଂ ମାମାଂସିତ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.9 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 1.9

ବିଭାଗୀୟ ସମୀକ୍ଷା କମିଟି ବୈଠକ ଗୁଡ଼ିକର ବିଷୟ ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବିଭାଗର ନାମ	ଅନୁକ୍ଷେପ ହୋଇଥିବା ବୈଠକ ସଂଖ୍ୟା	ମାମାଂସା ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ଅର୍ଥ (ସିଟି)	1	24	20.21
2	ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ(ପରିବହନ)	11	133	5.69
3	ଅବକାରୀ	4	100	48.36
4	ରାଜସ୍ୱ ଏବଂ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା (ନିବନ୍ଧନ)	7	156	0.32
5	ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି	0	0	0
ମୋଟ		23	413	74.58

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆଣ୍ଡ ଆର ଏସ୍ ଏ)ଙ୍କ ଅଭିଲେଖ

2017-18 ରେ ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି ବିଭାଗରେ ବିଭାଗୀୟ ସମୀକ୍ଷା କମିଟି ବୈଠକ ଆଦୌ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ଅର୍ଥ (ସିଟି) ବିଭାଗରେ ମାତ୍ର ଗୋଟିଏ ବୈଠକ ଅନୁକ୍ଷେପ ହୋଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ କି ଅଭିବୃଦ୍ଧି ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1.6.5 ସମୀକ୍ଷାରେ ବାଧ୍ୟତା

କର ରାଜସ୍ୱ / ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥାନୀୟ ଅଡିଟ୍ ନିମନ୍ତେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ଯଥେଷ୍ଟ ସମୟ ଆଗରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇ ଥାଏ । ସାଧାରଣତଃ ଅଡିଟ୍ ଆରମ୍ଭ କରିବାର ଏକ ମାସ ଆଗରୁ ବିଭାଗମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଭିଲେଖଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖିବାକୁ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥାଏ ।

2017-18 ବର୍ଷରେ 2,004.18 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ 1,401 ଟି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥି, ରିଟର୍ଣ୍ଣ, ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ରେଜିଷ୍ଟର ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଭିଲେଖ ଅଡିଟ୍‌କୁ ଉପଲବ୍ଧ କରାଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ଏହାର ବିଷୟ ବିବରଣୀ ସାରଣୀ 1.10 ରେ ଦିଆଯାଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 1.10

ଦାଖଲ ହୋଇନଥିବା ନଥିପତ୍ରର ବିଷୟ ବିବରଣୀ

(ଟଙ୍କା କୋଟିଆକାରରେ)

ବିଭାଗର ନାମ	କର / ଅଣକର ରାଜସ୍ୱର ପ୍ରକାର	ସମୀକ୍ଷା ହେବାକୁ ଥିବା ବର୍ଷ	ସମୀକ୍ଷିତ ହୋଇନଥିବା ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	କର ପରିମାଣ
ଅର୍ଥ (ସିଟି)	ବିକ୍ରୟ, ବ୍ୟାପାର ଇତ୍ୟାଦି ଉପରେ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର	2016-17 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	1,096	1,377.27
		2017-18	305	626.91
ମୋଟ			1,401	2,004.18

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆଣ୍ଡ ଆର ଏସ୍ ଏ)ଙ୍କ ଅଭିଲେଖ

ଅନ୍ୟ ବିଭାଗମାନଙ୍କର ନଥିପତ୍ର ଦାଖଲ ନ ହେବାର କୌଣସି ମାମଲା

ସୁପାରିଶ

ସମୀକ୍ଷାକୁ ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କି ବିଭାଗୀୟ ଅର୍ଥସରମାନେ ସବୁବେଳେ ନଥି ଦେବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ, କିନ୍ତୁ ଯେଉଁ ଅର୍ଥସରମାନେ ସମୀକ୍ଷାକୁ ଉପରୋକ୍ତ ନଥି ଦେବାରେ ନିରାଶ କରୁଛନ୍ତି ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଶୃଙ୍ଖଳାଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

1.6.6 ଚିଠା ସମୀକ୍ଷା ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ବିଭାଗମାନଙ୍କ ଜବାବ

ଭାରତର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକଙ୍କ (ସିଏଜି) କ୍ଷେତ୍ର ପ୍ରତିବେଦନରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହେବାକୁ ଥିବା ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକୁ / ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ବିଭାଗର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ/ ସଚିବମାନଙ୍କୁ ଅତିବ୍ ସିଦ୍ଧାନ୍ତ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଧ୍ୟାନ ଆକର୍ଷଣ କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରେରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ସେମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଜବାବ ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ଦେବାକୁ ମଧ୍ୟ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା । ସରକାର / ବିଭାଗମାନଙ୍କ ସହିତ ବୈଠକ ମଧ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମତାମତ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଲିଖିତ ଉତ୍ତର ମଧ୍ୟ ଏଥିରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ପ୍ରାୟ ହୋଇନଥିବା ଉତ୍ତର ସମନ୍ୱୟ ମଧ୍ୟ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅତିବ୍ 30 ଟି ଚିଠା ଅନୁକ୍ଷେପ ମଧ୍ୟ ଏବଂ ଡିସେମ୍ବର 2018 ମଧ୍ୟରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ/ ସଚିବଙ୍କ ନିକଟରୁ ତାଙ୍କ ନାମରେ ପଠାଇ ଥିଲା । ସ୍ଥାନକ ପତ୍ର ଜାରି କରିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରମୁଖ ସଚିବ/ ସଚିବମାନେ ଛଅଟି ଚିଠା⁴ ଅନୁକ୍ଷେପରେ ଜବାବ ଦେଇ ନଥିଲେ ଏବଂ ବିଭାଗର ବିନା ସେଗୁଡ଼ିକ ଏହି ପ୍ରତିବେଦନର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଅଛି ।

ସୁପାରିଶ

ସରକାର ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ କି ବିଭାଗୀୟ ଅର୍ଥସର ମାନେ ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନର ଶୀଘ୍ର ଜବାବ ଦେବେ ଏବଂ ସମୀକ୍ଷା ସହିତ ଦୂରତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାଫଳରେ କି ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ ଶୀଘ୍ର ସମାଧାନ ହୋଇପାରିବ ।

1.7 ଅତିବ୍ ଦ୍ୱାରା ଉଦ୍ଧାରିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକ ପରିଚାଳନା ପାଇଥିବା ସଂକ୍ରିୟାର ବିଶ୍ଳେଷଣ

ବିଭାଗ ସମୂହ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ/ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଥିବା ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକର ପରିଚାଳନା ସଂକ୍ରିୟାର ମୂଲ୍ୟାୟନ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗର କରାଯାଇଥିଲା । ବିଗତ 10 ବର୍ଷର ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ସମ୍ପାଦନ ସମୀକ୍ଷା ଉପରେ ନିଆଯାଇଥିବା କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ମୂଲ୍ୟାୟନ କରାଗଲା ।

1.7.1 ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି

ବିଗତ 10 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ, ସେହି ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ସମୂହ ଏବଂ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସେଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି ସମ୍ବନ୍ଧରେ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାରଣୀ 1.11 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

**ସାରଣୀ 1.11
ନିରୀକ୍ଷଣ ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକର ସ୍ଥିତି**

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବର୍ଷ	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅବଶେଷ			ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଯୋଗ			ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ନିଷ୍କାଦିତ			ଅନ୍ତିମ ଅବଶେଷ		
		ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ	ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ	ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ	ନିରୀକ୍ଷଣ ରିପୋର୍ଟ ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ
1	2008-09	306	2,925	336.43	43	309	71.99	5	232	9.62	344	3,002	398.80
2	2009-10	344	3,002	398.80	26	238	67.83	84	550	3.06	286	2,690	463.57
3	2010-11	286	2,690	463.57	38	350	104.16	Nil	35	0.33	324	3,005	567.40
4	2011-12	324	3,005	567.40	18	135	45.81	Nil	6	0.01	342	3,134	613.20
5	2012-13	342	3,134	613.20	58	350	99.36	Nil	Nil	0.04	400	3,484	712.52
6	2013-14	400	3,484	712.52	18	172	59.47	Nil	3	0.04	418	3,653	771.95
7	2014-15	418	3,653	771.95	25	262	105.70	109	2,851	636.02	334	1,064	241.63
8	2015-16	334	1,064	241.63	24	255	150.37	12	323	108.77	346	996	283.23
9	2016-17	346	996	283.23	25	213	77.28	Nil	148	66.38	371	1,061	294.13
10	2017-18	371	1,061	294.13	30	337	139.57	77	271	155.82	324	1,127	277.88

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆଣ୍ଡ ଆରଏସଏ)ଙ୍କ ତଥ୍ୟ ଅନୁସାରେ

ସରକାର ପୁରାତନ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ମାମାଂସା କରିବା ପାଇଁ ବାଣିଜ୍ୟିକ ପରିବହନ (ପରିବହନ ଅଙ୍ଗ) ବିଭାଗ ଏବଂ ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାରୀଙ୍କ ଅଙ୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ବୈଠକ ଆୟୋଜନ କରିଥିଲେ । ବିଭାଗରେ 11 ଟି ଅତିବ୍ ବୈଠକ ହୋଇଥିଲା

⁴ ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ-5 ଏବଂ ମଟରଯାନ କର -1

ବେଳେ 133 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପରେ 5.69 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମାମାଂସା ହୋଇଥିଲା । ବିଚାରାଧିକାରୀଙ୍କୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ଭୁରଫ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଆବଶ୍ୟକ, ଯାହାଫଳରେ ବଳକା ଅବଲୋକନକୁ ମାମାଂସା କରାଯାଇପାରିବ ।

1.7.2 ସ୍ୱାକ୍ଷର ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ଅସୁଲି

ବିଗତ 10 ବର୍ଷର ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ (ପରିବହନ) ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷର ଏବଂ ଅସୁଲି କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ରାଶିର ସ୍ଥିତି ସାରଣୀ 1.12 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

ସାରଣୀ 1.12

ସ୍ୱାକ୍ଷର ଏବଂ ଅସୁଲି କରାଯାଇଥିବା ଅର୍ଥ ରାଶିର ସ୍ଥିତି

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ ବର୍ଷ	ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ସଂଖ୍ୟା	ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ	ସ୍ୱାକ୍ଷର ହୋଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ସଂଖ୍ୟା	ସ୍ୱାକ୍ଷର ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକର ଅର୍ଥ ମୂଲ୍ୟ	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅସୁଲି ପରିମାଣ	31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ସ୍ୱାକ୍ଷର ହୋଇଥିବା ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକର ବର୍ଷ
2007-08	9	60.37	8	59.20	0.42	8.79
2008-09	8+1(R)	74.06	8	72.51	0.04	9.66
2009-10	7	71.42	6	69.98	10.47	11.38
2010-11	7+1(PA)	72.28	7	70.90	0	14.75
2011-12	12	84.34	11	83.05	0	6.27
2012-13	12	86.42	11	85.34	0.07	4.46
2013-14	14	127.95	13	126.90	0	6.17
2014-15	6	53.85	6	53.85	0.42	2.67
2015-16	3	115.35	3	115.35	2.08	3.86
2016-17	3	56.20	3	56.20	1.63	4.17

ଉତ୍ସ: ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଇ ଆକ୍ସ ଆର ଏସ୍)ଙ୍କ ତଥ୍ୟ ଅନୁରକ୍ଷଣ ଓ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଅନୁପାଳନ ଟାକ୍ସଗୁଡ଼ିକୁ ଗୃହୀତ

ସ୍ୱାକ୍ଷର ହୋଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଅସୁଲି ପ୍ରତି ବର୍ଷ ବହୁତ ମନ୍ଦର ଥିଲା । ସ୍ୱାକ୍ଷର ହୋଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ ଅସୁଲି ସଂପୃକ୍ତ ସଭ୍ୟଙ୍କ ଠାରୁ ଅସୁଲି ଯୋଗ୍ୟ ବକେୟା ରୂପେ ଆଦାୟ କରାଯିବାର ଥିଲା । ଏହା ଦର୍ଶାଉଅଛି କି, ବିଭାଗ/ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱାକ୍ଷର ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁସରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ସଂକ୍ରିୟାର ସ୍ଥାପନା କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

ସରକାର ଏହା ଉପରେ ଚର୍ଚ୍ଚା କରି ଉପଯୁକ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ଯାହାଫଳରେ ସ୍ୱାକ୍ଷର ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଆଦାୟ କରାଯାଇପାରିବ ।

1.8 ସମାକ୍ଷା ଯୋଜନା

ବିଭିନ୍ନ ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ସେମାନଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ସ୍ଥିତି, ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ପୂର୍ବ ଧାରା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାପକାଠି ଅନୁସାରେ ଉଚ୍ଚ, ମଧ୍ୟ ଏବଂ ନିମ୍ନ ରିସ୍କ ସ୍ତରରୁ ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ କରାଯାଇଥାଏ । ରିସ୍କ ସମ୍ଭାବନାକୁ ଆଧାର କରି ବାର୍ଷିକ ସମାକ୍ଷା ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା, ଯେଉଁଥିରେ ସରକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଓ କର ପ୍ରଶାସନର ସମାଲୋଚନାମୂଳକ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା ।

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 521 ସମାକ୍ଷା ଯୋଗ୍ୟ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ମଧ୍ୟରୁ 273 ଟି ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଯୋଜନା ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । 267 ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଅତିର୍ଣ୍ଣ କରାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ସମାକ୍ଷା ଯୋଗ୍ୟ ମୋଟ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ 51.25 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

⁵ 130 ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଜନଲ ଓ ପରିବେଶ ବିଭାଗ, ପାଞ୍ଚ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ବାଣିଜ୍ୟ, 14 ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ପରିବହନ, ଛଅ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଶକ୍ତି ବିଭାଗ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଯୋଗ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ଶକ୍ତି ନିଗମ । ଏହି ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଅର୍ଥକ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ରିପୋର୍ଟରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିବା ବିଭାଗଗୁଡ଼ିକରେ 4 ଟି ସମାକ୍ଷା ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ବିସ୍ତୃତ କରାଯାଇଥିଲା ।
⁶ ବିସ୍ତୃତ ହେବା କାରଣରୁ 4 ଟି ଅତିର୍ଣ୍ଣ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଏବଂ 2 ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ଯୋଗ୍ୟରେ 267 ଅତିର୍ଣ୍ଣ ସ୍କାନିଙ୍ଗ୍ ନିଆଯାଇଛି ।

1.9 ସମାକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ

ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସଞ୍ଚାଳିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାନୀୟ ଅତିର ଛୁଟି

ଅତିର 2017-18 ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚଟି ବିଭାଗ⁷ ସମ୍ମିଳିତ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର, ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର, ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ, ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି, ମୋଟର ଯାନକର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି, ସମନ୍ୱୟ 362 ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 180 ଟିର ନଥିପତ୍ର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହା ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, 59,387 ଟି ମାମଲାରେ 795.18 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ / ସଙ୍କଳନ ବସାଣ/ ରାଜସ୍ୱ ହାନି ହୋଇଥିଲା । ଏହି ବାକି ଅବଧିରେ ବିଭାଗମାନେ 2017-18 ବର୍ଷର ସମାକ୍ଷାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 42,159 ଟି ମାମଲା ରେ ଜଡ଼ିତ 303.87 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତାକୁ ସାକାର କରିଥିଲେ । 2017-18 ବର୍ଷରେ 87 ଟି ମାମଲାରେ 18.51 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ସମାକ୍ଷାରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 40,891 ଟି ମାମଲାରେ 82.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସେହିପରି, ଅତିର 2017-18 ବର୍ଷରେ 180 ଟି ଯୁନିଟ୍ ଉପର ଲିଖିତ ବିଭାଗ ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟୟ ସମନ୍ୱୟ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । 200 ଟି ମାମଲାରେ ଜଡ଼ିତ 5.77 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନିୟମିତ ଖର୍ଚ୍ଚ ତଥା ଦେୟ ହୋଇଥିବା ସମାକ୍ଷାରେ ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଥିଲା । 2017-18 ବର୍ଷ ଅବଧିରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବିଭାଗମାନେ 98 ଟି ମାମଲାରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିବା 0.10 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅନିୟମିତତାକୁ ସାକାର କରିଥିଲେ । ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଆଠଟି ମାମଲାରେ ଜଡ଼ିତ 0.05 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

1.10 ଏହି ପ୍ରତିବେଦନର ବ୍ୟାପ୍ତି

ଏହି ପ୍ରତିବେଦନରେ 2017-18 ର ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନରୁ ପ୍ରାପ୍ତ ତଥା ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ପ୍ରତିବେଦନରେ ସ୍ଥାନିତ ହୋଇନଥିବା ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନ ଗୁଡ଼ିକରୁ ବଛାଯାଇଥିବା 22 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ ସ୍ଥାନ ପାଇଅଛି ।

ପ୍ରତିବେଦନରେ ସ୍ଥାନ ପାଇଥିବା ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ଆର୍ଥିକ ପ୍ରଭାବ 227.50 କୋଟି ଟଙ୍କା । ବିଭାଗ ସମୂହ/ ସରକାର 141.08 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନକୁ ସାକାର କରି ତନ୍ମଧ୍ୟରୁ 1.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । 9.62 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜଡ଼ିତ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ଉତ୍ତର ପ୍ରାପ୍ତ ହୋଇନଥିଲା (ଡିସେମ୍ବର 2018) ସେଗୁଡ଼ିକ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅଧ୍ୟାୟ-II ରୁ VI ରେ ଆଲୋଚନା କରାଯାଇଛି ।

⁷ ଅର୍ଥ(ସିଟି), ଅବକାରୀ, ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ (ପରିବହନ), ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ଏବଂ ଇସାର୍ ଓ ଖଣି ବିଭାଗ ।

ଅଧ୍ୟାୟ II

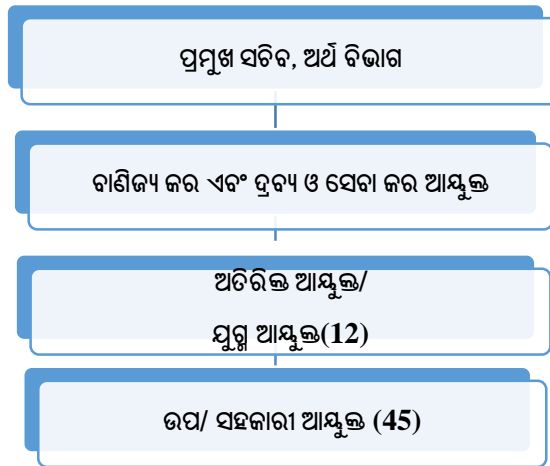
ମୂଲ୍ୟାୟନ କର, ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବା କର
ଓ ପ୍ରବେଶ କର ଇତ୍ୟାଦି

ଅଧ୍ୟାୟ II

ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଇତ୍ୟାଦି

2.1 କର ପରିଚାଳନା

ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର, ବୃତ୍ତିକର, ପ୍ରମୋଦ କର ଏବଂ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକ କର (01 ଜୁଲାଇ 2017 ଠାରୁ ପ୍ରଚଳିତ) ଇତ୍ୟାଦିର କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଆଦାୟ କ୍ରମାନ୍ୱୟରେ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ, 2004, ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର ଅଧିନିୟମ 1999, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର 1956, ବୃତ୍ତିକର, ପ୍ରମୋଦ କର 2006 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଅଧିନିୟମ 2017 ତଦନୁସାରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର ଏବଂ ବସ୍ତୁ ଓ ସେବା କର ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନମତେ ଅଟେ ।

2.2 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣର ମାପ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ (ଆଇଏଡବ୍ଲୁ) 2002-03 ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ଷମ ନଥିଲା । ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା ରିପୋର୍ଟ (ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି) ରେ ଏହା ଦର୍ଶାଯିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ (ଆଇଏଡବ୍ଲୁ)କୁ ପୁନର୍ଜୀବୀତ କରିବାକୁ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କୌଣସି ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ 2018 ରେ ବିଭାଗ ଦର୍ଶାଇଥିଲା ଯେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗକୁ ପୁନର୍ଜୀବୀତ କରିବାକୁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ।

2.3 ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଏବଂ ସମୀକ୍ଷାର ପରିଣାମ

ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ସୂଚନା ପଦ୍ଧତି (ଭାଟିସ୍) ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ, କର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର କର ପ୍ରଦାନ (ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର) ପାଇଁ ସେବା ଯୋଗାଇ ଦିଏ । ମୁଖ୍ୟ ବାଣିଜ୍ୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଏବଂ ବିଭିନ୍ନ ରେଞ୍ଜ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟକର ମଣ୍ଡଳ ଗୁଡ଼ିକ ଭାଟିସ୍‌କୁ ଏବଂ ଉତ୍ସର୍ଗୀକୃତ ନେଟୱାର୍କ ଦ୍ୱାରା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଛନ୍ତି । ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଏକ ଡେସ୍କ୍ ଆଧାରିତ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଏହି ସେବା ଗୁଡ଼ିକ ଉପଲବ୍ଧି କରନ୍ତି ।

ଅତିରିକ୍ତ ଭାଟିସ୍ ତାଟାବେସ୍‌ରେ ଥିବା ତାଟାକୁ ପରଖିବାର ସୁବିଧା ନାହିଁ । ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା ଅତିରିକ୍ତ, ସ୍ୱଳ୍ପ କେତେଗୁଡ଼ିଏ ରିସ୍କ ପାରାମିଟର ଯଥା ବାଣିଜ୍ୟକର ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବା ବାର୍ଷିକ ଏକତ୍ରିକୃତ ତାଟା¹ ଉପରେ ଆଧାରିତ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସଂଖ୍ୟାକୁ ଭିତ୍ତିକରି ମନୋନୀତ କରାଯାଏ । ମନୋନୀତ ଅତିରିକ୍ତ ଇଉନିଟର କ୍ଷେତ୍ର ସମୀକ୍ଷା ସମୟରେ ଅତିରିକ୍ତ ପାର୍ଟି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ବିଭିନ୍ନ କର ଅବଧୂର ରିଟର୍ଣ୍ଣ, କର ଜମା, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର, ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକୃତ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଏବଂ ଅନ୍ୟ କିଛି ତଥ୍ୟ ପାଇଁ ଏକ ବରାଦ ଉପସ୍ଥାପନ କରନ୍ତି । ମନୋନୀତ ଥିବା ତଥ୍ୟ ଭାଟିସ୍ ତାଟାବେସ୍‌ରୁ

¹ ସମସ୍ତ ମଣ୍ଡଳ ଏବଂ ରେଞ୍ଜ ସମୂହଙ୍କ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ତାଟା, ରାଜସ୍ୱ ସୂଚକ ପ୍ରଭୃତିର ଅଫ୍ ଲାଇନ୍ ତାଟା

ଏସକ୍ୟୁଏଲ୍ ଢ଼ୋରି ମାଧ୍ୟମରେ ଉତ୍ତର କରାଯାଏ ଏବଂ ସେ ତଥ୍ୟକୁ ଏକ୍ସେଲ୍ (Excel) ପାଇଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅତିବ ପାର୍ଟିକୁ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ । ପ୍ରାୟ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ସମାକ୍ଷା ମାଧ୍ୟମରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତି ସତ୍ୟାପନ କରାଯାଏ ।

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଅର୍ଥ ବିଭାଗର ବାଣିଜ୍ୟ କର ଅଙ୍ଗର 58 ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 48 ଯୁନିଟର (83.76 ପ୍ରତିଶତ) ଅତିବ କରାଯାଇଥିଲା । ନମୁନା ସମାକ୍ଷିତ 48 ଯୁନିଟର ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ 15,119.95 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି 58 ଯୁନିଟର ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ 15,368.98 କୋଟି ଟଙ୍କାର 98.38 ପ୍ରତିଶତ ଅଟେ । 215 ମାମଲାରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ସମାକ୍ଷାରୁ କରର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତାରେ 83.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୃକ୍ତ ଥିବା ଜଣାଗଲା । ଏଗୁଡ଼ିକ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, ପ୍ରବେଶ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର, ପ୍ରମୋଦ କର ଏବଂ ବୃତ୍ତିକର ସଂପୃକ୍ତ ଥିଲା ଯାହାକି ଦର୍ଶାଇଥିବା ସାରଣୀ 2.1 ରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗରେ ଶେଣାଭୁକ୍ତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ – 2.1

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ସମାକ୍ଷା ଅବଲୋକନର ବର୍ଗୀକରଣ

କ୍ର.ସଂ.	ବର୍ଗ	ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
ବିକ୍ରୟ କର / ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର (ସିଏସ୍‌ଟିକୁ ମିଶାଇ)			
1	କରର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	25	16.28
2	ନିବେଶ କର ଜମାର ଅନିୟମିତ/ ଭୁଲ୍ / ମାତ୍ରାଧିକ ମଞ୍ଜୁରୀ	15	30.28
3	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	120	17.97
	ମୋଟ	160	64.53
ପ୍ରବେଶ କର			
4	କରର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ	13	2.02
5	ନିବେଶ କର ଜମାର ଅନିୟମିତ/ ଭୁଲ୍ / ମାତ୍ରାଧିକ ପ୍ରତିବଦଳ	2	0.49
6	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	34	15.84
	ମୋଟ	49	18.35
ବୃତ୍ତି କର			
7	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	6	0.38
	ମୋଟ	6	0.38
	ସର୍ବ ମୋଟ	215	83.26

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଚଳିତ ବର୍ଷର ଅତିବ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 40 ଟି ମାମଲାରେ 9.39 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ଥିବା ବିଭାଗ ସାକାର କରିଥିଲା ଏବଂ ପୂର୍ବବର୍ଷ ଗୁଡ଼ିକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 6 ଟି ମାମଲାରେ 1.32 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଅସୁଲ କରାଯାଇଥିଲା ।

ବିକ୍ରିକର/ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କର ସମାକ୍ଷା ନମୁନା ଗୁଡ଼ିକ ମୁଖ୍ୟତଃ ତିନୋଟି ବର୍ଗରେ ଏବଂ ପ୍ରବେଶ କର ଦୁଇଟି ବର୍ଗରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ, ଯାହାକି ନିମ୍ନରେ ବିଶଦ ଭାବରେ ଦିଆଗଲା । ସେହି ପ୍ରକାରର ଅନିୟମିତତା, ତ୍ରୁଟିବିବ୍ୟୁତି ବାଣିଜ୍ୟକରର ଅନ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ମାନଙ୍କରେ ଥାଇପାରେ କିନ୍ତୁ ସେଗୁଡ଼ିକ ନମୁନା ସମାକ୍ଷାରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇପାରି ନାହିଁ ।

ଏଣୁ, ଅର୍ଥ ବିଭାଗ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ବସ୍ତୁ ସେବା କର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କର ସମସ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆନ୍ତଃ ସମାକ୍ଷା କରି ଯେପରି ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ସଠିକ୍ ଆରୋପଣ ହୁଏ ସେଥିପାଇଁ ପ୍ରଚେଷ୍ଟା କରିବାକୁ ଚାହିଁବେ ।

2.4 ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

ଅତିବ ରାଜ୍ୟର ବାଣିଜ୍ୟକର ରେଞ୍ଜ/ ମଞ୍ଜୁଳ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର (ଓଭାର୍), କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର (ସିଏସ୍‌ଟି) ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର (ଓଇଟି) ସମନ୍ୱୟ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥିପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହା ବିବିଧ ମାମଲାରେ ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରଣୀତ ନିୟମାବଳୀର ବିଧି ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପାଳନ ନହେବା ଦେଖିବାକୁ

ପାଇଥିଲା । ଅତିର୍ ଅଧିକାଂଶ ମାମଲାରେ କର ଏବଂ ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ/ ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିବାର ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା ଯାହା ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଳେଦ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଛି । ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏହିଭଳି ତ୍ରୁଟିଗୁଡ଼ିକ ଅତିର୍ରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ଅଧିକାଂଶ ତ୍ରୁଟିର କେବଳ ପୁନରାବୃତ୍ତି ହୋଇ ନଥିଲା ବରଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ସମାକ୍ଷା ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏଗୁଡ଼ିକର ସମାନ ହୋଇନଥିଲା । ଏହା ବିଭାଗର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦୁର୍ବଳ ଏବଂ ପ୍ରଭାବହୀନ ଥିବାର ସୂଚନା ଦେଇଥିଲା ।

ସରକାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମାକ୍ଷା ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ପୁନଃ ସ୍ଥାପନ କରି ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ସୁଧାର ଆଣିବା ଆବଶ୍ୟକ ଯାହାଦ୍ୱାରା ଭବିଷ୍ୟତରେ ଏହିଭଳି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ନିବାରଣ କରାଯାଇପାରିବ ।

ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର

2.5 ଅଧିନିୟମ / ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ପାଳନ/ ଅନୁପାଳନ ନହେବା

ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ (ଓଭାର୍), 2004 ଓ ତଦଧୀନ ପ୍ରଣୀତ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ନିୟମାବଳୀ 2005 ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର ଅଧିନିୟମ 1999, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ 1956 ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର 1957 ନିୟମାବଳୀରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ଯେ:

- ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ପରିଦର୍ଶନ ରିପୋର୍ଟ (ଏଭିଆର) ଆଧାରରେ ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବା;
- ଦ୍ରବ୍ୟର ନିବେଶ ଉପରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କର(ଆଇଟିସି) ଜନିତ ଜମାର ସମାକ୍ଷୋଦନପୂର୍ବକ ଉତ୍ପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର କରଯୋଗ୍ୟ କାରବାର (ଟିଟିଓ) ର ସଠିକ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରି କର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା;
- ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର ଅତିରିକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ କରିବା;
- ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସାରେ କର/ ସୁଧା/ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ ଏବଂ ଆଦାୟ କରିବା ଏବଂ
- ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଚାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ବାଣିଜ୍ୟ ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବ (ସିଏଏଏ) ଉପରେ ପ୍ରମାଣିତ ରିପୋର୍ଟ ଉପସ୍ଥାପନ ନ ହେଲେ ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବ୍ୟବସାୟାତ୍ମକ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କର ଅବଧି ପାଇଁ ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଉପରୋକ୍ତ କେତେକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ କରିନଥିଲେ, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଳେଦ ମାନଙ୍କରେ ଦର୍ଶାଗଲା :

2.5.1 ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ କର ହାର ପ୍ରୟୋଗ ଯୋଗୁଁ କରର ସମ୍ଭାରୋପଣ

କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂଡ଼ାନ୍ତ କରିବା ସମୟରେ ଅନୁସୂଚୀ-୩ ଏବଂ ୩ ରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ଡୋଲୋର, ବିସ୍କୁଟ, ଡ୍ରାଫ୍ଟଲସ୍ ଏବଂ ଡ୍ରାଫ୍ଟେରସ ଭଳି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କର ଠାରୁ ନିମ୍ନ ହାରରେ କର ଆରୋପଣ କରିଥିଲେ । ଦ୍ରବ୍ୟର ତ୍ରୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ବର୍ଗୀକରଣ ଫଳରେ **64.07** ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଓ ଜୋରିମାନା ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର (ଓଭାର୍) ଅଧିନିୟମ, 2004 ର ଧାରା 14 (1) ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କର ଯୋଗ୍ୟ କାରବାର ଉପରେ ଅନୁସୂଚୀ-୩ ଏବଂ ୩ ରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ କରର ହାର ଅନୁସାରେ ବେୟ କର ଲାଗୁ କରାଯିବା ଉଚିତ୍ । ଅନୁସୂଚୀ-୩ ର ଭାଗ-I, ଭାଗ-II ଏବଂ ଅନୁସୂଚୀ-୩ ରେ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହୋଇନଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅନୁସୂଚୀ-୩ ର ଭାଗ-III ଅନୁଯାୟୀ 13.5 ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟନ୍ତି । ପୁନଶ୍ଚ, ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 42(5) ଅନୁସାରେ, ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ଯଦି କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ, ସଂପୃକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଅତିରିକ୍ତ କରର ଦୁଇଗୁଣ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ କରାଯିବ ।

(କ) ଅତିର୍ ଅନୁଗୁଳ ରେଞ୍ଜ ଅର୍ଦ୍ଧସର ସଂଯୁକ୍ତ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, (ଡିସେମ୍ବର 2017) ର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ବେଳେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀଜଣକ ସଞ୍ଜ ଲୁହା, ଷ୍ଟିଲ୍ ଇଙ୍ଗଟ୍ ଏବଂ ବିଲେଟ୍ସ୍ ଉତ୍ପାଦନରେ ଲିପ୍ତ ଥିଲେ । ବ୍ୟବସାୟୀଜଣକ କର

ଅବଧି 1 ଅପ୍ରେଲ 2012 ରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2014 ମଧ୍ୟରେ 2.23 କୋଟି ଟଙ୍କାର ତୋଳଚର² ବିକ୍ରୟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ 11.15 ଲକ୍ଷ କର ପୈଠ କରିଥିଲେ । ତୋଳଚର ଯେହେତୁ ଏକ ଅବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏହା 13.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ସମାକ୍ଷା ପରିଦର୍ଶନ ରିପୋର୍ଟ (ଏଭିଆର) ଆଧାରରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅବଶେଷ ଦେୟ କର ଶୂନ୍ୟ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2016) ଯାହାଦ୍ୱାରା ଏହା ଉପନୀତ ହୋଇଥିଲା ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀ ତାଙ୍କ ଧାର୍ଯ୍ୟ କର ପୈଠ କରିଛନ୍ତି । ଅବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ ପାଇଁ 13.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଦେୟକର । 30.09 ଲକ୍ଷ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ ଦ୍ରବ୍ୟର ତୁଟିପୁଣ୍ଡ ବର୍ଗୀକରଣ ପାଇଁ 18.94 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କରର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା (30.09 ଲକ୍ଷ-11.15 ଲକ୍ଷ) । ଏଡ଼୍ ବ୍ୟତୀତ ଓଭାର୍ 2004 ଅଧିନିୟମର 42(5) ଅନୁଯାୟୀ 37.88 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ³ ଥିଲା । ଏହା ଉଲ୍ଲେଖ ଯୋଗ୍ୟ ଯେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ପୂର୍ବ କର ଅବଧି ପାଇଁ ଅପିଲ୍ ଫର୍ମସଲା କରିବା ସମୟରେ, ଅପିଲ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ତୋଳଚର ଏକ ଅବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ 13.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ବୋଲି ସମର୍ଥନ କରିଥିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2017) । କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ⁴ ଉପରୋକ୍ତ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ଅପିଲ୍ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କର ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରିନଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018) ଯେ ତୋଳଚର କୁ ଏକ ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବେ ବିବେଚନା କରି 87.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇଯାଇଛି ।

(ଖ) ବିସ୍ମୁଟ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟଲସ୍ ଏବଂ ଡ୍ରାଫ୍ଟର ଅନୁସୂଚୀ-ଖ ର ଭାଗ-III ଅଧିନରେ ବିସ୍ମୁଟ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟଲସ୍ ଏବଂ ଡ୍ରାଫ୍ଟର ଅବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ସାମଗ୍ରୀ ଅଟନ୍ତି ଏବଂ ଏହା 13.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଅଡିଟ୍ କଟକ-I (ସିଟି) ମଣ୍ଡଳର ଅର୍ଦ୍ଧସର (ଫେବୃଆରୀ 2018) ରେ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ଏକ ବ୍ୟବସାୟୀ କର ଅବଧି 1 ଅପ୍ରେଲ 2013 ରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ମଧ୍ୟରେ 32.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ବିସ୍ମୁଟ୍, ଡ୍ରାଫ୍ଟଲସ୍ ଏବଂ ଡ୍ରାଫ୍ଟର ବିକ୍ରି କରିଥିଲେ । କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂପାନ୍ତ କଲାବେଳେ (ଅପ୍ରେଲ 2016) ମୋଟ କାରବାର 32.50 ଲକ୍ଷ ରୁ 28.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କାରବାର ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମରେ 5 ପ୍ରତିଶତ କର ଆରୋପଣ କରିଥିଲେ । ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀ ଦ୍ୱାରା ଅବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ 13.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଯାହାଦ୍ୱାରା, ପ୍ରଭେଦାତ୍ମକ କର 8.5 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ (13.5 -5) 2.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ସମ୍ଭାରୋପଣ କରର ଦୁଇଗୁଣ ଜୋରିମାନା 4.83 ଲକ୍ଷ ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଏହିପରି, ଦ୍ରବ୍ୟର ତୁଟିପୁଣ୍ଡ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଯୋଗୁଁ କର ର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ, ସରକାର କହିଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2018) ଯେ ଏଥିରେ କରର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମାମଲାଟିକୁ ପୁନଃ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ ଏବଂ 7.25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦାବୀ ଉତ୍ତାପନ କରିଥିଲେ (ଜୁନ୍ 2018) । ଏହି ବିଷୟରେ ଅଧିକ ସୂଚନା ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଥିଲା (ଫେବୃଆରୀ 2019) ।

2.5.2 ବିଳମ୍ବିତ କର ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ସୁଧ ଓ ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ

ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଯାଞ୍ଚ ବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିଳମ୍ବରେ ପୈଠ ହୋଇଥିବା କରକୁ ସମ୍ଭାରଣ କରିପାରି ନଥିଲେ । ଏହା 73.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଏବଂ ତଦୁପରି ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 34 ଅନୁଯାୟୀ, ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀ ଦେୟ କର ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ, ସେହି ବ୍ୟବସାୟୀ କର ପ୍ରଦାନ ବେଳେ (ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଅନୁସାରେ) ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ସୁଧ ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବେ, ତାହା ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦିନ ଠାରୁ କର ପ୍ରଦାନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଆଦେଶ ଦିନ ମଧ୍ୟରୁ ଯେଉଁ ଦିନ ଆଗ ହୋଇଥିବ, ସେହି ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହିସାବ ହେବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଯଦି ବ୍ୟବସାୟୀ ଜଣକ ଉପରୋକ୍ତ କର ଓ ସୁଧ ପ୍ରଦାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି ନିମନ୍ତେ ଉପଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଇ ଦେୟ କର ଓ ସୁଧ ଉପରେ ମାସିକ ଦୁଇ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ଜୋରିମାନା ପ୍ରଦାନ ନିମନ୍ତେ ଆଦେଶ ଦେଇ ପାରିବେ ।

² ତୋଳଚର: କୋଇଲା ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଉପଜାତ
³ ଅପ୍ରେଲ 2010 ଠାରୁ ଡିସେମ୍ବର 2011
⁴ ବାଣିଜ୍ୟ କରର ଅତିରିକ୍ତ ଆୟୁକ୍ତ ଅପିଲ୍, ଓଡ଼ିଶା, କଟକ

2016-17 କର ଅବଧି ନିମନ୍ତେ 35 ମଣ୍ଡଳର 1,54,932 ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାଟିସ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଆମ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରିଟର୍ଣ୍ଣର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ଦେଖାଗଲା ଯେ 33 ଟି ମଣ୍ଡଳ⁵ ର 3,333 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀ 5,113 ଗୋଟି କର୍ତ୍ତ ଅବଧି ସମ୍ପର୍କିତ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ 115.33 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସାକାର୍ଯ୍ୟ କର 01 ଦିନ ଠାରୁ 508 ଦିନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଳମ୍ବରେ ପୈଠ କରିଥିଲେ, କିନ୍ତୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କୁ କୌଣସି ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା 73.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସୁଧ ଆରୋପଣ କରିନଥିଲେ । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ବିହିତ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ ନିମନ୍ତେ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ ।

ସୂଚରା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଳମ୍ବିତ କର ପୈଠର ଅନୁଚିତ୍ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଯାଞ୍ଚ ଦ୍ୱାରା ସୁଧ ଓ ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହିଭଳି ବିଳମ୍ବିତ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ ମଧ୍ୟ ଭାଟିସ୍ ଦ୍ୱାରା ସହାନ କରାଯାଇପାରି ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018) ଯେ 728 ମାମଲାରେ 33.59 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇପାରିଛି ଏବଂ ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟରୁ 3.45 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇପାରିଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ ମାମଲାରେ କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ।

2.5.3 ପ୍ରମାଣିତ ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବ ଉପସ୍ଥାପନ ନ ହେବା ଯୋଗୁଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ ନହେବା

17146 ରୁ ଅଧିକ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯେଉଁମାନଙ୍କର 2015-16 ର ମୋଟ କାରବାର ପରିମାଣ ଏକ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ଥିଲା ସେମାନେ ପ୍ରମାଣିତ ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବିଳମ୍ବିତ ଉପସ୍ଥାପନ ପାଇଁ 5.01 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ, 2004 ଧାରା 65(1) ସହ ପଠିତ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଫେବୃୟାରୀ 2015 ର ଅଧିସୂଚନା⁷ ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ମୋଟ କାରବାର (ଜିଟିଓ) ଗୋଟିଏ ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ହୁଏ, ତେବେ ସେ ସେହି ବର୍ଷର ହିସାବକୁ କୌଣସି ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେହି ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବାର ଛଅ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ସମାପ୍ତିତ କରାଇବେ ଏବଂ ସେହି ସମାପ୍ତିତ ହିସାବର ଏକ କିତା ନକଲ ଅକ୍ତିମ ମହଜୁଦ ସାମଗ୍ରୀର ବିବରଣୀ ସହିତ ଉକ୍ତ ଆକାଉଣ୍ଟାଣ୍ଟଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ କରାଇ ଉପରୋକ୍ତ ଛଅ ମାସ ପୂର୍ଣ୍ଣ ହେବାର ଏକ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଦାଖଲ କରିବେ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ଅଧିନିୟମ 65(2) ରେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି ବ୍ୟବସାୟୀ ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବର ଏକ ପ୍ରମାଣିତ ନକଲ (ସିଏଏଏ) ସହିତ ବିହିତ ରାତି ଅନୁସାରେ ବ୍ୟବସାୟର ଅକ୍ତିମ ମହଜୁଦ୍ ସାମଗ୍ରୀର ବିବରଣୀ ଦାଖଲ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି ତେବେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଶୁଳାପି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଶୁଣାଣି ନିମନ୍ତେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ ସୁଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବିଳମ୍ବିତ ଦିନ ପାଇଁ ଏକ ଶହ ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଓ ଅଧିକତମ ଦଶ ହଜାର ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ କରିବେ । ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009 ରେ ଜାରି ପରିପତ୍ରରେ⁸ ବିହିତ କରିଥିଲେ ଯେ ମଣ୍ଡଳ ସ୍ତରରେ ସେହି ହିସାବର ସମୟୋଚିତ ଦାଖଲକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା ଓ କର ସମାପ୍ତ ବେଳେ ଏକ ସୂଚନା ସରୁପ ବ୍ୟବହାର ନିମନ୍ତେ ଏକ ରେଜିଷ୍ଟରରେ ଅନୁରକ୍ଷଣ କରାଯିବ ।

ଅତିତ୍ 32 ଟି ମଣ୍ଡଳ⁹ର ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବ ପ୍ରାପ୍ତି ସମ୍ପର୍କିତ ରେଜିଷ୍ଟର ଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା (ଅପ୍ରେଲ 2017 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) । ଅତିତ୍ ଅବଲୋକନ କଲା ଯେ 2015-16 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟ କାରବାର ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଥିବା 17,146 ବ୍ୟବସାୟୀ ଥିଲେ । ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 5,014 ବ୍ୟବସାୟୀ ସେମାନଙ୍କର ବାର୍ଷିକ ସମାପ୍ତିତ ହିସାବର ପ୍ରମାଣିତ

⁵ ସହ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, ଉତ୍ତରଗଡ଼, ଉପ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ- ଅନୁଗୁଳ, ବରଗଡ଼, ବଲାଙ୍ଗିର, ବାଲେଶ୍ୱର, ବଡ଼ବିଲ, ଭଦ୍ରକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର-I, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ଭୁବନେଶ୍ୱର-III, ଭୁବନେଶ୍ୱର-IV, କଟକ-I(ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ), କଟକ-I(ସିଟି), କଟକ-I(ପୂର୍ବ), କଟକ-I(ପଶ୍ଚିମ), କଟକ-II, ବେଙ୍କାନାଲ, ଗଞ୍ଜାମ-II, ଜଗତସିଂହପୁର, ଯାଜପୁର, ଜଟଣା, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ପୁରୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ରାଉରକେଲା-I, ରାଉରକେଲା-II, ସମଲପୁର-I, ସମଲପୁର-II ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ।

⁶ କର ଅବଧି ମାନେ 2016-17 ବର୍ଷର ଡ୍ରେମାସିକ/ ମାସିକ

⁷ ଅଧିସୂଚନା ସଂଖ୍ୟା. III (III) 14/ 2012/ 2250/ ସିଟି, 11 ଫେବୃଆରୀ 2015

⁸ ପରିପତ୍ର ସଂଖ୍ୟା. 18755, 22 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2009

⁹ ଅନୁଗୁଳ, ବଲାଙ୍ଗିର, ବାଲେଶ୍ୱର, ବଡ଼ବିଲ, ଭଦ୍ରକ, ଉତ୍ତରଗଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ୱର-I, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ଭୁବନେଶ୍ୱର-III, ଭୁବନେଶ୍ୱର-IV, କଟକ-I(ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ), କଟକ-I(ସିଟି), କଟକ-I(ପୂର୍ବ), କଟକ-I(ପଶ୍ଚିମ), କଟକ-II, ବେଙ୍କାନାଲ, ଗଞ୍ଜାମ-I, ଗଞ୍ଜାମ-II, ଜଗତସିଂହପୁର, ଯାଜପୁର, ଜଟଣା, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ପୁରୀ, ରାଉରକେଲା-I, ରାଉରକେଲା-II, ସମଲପୁର-I, ସମଲପୁର-II ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ।

ରିପୋର୍ଟର ନକଲ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ ଉପସ୍ଥାପିତ କରିନଥିଲେ । ବାର୍ଷିକ ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବ ରିପୋର୍ଟ ଦାଖଲରେ 181 ରୁ 496 ଦିନ ବିଳମ୍ବ ହୋଇଥିଲା । ସେଥିପାଇଁ 5.01 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ କରିବାର ଥିଲା ।

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ରେଜିଷ୍ଟର ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ବାର୍ଷିକ ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବର ପ୍ରାପ୍ତିକୁ ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରିନଥିଲେ କି ଖୁଲାପକାରୀ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ବିପକ୍ଷରେ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଆରମ୍ଭ କରିନଥିଲେ । ଏଣୁ, କର ସମାକ୍ଷା ଏବଂ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପ୍ରସଙ୍ଗରେ ପ୍ରାମାଣିକ ବାର୍ଷିକ ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବ ଏକ ଦସ୍ତାବିଜ ଭାବରେ ବ୍ୟବହାର କରାଯିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ପୂରଣ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ସରକାର ଉତ୍ତରରେ କହିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2018) ଯେ 10,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ ପାଇଁ ଅଧିକତମ ମାମଲା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ¹⁰ଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିରହିଛି । ଯେହେତୁ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଶେଷତମ ସଂଶୋଧନକୁ ଉଚ୍ଚତ କରି 10,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ରାଜି ନାହାନ୍ତି ତେଣୁ 10,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଜୋରିମାନା ଆରୋପଣ ପାଇଁ ଅଧିକତମ ମାମଲା ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ପଡ଼ିରହିଛି । ଯାହାହେଉ, ଏହା ସତ୍ୟ ଯେ ଅତିକ୍ରମେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଜୋରିମାନା 10,000 ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ନଥିଲା ଏବଂ ସଂଶୋଧିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2015) ।

2.5.4 କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଦେୟ ବିପକ୍ଷରେ ଅତିରିକ୍ତ ନିବେଶ କର ଜମା ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ଯୋଗୁ କର ଦେୟର ସମ୍ଭାରୋପଣ

ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ 79.82 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଦେୟ ବିପକ୍ଷରେ 70.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିବେଶ କର ବ୍ୟବସ୍ଥାପନର ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିଲା । ଏହାଫଳରେ ନିବେଶ କର ଜମାର ଅତିରିକ୍ତ ମଞ୍ଜୁରୀ ହୋଇଥିଲା ଏବଂ 9.46 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କରର ସମ୍ଭାରୋପଣ ଏବଂ 18.92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ହୋଇଥିଲା ।

କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ନିୟମାବଳୀ (ଓଡ଼ିଶା) 1957 ର ନିୟମାବଳୀ 7(3) (ଗ) ଅନୁଯାୟୀ, ଏହି ଅଧିନିୟମରେ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଭାର୍ ଅଧିନିୟମ 2004 ରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ନିବେଶ କର ଜମା ମାସିକ କିମ୍ବା ତ୍ରୈମାସିକ ଯଥାସ୍ଥିତି ସେହି ଅଧିନିୟମରେ କର ଦେୟ ଠାରୁ ଅଧିକ ହେଲା, ସେ ଅତ୍ୟଧିକ ନିବେଶ କର ଜମା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ ଅଧିନରେ ମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ତ୍ରୈମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଦେୟ ବିପକ୍ଷରେ ପ୍ରତିବନ୍ଧନ କରାଯିବ । ପୁନଶ୍ଚ, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର (ଓଡ଼ିଶା) ନିୟମାବଳୀ 12(3)(ଛ) ଅନୁସାରେ ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଯଦି କୌଣସି ଅତିରିକ୍ତ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ ତେବେ ଉକ୍ତ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରର ରେଞ୍ଜ୍ ଦୁଇ ଗୁଣା ଜୋରିମାନା ରୂପେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ ।

ଅତିକ୍ରମେ ଯୁଗ୍ମ ବାଣିଜ୍ୟକର ଆୟୁକ୍ତ, ସମଲପୁର ରେଞ୍ଜ୍ (ନଭେମ୍ବର 2017)ର କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ଅବଲୋକନ କରିଥିଲା । ଜଣେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ କର ଅବଧି 1 ଅପ୍ରେଲ 2013 ରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ (ମଇ 2016) ରେ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲା ବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଦେୟ ପ୍ରତିବଦଳରେ 70.36 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିବେଶ କର ଜମାର ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଯାହାହେଉ, ଏହା ଅବଲୋକନ ହେଲା ଯେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମରେ ସେହି କର ଅବଧି ପାଇଁ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂଡ଼ାନ୍ତ କଲାବେଳେ, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଦେୟ ପ୍ରତିବଦଳରେ 79.82 ଲକ୍ଷ¹¹ ଟଙ୍କାର ନିବେଶ କର ଜମା ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଏହାଫଳରେ 9.46 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର (79.82 ଲକ୍ଷ-70.36 ଲକ୍ଷ) ନିବେଶ କର ଜମା ଅତିରିକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିଲା ଯାହା ପରିଣାମତଃ 9.46 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ବିହିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ 18.92 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ।

ଏହିପରି, ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମରେ ଏବଂ ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସହିତ ମେଳକ ନକରି କରର ପରିମାଣ ହିସାବ କରିଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ କରର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

¹⁰ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ: ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 79 ଅନୁଯାୟୀ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ ପୁନରୀକ୍ଷଣ କରିବାର ଅଧିକାରରେ କ୍ଷମତାପତ୍ର
¹¹ (2013-14: 66.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଯୋଗ 2014-15 ପାଇଁ 13.15 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା)

ସରକାର ଉତ୍ତରରେ କହିଥିଲେ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018) ଯେ, ମାମଲାଟି ପୁନଃ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ଏବଂ କର ଓ ଜୋରିମାନା ବାବଦକୁ 28,38,621 ଟଙ୍କାର ପରିମାଣ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ ଦାବି କରାଯାଇଛି ।

ପ୍ରବେଶ କର

2.6 ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ସହିତ ପଠିତ ସରକାରୀ ଅଧିସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ ନହେବା

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର (ଓଇଟି) ଅଧିନିୟମ 1999 ଓ ତଦଧିନ ପ୍ରଣାତ ନିୟମାବଳୀ ସହ ପଠିତ ସମୟକୁ ସମୟ ଜାରି ହେଉଥିବା ସରକାରୀ ଅଧିସୂଚନା ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସ୍ଥାନୁସାରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ଭିତରେ ଉପଭୋଗ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ଅନୁସୂଚିତ ଦ୍ରବ୍ୟର ପ୍ରବେଶ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ପ୍ରବେଶ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ଏବଂ ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରବେଶ କର ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଡିଟ୍ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂପାନ୍ତ କଲାବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନେ ନିମ୍ନ ଅନୁକ୍ଷେପରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ କେତେକ ମାମଲାରେ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ କରିନଥିଲେ ।

2.6.1 ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରବେଶ କରର ଅନାରୋପଣ

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର ଅଧିନରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କଲାବେଳେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଏକ ଅଣ ଅନୁସୂଚୀତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବେ ଗଣ୍ୟ କରି ପ୍ରବେଶ କର ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ଏହାଫଳରେ 18.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବେଶ କର ଓ ତଦୁପରି ଜୋରିମାନାର ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କର (ଓଇଟି) ଅଧିନିୟମ 1999 ର ଧାରା 3(1) ଅନୁସାରେ କୌଣସି ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରେ¹² ଉପଭୋଗ, ବିକ୍ରୟ କିମ୍ବା ଉପଯୋଗ ପାଇଁ ପ୍ରବେଶ କରୁଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନିୟମ ସଂଲଗ୍ନ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିହିତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । ଓଇଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 9 (ଗ) (3) ଅନୁଯାୟୀ ଅଗ୍ରାମ ନିଷ୍ଠି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷରେ ଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଭିତ୍ତି କରି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ପ୍ରବେଶ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଏ । ଅଗ୍ରାମ ନିଷ୍ଠି କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରି କର ନ୍ୟାୟାଧିକରଣ ସଂସ୍ଥାକରଣ ଦେଇଥିଲେ (ଫେବୃଆରୀ 2016) ଯେ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାଗ-I ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 59 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଏଣୁ, ଲଘୁଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏକ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହାରରେ କର ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ ।

ପୁନଶ୍ଚ, ଧାରା 9 ଗ (5) ଅନୁଯାୟୀ ସମାକ୍ଷା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ କରର ଦୁଇଗୁଣ ଜୋରିମାନା ଆକାରରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି ।

ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିନିୟମ 1957ର ଧାରା 3 ଅନୁସାରେ ସାଧାରଣ ମାଟି, ବାଲି, ମୋରମ ଏବଂ ଚିତ୍ତ ଆଦି ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।

ଅଡିଟ୍ ଦୁଇଟି ମଣ୍ଡଳ¹³ ଏବଂ ଏକ ରେଞ୍ଜ¹⁴ର ତିନିଟି ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥିପଡ଼ି (ମେଇ 2017 ଏବଂ ଫେବୃଆରୀ 2018 ମଧ୍ୟରେ) ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହି ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ବିଭିନ୍ନ କାର୍ଯ୍ୟରେ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶାର ଅଣ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଠାରୁ 2009-10 ରୁ 2014-15 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ 18.84 କୋଟି ଟଙ୍କାର ପଥରଜାତ ସାମଗ୍ରୀ, ବାଲି, ମୋରମ, ଚିତ୍ତ ପ୍ରଭୃତି କ୍ରୟ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ସେମାନେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ 18.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପ୍ରବେଶ କର ଯେଠି କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ଏକ ଅଣ ଅନୁସୂଚୀତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବେ ଗଣ୍ୟ କରି କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ରୂପାନ୍ତ

¹² ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳ ଅର୍ଥ, ପ୍ରଚଳିତ ଯେକୌଣସି ବଳବତ୍ତର ଆଇନ ଅଧିନରେ ଗଠିତ ଯେକୌଣସି ପୌରପାଳିକା, ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ନିୟମ 1964 ଏବଂ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ଆସୁଥିବା ଅଞ୍ଚଳ ଓ ଓଡ଼ିଶା ପୌରପାଳିକା ଅଧିନିୟମ 1950 ର ଧାରା 4 ଅଧିନରେ ଗଠିତ ଯେକୌଣସି ଶିବ୍ ସହରାଞ୍ଚଳ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ।
¹³ ଉପ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ , କଟକ-II ଏବଂ କେଉଁଠି
¹⁴ ଯୁଗ୍ମ ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ, ଗଞ୍ଜାମ ରେଞ୍ଜ

କରିଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2015 ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2016) ଏବଂ କର ଛାଡ଼ କରିଥିଲେ । କ୍ରୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଥିଲା ଏବଂ ଓଇଟି ଅଧିନିୟମର ଅନୁସୂଚୀର ଭାଗ-I ର କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 59 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଅଟେ । ପ୍ରବେଶ କର ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ 18.84 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରବେଶ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ଏଣୁ, ଦ୍ରବ୍ୟର ତୃଟିପୂର୍ଣ୍ଣ ଶ୍ରେଣୀଭୁକ୍ତ ଫଳରେ ପ୍ରବେଶ କର ଅନାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ ଜୋରିମାନା କର ସଙ୍କାରୋପଣର ଦୁଇ ଗୁଣ 37.68 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2018) ଯେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ପୁନଃ ଉନ୍ମୁକ୍ତ କରିଛନ୍ତି, ଦାବି ଉତ୍ତାପନ କରାଯାଇଛି ଏବଂ 0.33 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇଛି ।

2.7 ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର (ଜିଏସ୍‌ଟି) ପାଇଁ ପ୍ରସ୍ତୁତି

2.7.1 ଉପକ୍ରମ

ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର¹⁵ (ଜିଏସ୍‌ଟି) 1 ଜୁଲାଇ 2017 ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଗଲା । ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର, ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା ଗୁଡ଼ିକର (ମାନବୀୟ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଆଲକହଲ ଓ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ପେଟ୍ରେଲିୟମ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ¹⁶ ବ୍ୟତୀତ) ଆନ୍ତଃ ରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ ଉପରେ ପୃଥକ ଭାବେ କିଛି ଏକସଙ୍ଗରେ କେନ୍ଦ୍ର (ସିଜିଏସ୍‌ଟି) ଏବଂ ରାଜ୍ୟ (ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି) କେନ୍ଦ୍ରଗାସିତ ଅଞ୍ଚଳ (ୟୁଗୁ ଜିଏସ୍‌ଟି) ଦ୍ୱାରା ଲାଗୁ ହୋଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାଗୁଡ଼ିକର ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଯୋଗାଣ (ଆମଦାନୀ) ଉପରେ ଏକାକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର (ଆଇଜିଏସ୍‌ଟି) ଲାଗୁ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଏକାକୃତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର ଲାଗୁକରିବାର ଏକାନ୍ତ କ୍ଷମତା କେନ୍ଦ୍ର ସରକାରଙ୍କ ନିକଟରେ ରହିଛି । ଜିଏସ୍‌ଟି ଲାଗୁ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଦ୍ରବ୍ୟଗୁଡ଼ିକର ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରି ଉପରେ ଓଡ଼ିଶା ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ 2004 ଅନୁଯାୟୀ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିଲା ଏବଂ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ବିକ୍ରି ଉପରେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରି କର 1956 ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିଲା ।

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷମତାପନ୍ନ ଥିଲେ, ପରନ୍ତୁ ଜିଏସ୍‌ଟି ସଂପର୍କିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକୁ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ପରିଷଦ (ଜିଏସ୍‌ଟିସି) ର ସୁପାରିଶ କ୍ରମେ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରାଯାଉଛି ଯାହାକି ଉଭୟ କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ସମୂହର ପ୍ରତିନିଧିତ୍ୱରେ ଜିଏସ୍‌ଟି ସଂପର୍କିତ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ଜିଏସ୍‌ଟି ଅନ୍ତର୍ଗତ ନାନାବିଧି କର¹⁷ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଜିଏସ୍‌ଟି ନିୟମାବଳୀ 2017 ର ଅଧିସୂଚନା ଜୁନ୍ 2017 ରେ ଜାରି କରିଥିଲେ ।

ଭାରତ ସରକାର ଆଇଟି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିବାକୁ ଏକ ଘରୋଇ କମ୍ପାନି ଭାବେ ଜିଏସ୍‌ଟି ନେଟ୍‌ୱାର୍କ (ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍) ର ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଏହା କରଦାତାମାନଙ୍କୁ ସମ୍ମୁଖ ପ୍ରାନ୍ତ (ଫ୍ରେଣ୍ଡ୍‌ ଏଣ୍ଡ) ଆଇଟି ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ଯଥା ପଞ୍ଜୀକରଣ, କର ପ୍ରଦାନ ଓ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ । ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ୱାରା ଆଦର୍ଶ- II¹⁸ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ ବିଭିନ୍ନ ପ୍ରକାର ପଛ ପ୍ରାନ୍ତ (ବ୍ୟାକ୍ ଏଣ୍ଡ) ଆଇଟି ସେବା ଯଥା- ପଞ୍ଜୀକରଣ, ଅନୁମୋଦନ, କରଦାତାଙ୍କ ବିଶେଷ ଦୃଶ୍ୟପତ୍ର, କର ଫେରସ୍ତ ପ୍ରକ୍ରିୟା, ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ରିପୋର୍ଟ ମଧ୍ୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଛି । ଓଡ଼ିଶା ଆଦର୍ଶ- II ରାଜ୍ୟ ରୂପେ ପସନ୍ଦ କରିଛନ୍ତି ।

2.7.2 ସମାକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ସମାକ୍ଷାଟି ସଂଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା:

- ଜିଏସ୍‌ଟିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ପ୍ରସ୍ତୁତି ସଂପର୍କରେ ତର୍କମା କରିବା;
- କର ଦାତାଙ୍କ ପ୍ରବାସନ/ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ପରିବର୍ତ୍ତନକାଳୀନ ଜମା ଦାବିଗୁଡ଼ିକର ନିକାଶ ଓ କର ଫେରସ୍ତ ସଂପର୍କିତ ବ୍ୟବସ୍ଥାର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ତର୍କମା କରିବା; ଏବଂ
- ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର ବସିୟତ କର (ଲିଗାସି ଟ୍ୟାକ୍ସ) ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ସମ୍ଭାଳିବାର ଯୋଜନା ସଂପର୍କରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ।

¹⁵ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜିଏସ୍‌ଟି: କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଜିଏସ୍‌ଟି ଏବଂ ରାଜ୍ୟ/ କେନ୍ଦ୍ରଗାସିତ ଅଞ୍ଚଳ ଜିଏସ୍‌ଟି, ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି/ ସ୍ୱତନ୍ତ୍ରଜିଏସ୍‌ଟି

¹⁶ ପେଟ୍ରେଲିୟମ ଜାତ : ପେଟ୍ରେଲିୟମ, ଉଚ୍ଚ କ୍ଷମତା ଡିଜେଲ, ଅଗୋଧିତ ଟିଡିଏଲ, ପ୍ରାକୃତିକ ଗ୍ୟାସ୍ ଏବଂ ଆଇସୋମେରିଜ୍ ଫୁଏଲ୍

¹⁷ ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରି କର, ପ୍ରବେଶ କର, ବିଳାସ କର ଏବଂ ଆମୋଦନ କର

¹⁸ ଆଦର୍ଶ-I ରାଜ୍ୟ:କେତେକ ସମ୍ମୁଖ ପ୍ରାନ୍ତ ସେବା ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ, ଆଦର୍ଶ-2 ରାଜ୍ୟ: ଉଭୟ ସମ୍ମୁଖ ପ୍ରାନ୍ତ ଏବଂ ପଛ ପ୍ରାନ୍ତ ସେବା ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ

2.7.3 ସମୀକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡ

ସମୀକ୍ଷାର ମାନଦଣ୍ଡ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଧିନିୟମ, ନିୟମାବଳୀ ଏବଂ ତଦଧୀନ ଜାରି ଅଧିସୂଚନା/ ପରିପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଯାଇଥିଲା:

- ଓଡ଼ିଶା ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନିୟମ, 2017;
- ଓଡ଼ିଶା ଜିଏସ୍‌ଟି ନିୟମାବଳୀ, 2017;
- ଜିଏସ୍‌ଟି (ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କୁ କ୍ଷତିପୂରଣ) ଅଧିନିୟମ, 2017;
- ତଦଧୀନ ସମନ୍ୱିତ କର ସଂପର୍କିତ ଅଧିନିୟମ ଏବଂ ନିୟମାବଳୀ;
 - (କ) ଓଡ଼ିଶା ଭାଗ୍ ଅଧିନିୟମ, 2004,
 - (ଖ) କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଅଧିନିୟମ, 1956 ଏବଂ
- କେନ୍ଦ୍ର/ ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟି ପରିଷଦ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ।

2.7.4 ସମୀକ୍ଷାର ପରିସର

ଭାରତୀୟ ସମ୍ପିଧାନର 101 ତମ ସଂଶୋଧନ ପର ଠାରୁ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଜିଏସ୍‌ଟିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ସଂପର୍କରେ, ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ ବାଣିଜ୍ୟ କର ବିଭାଗର କାର୍ଯ୍ୟକଳାପର ପୁନର୍ବିଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା । ସମୀକ୍ଷାକୁ ସଂଗଠନ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ବାଣିଜ୍ୟ କର କମିଶନର ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି (ସିସିଟି ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟି) କ୍ଷେତ୍ର ଠାରୁ ଜିଏସ୍‌ଟି ତାଟାବେସରେ ଉପଲବ୍ଧ, “ପଞ୍ଜୀକରଣ, ପରିବର୍ତ୍ତନକାଳୀନ ଜମା ଏବଂ କର ଫେରସ୍ତ” ସଂପର୍କିତ ବିସ୍ତୃତ ସୂଚନା ମଗାଯାଇଥିଲା । ଅବଶ୍ୟ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ସୂଚନାଗୁଡ଼ିକ ସିସିଟି ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟିକ୍ ଦ୍ୱାରା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ବିସ୍ତୃତ ତାଟାବେସର ଅଭାବ ହେତୁ ସମୀକ୍ଷା ମୁଖ୍ୟତଃ ମଣ୍ଡଳ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ବିବରଣୀର ରିପୋର୍ଟ, କର ଫେରସ୍ତର ରିପୋର୍ଟ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଗୁଡ଼ିକର ଅଣ ଦାଖଲକାରୀ ଇତ୍ୟାଦିର ହାର୍ଡକପି ଆଧାରରେ ସଂଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଏତଦ୍ ବ୍ୟତୀତ କମିଶନର, ବାଣିଜ୍ୟକର ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି ଓଡ଼ିଶାକ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ପରିବର୍ତ୍ତନକାଳୀନ ଜମା ଦାବି ଏବଂ କର ଫେରସ୍ତ ସଂପର୍କିତ ନଥି/ ସୂଚନା ସହିତ ବସିୟତ କର ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀର ବିଷୟ ସଂପର୍କରେ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା ।

2.7.5 ତଥ୍ୟ ଆଦାନପ୍ରଦାନ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା

ଜିଏସ୍‌ଟି ସଂଗ୍ରହର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସମସ୍ତ ଦେଶନେଶର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚକୁ ବ୍ୟାପକ ଭାଷାରେ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିବା ପାଇଁ ଜିଏସ୍‌ଟି ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଆବଶ୍ୟକତା ରହିଛି । ଜିଏସ୍‌ଟି ତଥ୍ୟାବଳୀ (ଅପ୍ରେଲ 2018 ଏବଂ ଜୁନ୍ 2018) କୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନ ପାଇଁ ପ୍ରଧାନ ମହାଲେଖାକାର (ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର, ଲେଖାପରୀକ୍ଷା) ଓଡ଼ିଶା ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି କମିଶନରଙ୍କୁ ପତ୍ର ଲେଖିଥିଲେ ମଧ୍ୟ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଉତ୍ତର ଦିଆଯାଇଥିଲା ଯେ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ପ୍ରଦାନରେ ଅନ୍ୟ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ ରୂପତା ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଜିଏସ୍‌ଟି ପରିଷଦ ଠାରୁ ପଥପ୍ରଦର୍ଶନ ଓ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ ସଂପର୍କରେ ଏକ ସ୍ୱକ୍ଷୀକରଣ ମଗାଯାଇଛି ।

ମାତ୍ର ଉତ୍ତରଟି ଗ୍ରହଣଯୋଗ୍ୟ ନଥିଲା କାରଣ ସିଏଜିକ୍ ଡିପିସି ଅଧିନିୟମ, 1971 ର ଧାରା 18 ଅନୁସାରେ ସିଏଜିକ୍ ଯେକୌଣସି ନଥି, ହିସାବ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦସ୍ତାବିଜଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ କ୍ଷମତା ରହିଛି, ଯାହାକି ତାଙ୍କର ତଦତ୍ତ ପାଇଁ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଅଟେ । ପୁନଶ୍ଚ, ଡିପିସି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 16 ଅନୁଯାୟୀ ଭାରତ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକ ରାଜ୍ୟର ଏକତ୍ରୀକୃତ ନିଧିକୁ ପ୍ରଦେୟ ସମସ୍ତ ପ୍ରାପ୍ତିର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ସିଏଜିକ୍‌ର କର୍ତ୍ତବ୍ୟ । ସୁତରାଂ, ଜିଏସ୍‌ଟିର ସମସ୍ତ ଦେଶନେଶ ସଂପର୍କିତ ତଥ୍ୟାବଳୀକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ନଥିବା ସିଏଜିକ୍ ଡିପିସି ଅଧିନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ଏବଂ ଏହା ଜିଏସ୍‌ଟି ପ୍ରାପ୍ତିର ବ୍ୟାପକ ସମୀକ୍ଷା ପଥରେ ଏକ ଅନ୍ତରାୟ ସୃଷ୍ଟି କରିଅଛି ।

2.7.6 ରାଜସ୍ୱର ଧାରା

ଜୁଲାଇ 2017 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ମଧ୍ୟରେ ଜିଏସ୍‌ଟି ଶାସନକାଳ ଅଧୀନରେ ମୋଟ ପ୍ରାପ୍ତି 8,421.71 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି (6,602.27 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଜିଏସ୍‌ଟି, ଅଣ-ଜିଏସ୍‌ଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ କର (1,812.44 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ 482.00 କୋଟି

ଟଙ୍କାର ଏକାଭୂତ ଜିଏସ୍‌ଟିର ଅଗ୍ରୀମ ବିଭାଜନକୁ ନେଇ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ବିଗତ ବର୍ଷ 2016-17 ର ସମାନ ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି କର ମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ପ୍ରାୟ 10,881.55 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ।

2017-18 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି କର¹⁹ ମାନଙ୍କର ଅଧୀନରେ ବାସ୍ତବ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ କ୍ଷତିପୂରଣ ସମେତ ଜିଏସ୍‌ଟି ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା:

ବର୍ଷ	ବଜେଟ୍ ଅଟକଳ	ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି କର ମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ପ୍ରାପ୍ତି ଏବଂ ଅଣ-ଜିଏସ୍‌ଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ କର	ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧୀନରେ ପ୍ରାପ୍ତ			ଜିଏସ୍‌ଟି ଏବଂ ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି କର ମାନଙ୍କ ଅଧୀନରେ ମୋଟ ପ୍ରାପ୍ତି	ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି	ପ୍ରାପ୍ତ କ୍ଷତି ପୂରଣ	ମୋଟ ପ୍ରାପ୍ତି
			ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି	ଏକାଭୂତ ଜିଏସ୍‌ଟିର ଅଗ୍ରୀମ ବିଭାଜନ	ମୋଟ				
2013-14	12,595.00	12,342.01	-			12,342.01		-	12,342.01
2014-15	14,175.28	13,527.60	-			13,527.60	9.61	-	13,527.60
2015-16	14,355.00	14,759.98	-			14,759.98	9.11	-	14,759.98
2016-17	15,486.00	15,162.86	-			15,162.86	2.73		15,162.86
2017-18*	22,956.00 ²⁰	5,040.32				5,040.32	3.71	2,264.00	15,726.03
2017-18#		1,812.44	6,127.27	482.00	6,609.27	8,421.71			

ଉତ୍ସ: ଅର୍ଥ ହିସାବ ଏବଂ ବାଣିଜ୍ୟକର ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି ଜମିଗଣନକ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ସୂଚନା

* ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଜୁନ୍ 2017, # ଜୁଲାଇ 2017 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2018

ଉପରୋକ୍ତ ଚିତ୍ରଣା ଅନୁଯାୟୀ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି ଓ ଜିଏସ୍‌ଟି ରାଜସ୍ୱ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ 2016-17 ଅପେକ୍ଷା ଭୁଲନାମ୍ନିକ ଭାବେ ସର୍ବୋପରି 3.71 ପ୍ରତିଶତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା ।

2.7.7 ବୈଧ / ବୈଧାନିକ ପ୍ରସ୍ତୁତି

ରାଜ୍ୟ ସରକାର ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଅଧିନିୟମ, 2017 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ନିୟମାବଳୀ, 2017 ସଂପର୍କରେ ଅଧିସୂଚନା ଜାରି (ଜୁନ୍ 2017) କରିଥିଲେ । ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ନେଣଦେଣ ଉପରେ 1 ଅପ୍ରେଲ 2018 ଠାରୁ ଏବଂ ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ନେଣଦେଣ ଉପରେ 1 ଜୁନ୍ 2018 ଠାରୁ ରାଜ୍ୟରେ ଇ-ମାର୍ଗପତ୍ର ପଦ୍ଧତି କାର୍ଯ୍ୟାନୁିତ କରାଯାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ରାଜ୍ୟରେ ଜିଏସ୍‌ଟିର କାର୍ଯ୍ୟାନୁିୟମକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମୟ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକ ବିଜ୍ଞପ୍ତିମାନ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟ ସରକାର/ ବାଣିଜ୍ୟ କର ବିଭାଗ ଜିଏସ୍‌ଟି କାର୍ଯ୍ୟାନୁିୟମକୁ ସୁଗମ କରିବା ପାଇଁ ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2018 ସୁଦ୍ଧା 150 ଟି ବିଜ୍ଞପ୍ତି / ପରିପତ୍ର/ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିଥିଲେ ।

ଯେହୁତ୍ତୁ ଜିଏସ୍‌ଟି କାର୍ଯ୍ୟାନୁିୟମ ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା ଆଦର୍ଶ- II ରାଜ୍ୟ ଭାବେ ପସନ୍ଦ କରିଥିଲେ, ଜିଏସ୍‌ଟି ପ୍ରଶାସନ ପାଇଁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ରିଟର୍ଣ୍ଣର ଯାଞ୍ଚ, ସମାକ୍ଷା କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ଅପିଲ୍, ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ, ଏମ୍‌ଆଇଏସ୍ ରିପୋର୍ଟ ଭଳି ପଛ ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ୱାରା ବିକାଶ କରାଯାଇଥିଲା । ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2019) ସୂଚନା ଅନୁସାରେ ଏହିସବୁ ମଡୁଲ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ଆଂଶିକ ଭାବେ ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ବିକଶିତ କରାଯାଇଛି । ପଛ ପ୍ରାପ୍ତ ପ୍ରୟୋଗ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ପାଇଁ ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ତଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରରୁ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ତଥ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରକୁ ରୁଦ୍ଧଭିତ୍ତିକ ସଂଯୋଗ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଛି । ସମସ୍ତ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକୁ ରାଜ୍ୟବ୍ୟାପୀ ବହୁଚିଧ-ସଡ଼କର୍ଡା ସ୍ତରର ସୁଇଚ୍ ଜାଲତନ୍ତ୍ର(ଏମ୍‌ପିଏଲ୍‌ଏସ୍) ମାଧ୍ୟମରେ ସଂଯୋଗ କରାଯାଇଛି ।

¹⁹ ମୂଲ୍ୟସୂତ୍ର କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରି କର, ପ୍ରବେଶ କର, ପ୍ରମୋଦ କର ଓ ମନୋରଞ୍ଜନ କର

²⁰ ପ୍ରାକ୍ ଜିଏସ୍‌ଟି କରମାନଙ୍କ ପାଇଁ ବଜେଟ୍ ଅଟକଳ(ବିଲ)-17,006 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଏସ୍‌ଜିଏସ୍‌ଟି-5,950 କୋଟି ଟଙ୍କା

2.7.8 ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କରର କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ

2.7.8.1 ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ

ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ନିୟମାବଳୀ 2017 ର ନିୟମ 59 ରୁ 61 ଅନୁଯାୟୀ, ମିଶ୍ରିତ କର²¹ ଦାତାକୁ ଛାଡ଼ି କରଦାତାମାନେ ମାସିକ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବାର ବାହ୍ୟ ଯୋଗାଣର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍ ଫର୍ମ-1²²ରେ ଓ ଆନ୍ତଃ ଯୋଗାଣର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଫର୍ମ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍ ଫର୍ମ-2²³ ଏବଂ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଫର୍ମ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-3 ରେ (ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-1 ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-2 ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିବା ତଥ୍ୟକୁ ଭିତ୍ତି କରି ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ ପ୍ରଣାଳୀ ଦ୍ୱାରା ସୃଷ୍ଟି) ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାର ଥିଲା, ପରନ୍ତୁ କମ୍ପୋଜିସନ କର ଦାତା ମାନେ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-4 ମାଧ୍ୟମରେ ତ୍ରେମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଫର୍ମ ଦାଖଲ କରିବାର ଥିଲା ।

ନୂଆ କର ଶାସନ ପ୍ରଣାଳୀର ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଅସୁବିଧା ସମୂହକୁ ଠିକଣା କରିବା ପାଇଁ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲର ବିହିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୁ ସଂଶୋଧିତ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳରେ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-2 ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-3 ଦାଖଲ ସୁଗତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସାଧାରଣ ମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ କର ପୈଠ ସହିତ ଫର୍ମ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-3²⁴ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସର 20 ତାରିଖ ଭିତରେ ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାକୁ ସମସ୍ତ କରଦାତାଙ୍କୁ ଆଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ 1.5 କୋଟିରୁ କମ୍ କାରବାର ଥିବା କର ଦାତା ତ୍ରେମାସିକ ଭିତ୍ତିରେ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-1 ଦାଖଲ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଥିଲା ।

2.7.8.2 କର ଦାତା ମାନଙ୍କର ପଞ୍ଜୀକରଣ

ପୂର୍ବ ଜିଏସ୍‌ଟି ନିୟମଗୁଡ଼ିକ ଅଧିନରେ ଥିବା ବିଧିମାନ ସ୍ୱାୟତ୍ତ ହିସାବ ସଂଖ୍ୟା (ପାନ୍) ଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅସ୍ୱାୟତ୍ତ ଭିତ୍ତିରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନିର୍ଗମନ କରିବାର ଥିଲା । ବିହିତ ସର୍ତ୍ତ ପୂରଣ ହେଲେ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ମଞ୍ଜୁରୀ କରିବାର ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, କାରବାର 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସାମା ଟପିଲେ କରଦାତାମାନେ ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହେବା ଦରକାର ଥିଲା ।

2.7.8.3 ବିଦ୍ୟମାନ କରଦାତା ମାନଙ୍କର ପ୍ରବାସନ

ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ନିୟମାବଳୀ, 2017 ର ନିୟମ 24 ଅନୁଯାୟୀ, ବିଦ୍ୟମାନ ନିୟମ ଅଧିନରେ ବିଧିମାନ ପାନ୍ ଥିବା ପଞ୍ଜୀକୃତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟକ୍ତି ତାଙ୍କର ଇ-ମେଲ୍ ଠିକଣା ଏବଂ ମୋବାଇଲ୍ ନମ୍ବର ସାଧାରଣ ପୋର୍ଟାଲରେ ବିଧିସିଦ୍ଧ କରି ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଭାବରେ କିମ୍ବା ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚିତ ହୋଇଥିବା ସୁଗମ କେନ୍ଦ୍ର ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କର ନାମ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିବେ । ନାମ ପଞ୍ଜୀକୃତ ଉପରେ ଉକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତି ଅସ୍ୱାୟତ୍ତ ଭିତ୍ତିରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସାକ୍ଷ୍ୟିତ ପାଇବେ । ଯଦି ସୂଚନା ଏବଂ ଉପସ୍ଥାପିତ ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ସଠିକ୍ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ବୋଲି ଜଣାପଡ଼େ, ପଞ୍ଜୀକରଣର ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକାଲି ଉପଲବ୍ଧ କରାହେବ ।

ବିଭାଗ ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିବା ସୂଚନା ଅନୁଯାୟୀ, (ଜାନୁଆରୀ 2019) ବାଣିଜ୍ୟକର ବିଭାଗରେ ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କର ଅସ୍ୱାୟତ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣର ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା:

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରତିଶତ
1	30 ଜୁନ୍ 2017 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନରେ ବିଧିମାନ ପାନ୍ ଥିବା ମୋଟ ବିଦ୍ୟମାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀ	1,83,442	-
2	ଅସ୍ୱାୟତ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ		
	(କ) ଅସ୍ୱାୟତ୍ତ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	1,80,291	98.28

²¹ ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10 ଅନୁଯାୟୀ, ଏକ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାର ପୂର୍ବ ସମୂହ କାରବାର ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ସମୂହ କାରବାର ଏକ କୋଟିରୁ ଅଧିକ ହୋଇ ନଥିବ ସେ ମିଶ୍ରିତ ଯୋଜନାରେ କର ପୈଠ କରିବା ପାଇଁ ସମର୍ଥନ କରିପାରନ୍ତି ।
²² ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍-1: (କ) ସମସ୍ତ ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଯୋଗାଣର ଚାଲଣ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଅଣ-ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ 2.50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ ଚାଲଣ ମୂଲ୍ୟର ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଅଣ-ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଣର ଚାଲଣ ଅନୁଯାୟୀ ବିଶଦ ବିବରଣୀ, (ଖ) ସମସ୍ତ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଅଣ-ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କୁ ଯୋଗାଣ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ ଅନୁଯାୟୀ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଅଣ-ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ 2.50 ଲକ୍ଷ ମୂଲ୍ୟରୁ ଅଧିକ ଥିବା ଚାଲଣର ଯୋଗାଣ କେନ୍ଦ୍ରୀକୃତବିବୃତି (ଗ) ପ୍ରାପ୍ୟ ଓ ଉଧାରର ବିବରଣୀ
²³ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍ -2: (କ) ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟର ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ଅଣ-ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଠାରୁ ପ୍ରାପ୍ତ (ଖ) ଆପଦାନା କରିଥିବା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ସେବା (ଗ) କୌଣସି ଯୋଗାଣକାରୀ ଯଦି କିଛି ପ୍ରାପ୍ୟ କି ଉଧାରର ବିବରଣୀ ମିଳିଥାଏ ଇତ୍ୟାଦିର ଚାଲଣ ଅନୁସାରେ ବିଶଦ ବିବରଣୀ
²⁴ ଜିଏସ୍‌ଟିଆର୍ -3 ଖ: ମିଶ୍ରିତ କର ଦାତା ବ୍ୟତୀତ ସମସ୍ତ କରଦାତାମାନେ ଏହି ମାସିକ ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରୁଥିବା ଫର୍ମ ।

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ	ସଂଖ୍ୟା	ପ୍ରତିଶତ
	(ଖ) ନାମ ତାଲିକା ଭୁକ୍ତ କରିନଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ	3,151	1.72
3	ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ		
	(କ) ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣପତ୍ର ନିର୍ଗମ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	1,25,996	69.88
	(ଖ) ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂଡ଼ାନ୍ତ ହୋଇନଥିବାରୁ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଆବେଦନ ହୋଇନଥିବା ଅସ୍ଥାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା	54,295	30.12

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟକର ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟିର ଆୟୁକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଉପସ୍ଥାପନ ହୋଇଥିବା ତଥ୍ୟ

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀ ଦର୍ଶାଉଛି ଯେ 98.28 ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟମାନ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ପ୍ରାଥମିକ ନାମ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ କରିଥିଲେ । ନାମ ତାଲିକାଭୁକ୍ତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 69.88 ପ୍ରତିଶତ ପ୍ରବାସନ ପ୍ରକ୍ରିୟା ରୂଡ଼ାନ୍ତ କରିଥିଲେ ଏବଂ ପରିଶେଷରେ ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ ।

ଅବଶିଷ୍ଟ 54,295 ବ୍ୟବସାୟୀ ଯିଏକି ଅସ୍ଥାୟୀ ଭାବେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ କିନ୍ତୁ ରୂଡ଼ାନ୍ତ ପଞ୍ଜୀକରଣ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ପାଇନଥିଲେ ସେମାନଙ୍କ ସମକ୍ଷରେ ଆୟୁକ୍ତ କହିଲେ (ଜାନୁଆରୀ 2019) ଯେ ନୂତନ ପଞ୍ଜୀକରଣ କିମ୍ବା ସେବା କର ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ପ୍ରବାସନର ପଞ୍ଜୀକରଣର ମଞ୍ଜୁରୀ ପାଇଁ 13,136 ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଜିଏସ୍‌ଟି ପରିଚୟ ନମର (ଜିଏସ୍‌ଟିଆଇଏନ୍) ନିର୍ଗମ ହୋଇଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ 41,659 ବ୍ୟବସାୟୀ (54,295-13,136) ଅଣ ଜିଏସ୍‌ଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଯଥା ମଦ, କେବଳ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ଜିଏସ୍‌ଟି ବସ୍ତୁ ଯଥା-ଧାନ, ଚାଉଳ, ତାଲି ଜାତୀୟ, ଗହମ ଏବଂ ଗୌଣ ଅଟା (ବିନା ମାର୍କା) ବ୍ୟବସାୟ କରୁଥିଲେ ବୋଲି ଏହା ଧରି ନେବାକୁ ପଡ଼ିବ । ଏଣୁ, ସେମାନେ ଜିଏସ୍‌ଟିକୁ ପ୍ରବାସିତ ହୋଇନଥିଲେ । ସେହିପରି କେତେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ କାରବାର 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ତଳେ ଥିବାରୁ ପ୍ରବାସିତ ହେବାକୁ ସେମାନେ ପସନ୍ଦ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ବ୍ୟବସାୟୀ ଯେଉଁମାନେ ଜିଏସ୍‌ଟି ପ୍ରବାସିତ ହୋଇନଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁସରିତ କରାଯାଇନଥିଲା ।

ଯାହାହେଉ, ବିଭାଗ ଉପରୋକ୍ତ ଅତିବ୍ ନିରୀକ୍ଷଣକୁ ପ୍ରତିପାଦିତ କରିବା ପାଇଁ ତଥ୍ୟ ଯୋଗାଇ ନଥିଲେ । ଏଣୁ ଅତିବ୍ ନିର୍ଦ୍ଧାର ପ୍ରତିଶୃତ ଯୋଗାଇ ପାରିନଥିଲା ଯେ ଜିଏସ୍‌ଟି ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜୀକରଣ ଯୋଗ୍ୟ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ

ଜିଏସ୍‌ଟିକୁ ପ୍ରବାସନ କରି ନଥିବା 41,159 କରଦାତାଙ୍କର ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିବା ଦରକାର ଯାହାଦ୍ୱାରା କୌଣସି ଯୋଗ୍ୟ କରଦାତା ଜିଏସ୍‌ଟି ବାହାରେ ନାହାନ୍ତି, ଏହା ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

2.7.8.4 କେନ୍ଦ୍ର ଓ ରାଜ୍ୟ ମଧ୍ୟରେ କରଦାତାମାନଙ୍କର ଆବେଦନ

(କ) ବାଣିଜ୍ୟ କର ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଉତ୍ପାଦନ ଶୁଳ୍କ ବିଭାଗରେ ବିଦ୍ୟମାନ ଥିବା ପଞ୍ଜୀକୃତ କରଦାତା:

ଜିଏସ୍‌ଟି ପରିଷଦର ସୁପାରିଶ ଅନୁଯାୟୀ, 1.5 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ କାରବାର ଥିବା 90 ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟମାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରଦାତା ଏବଂ 1.5 କୋଟି ଟଙ୍କାରୁ ଅଧିକ କାରବାର ଥିବା 50 ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟମାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ କରଦାତା ରାଜ୍ୟକୁ ଆବେଦନ କରାଯାଇଥିଲା । ତଦନୁଯାୟୀ ଜିଏସ୍‌ଟିକୁ ପ୍ରବାସିତ ହୋଇଥିବା ରାଜ୍ୟର 1,37,310 ବ୍ୟବସାୟୀ²⁵ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଏବଂ ରାଜ୍ୟ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବଣ୍ଟାଯାଇଥିଲା । (ଦୁଇ ପର୍ଯ୍ୟାୟରେ ନଭେମ୍ବର 2017 ରେ 1,31,791 ଏବଂ ମଇ 2018 ରେ 5,519) ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା ।

	କେନ୍ଦ୍ର	ରାଜ୍ୟ	ମୋଟ
ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର କାରବାର > 1.5 କୋଟି ଟଙ୍କା (50:50 ଅନୁପାତ)	8,576	8,590	17,166
ବ୍ୟବସାୟୀ ଯାହାର କାରବାର < 1.5 କୋଟି ଟଙ୍କା (10:90 ଅନୁପାତ)	12,064	1,08,080	1,20,144
ମୋଟ	20,640	1,16,670	1,37,310

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟ କର ବିଭାଗର ଡେଟାବେସ୍ ପୋର୍ଟାଲ

²⁵ ରାଜ୍ୟ କର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିନରେ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ: 1,25,996 ଏବଂ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅଧିନରେ ନିର୍ବାସିତ ହୋଇଥିବା ବ୍ୟବସାୟୀ: 11,314

ଏହିପରି 26 ମଇ 2018 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 1,37,310 ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ (କରଦାତା), ରାଜ୍ୟରେ ଆବଣ୍ଟିତ 1,16,670 କର ଦାତାଙ୍କ ଉପରେ ରାଜ୍ୟର ଅଧିକାର ଥିଲା ।

(ଖ) ନୂଆ କର ଦାତା

କର ଦାତା ପଞ୍ଜୀକରଣ ପାଇଁ ଆବେଦନ ଉପସ୍ଥାପନ ସମୟରେ ନୂତନ ପଞ୍ଜୀକୃତ କର ଦାତା ମାନଙ୍କର ଇଲାକା ଜିଏସ୍ଟି ପୋର୍ଟାଲ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ରାଜ୍ୟ କିମ୍ବା କେନ୍ଦ୍ରକୁ ବଣ୍ଟନ କରାଯାଏ । 19 ନଭେମ୍ବର 2018 ସୁଦ୍ଧା ରାଜ୍ୟର ନୂତନ ପଞ୍ଜୀକରଣ ସ୍ଥିତି ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦର୍ଶ ହେଲା :

ନିୟମିତ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ କରଦାତା	ମିଶ୍ରିତ ଯୋଜନା ଅଧିନରେ କରଦାତା ²⁶	ମୋଟ
45,968	8,111	54,079

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପିତ

2.7.8.5 ମଧ୍ୟକାଳୀନ ଜମା

ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ନିୟମାବଳୀର 117 ନିୟମ ସହ ପଠିତ ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଅଧିନିୟମର ଧାରା 140 ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଭାର୍ଗ୍ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ ଅଗ୍ରେନାତ କରିଥିବା ନିବେଶ କର ଜମା (ଆଇଟିସି) ପରିମାଣ ଏବଂ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ ଅଗ୍ରେନାତ କରିନଥିବା ମୂଳ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାବଦରେ ଉପଯୋଗ କରିନଥିବା ଓ ନିବେଶ କର ଜମା ନେବାକୁ ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍ଦାର ଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ, ମହଜୁଦ୍ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାବଦରେ ନିବେଶ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କିମ୍ବା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ରବ୍ୟ ଯାହା ଉପରେ ପୂର୍ବ ଆଇନରେ ଜମା ଦାବି ହୋଇନଥିଲା, ସେଥିପାଇଁ କର ଦାତା ଭାଗର ଜମା ପାଇବା ପାଇଁ ହକ୍ଦାର ଥିଲେ ଏବଂ କରଦାତା ସେ ନିବେଶ କର ଜମା ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର ଅଧିନିୟମରେ ସେହି ଜମା ନିବେଶ ପାଇଁ ହକ୍ଦାର ଥିଲେ । ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ବିହିତ ଫର୍ମ ଗ୍ରାନ୍-1 ରେ ଆବେଦନ କରିବାର ଥିଲା । ନିୟୁତ୍ତ ତାରିଖ²⁷ ର ଅବ୍ୟବହିତ ପୂର୍ବରୁ ଯଦି କରଦାତାମାନେ ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍ଟି ନିୟମ ଅଧିନରେ ଆବଶ୍ୟକ ଛଅ ମାସର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ ଜମା ମଞ୍ଜୁର ହେବ ନାହିଁ ।

ବିଭାଗ କହିଥିଲେ (ଅଗଷ୍ଟ 2018 ଏବଂ ଜାନୁୟାରୀ 2019) ଯେ 275.88 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମଧ୍ୟକାଳୀନ ଜମା ବାବଦକୁ 6,212 ଆବେଦନ ପତ୍ର ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ, 5,823 ମାମଲାରେ କରଦାତାମାନେ ବିଦ୍ୟମାନ ନିୟମ ଅଧିନରେ ନିୟୁତ୍ତ ତାରିଖର ଛଅ ମାସ ପୂର୍ବରୁ ରିଟର୍ଣ୍ଣଗୁଡ଼ିକ ଦାଖଲ କରିଥିଲେ, 389 ମାମଲାରେ କରଦାତାମାନେ ବିଗତ ଛଅ ମାସର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରିନଥିଲେ । 5,823 ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରୁ, 453 ମାମଲାରେ ଦାବିର ପରିମାଣ, ଶେଷ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ ଅଗ୍ରେନିତ ହୋଇଥିବା ଅବଶେଷ ସହିତ ମେଳକ ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ 3,510 ମାମଲାରେ ଦାବି ପରିମାଣ ଅଗ୍ରେନିତ ହୋଇଥିବା ଅବଶେଷ 0ରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ଯେଉଁ କରଦାତାମାନେ ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ନଥାଇ ଅଧିକ ଜମା ଦାବି କରିଥିଲେ ବିଭାଗ ସେମାନଙ୍କୁ ସେ ଅଧିକ ଜମାକୁ ଫେରାଇବାକୁ ନଚେତ୍ ରିଭର୍ସ କରିବା ସହିତ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ମଞ୍ଜୁର ଜମା କର ଦେବାକୁ ଲେଖିଥିଲେ । ଅବଶେଷ 1,860 କରଦାତା²⁸ ଜୁନ୍ 2017 ର ଭାର୍ଗ୍ ରିଟର୍ଣ୍ଣରେ ଉପଲବ୍ଧ ଜମା ଠାରୁ ମଧ୍ୟକାଳୀନ ରାଜ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଜମା ଉପରେ ଦାବି କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ୟାପନ କାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଅପ୍ରେଲରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2018 ମଧ୍ୟରେ ସମସ୍ତ 45 ମଞ୍ଜୁର ମଧ୍ୟରୁ 11²⁹ ମଞ୍ଜୁର ସ୍ଥାନୀୟ ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟକାଳୀନ ଜମାର ସତ୍ୟାପନର ସ୍ଥିତି ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫସଲ ହୋଇଥିବା ମାମଲାର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଏହା ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ 339 ଜଣ କରଦାତା 42.24 କୋଟି ଟଙ୍କାର ମଧ୍ୟବର୍ତ୍ତୀ କାଳୀନ ପରିମାଣ ନିବେଶ କର ଜମା ପାଇବା ପାଇଁ ଦାବି କରିଥିଲେ । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ 39.71 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପର୍କିତ 251 ମାମଲାର ସତ୍ୟାପନ ହୋଇଥିଲା । ଫଳରେ ଆଠ ମଞ୍ଜୁର 88 ଟି ମାମଲାର (26 ପ୍ରତିଶତ) ସତ୍ୟାପନ ହୋଇ ପାରିନଥିଲା । ତିନୋଟି ମଞ୍ଜୁର³⁰ କହିଥିଲେ ଯେ ମଧ୍ୟକାଳୀନ ଜମା ଦାବିର ତଥ୍ୟ ସେମାନଙ୍କ ପାଖରେ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ।

²⁶ ଜିଏସ୍ଟି ଧାରା 10 ଅନୁଯାୟୀ ପଞ୍ଜୀକୃତ ବ୍ୟକ୍ତି ଯାହାର ପୂର୍ବ ବର୍ଷର ସର୍ବମୋଟ କାରବାର ଏକ କୋଟି ଟଙ୍କା ପାର ହୋଇନଥିବ ସେମାନେ କମ୍ପୋଜିସନ ସିମ୍ପଲ୍ ବାଛି ନେବେ
²⁷ ପଦ ନିୟୁତ୍ତ ତାରିଖ 01 ଜୁଲାଇ 2017 ଅଟେ । ତାହା ଜିଏସ୍ଟି ଆରମ୍ଭ ହେବାର ତାରିଖ
²⁸ 5,823 - (3,510 + 453) = 1,860
²⁹ ଭୁବନେଶ୍ୱର -I, ବୈଭ, କଟକ-I (ପୂର୍ବ) ଦେବଗଡ଼, ବେଙ୍ଗଳାଳ, ଯାଜପୁର, ଜଟଣୀ, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, କେନ୍ଦୁଝର, ପୁଲବାଣୀ ଓ ସୋନପୁର
³⁰ ଭୁବନେଶ୍ୱର-I, ବୈଭ ଏବଂ ପୁଲବାଣୀ

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ ଯାଞ୍ଚ ହେବାକୁ ବାକି ଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଫ୍ୟସଲମା ପାଇଁ ଫଳପ୍ରଦ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବା ବିଧେୟ ।

2.7.8.6 ଜିଏସ୍ଟି ଅଧିନରେ କରର ଫେରସ୍ତ

ଓଡ଼ିଶା ଜିଏସ୍ଟି ଅଧିନିୟମ, 2017 ଧାରା 54 ଅନୁଯାୟୀ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପୈଠ କରିଥିବା କର ଏବଂ ତଦୁପରି ପ୍ରଦତ୍ତ ସୁଧ ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ବିହିତ ହୋଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଫର୍ମ ଓ ପଦ୍ଧତିରେ ନିୟୁତ୍ତ ତାରିଖର ଦୁଇ ବର୍ଷ ଶେଷ ହେବା ପୂର୍ବରୁ ଆବେଦନ କରିପାରିବେ ।

ଜିଏସ୍ଟି ନେଟ୍ୱାର୍କ ଅଧିନରେ କର ଫେରସ୍ତ ମତ୍ୟୁଲ୍ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ ହୋଇନଥିଲା । ଏଣୁ କର ଫେରସ୍ତ ମାନ୍ୟତା ପଦ୍ଧତିରେ ଆବେଦନକାରୀଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁର କରାଯାଉଅଛି । ଇଲେକ୍ଟ୍ରୋନିକ୍ କ୍ୟାସ୍ ଲେଜରରେ ଗଢିତ ଜମା ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ କିମ୍ବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କର ଅବଧି ଶେଷରେ ଉପଯୋଗ ହୋଇନଥିବା ନିବେଶ କର ଜମାର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କାର୍ଯ୍ୟ ପଦ୍ଧତି ବିହିତ ହୋଇଥିଲା । କୌଣସି କର ପଇଠ ନକରି ଶୂନ୍ୟ କର ହାର ଦ୍ରବ୍ୟର ଯୋଗାଣ କିମ୍ବା ପୁଞ୍ଜୀଭୂତ ନିବେଶ ଯାହା ନିବେଶ କର ହାର ଉପାଦିତ ଦ୍ରବ୍ୟର କର ହାର ଠାରୁ ଅଧିକ ହେବା ଫଳରେ ଉପଯୋଗ ହୋଇନଥିବା ନିବେଶର କର ଫେରସ୍ତ ମଞ୍ଜୁର ହେଉଥିଲା ।

ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର, ଆୟୁକ୍ତ ଓଡ଼ିଶାକର ତଥ୍ୟ ଉପସ୍ଥାପନା ଅନୁଯାୟୀ (ଜାନୁଆରୀ 2019), 619.69 କୋଟି ଟଙ୍କାର³¹ 2436 ଟି ଆବେଦନ ଜୁଲାଇ 2017 ରୁ ନଭେମ୍ବର 2018 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲା । ସେଥି ମଧ୍ୟରୁ, 562.87 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ 2,198 ଆବେଦନର ଫ୍ୟସଲମା ହୋଇଯାଇଛି । ଅବଶିଷ୍ଟ 56.82 ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ 238 ଟି ଆବେଦନର କର ଫେରସ୍ତ ଦାବୀ ଫ୍ୟସଲମା ନ ହୋଇ ପଡ଼ିରହିଛି:

ଜିଏସ୍ଟି ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ଫ୍ୟସଲମାର ସ୍ଥିତି

କ୍ର.ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ଦରଖାସ୍ତ ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
1	ଦାବୀ ପ୍ରାପ୍ତି	2,436	619.69
2	ଦାବୀ ମଞ୍ଜୁର	1,661	556.05
3	ଦାବୀ ନାମଞ୍ଜୁର	537	6.84
4	ମୋଟ ଦାବୀ ଫ୍ୟସଲମା	2,198	562.87
5	ଅମାମାନ୍ୱିତ ଦାବୀ	238	56.82

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର ଆୟୁକ୍ତ, ଓଡ଼ିଶା

ଅପ୍ରେଲରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2018 ମଧ୍ୟରେ 45 ମଞ୍ଜୁଳ ମଧ୍ୟରୁ 11 ମଞ୍ଜୁଳର ସ୍ଥାନୀୟ ସମାକ୍ଷା ବେଳେ ଅତିର୍ଣ୍ଣ କର ଫେରସ୍ତ ଦାବି ଗୁଡ଼ିକର ସତ୍ୟାପନକୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫ୍ୟସଲମା ହୋଇଥିବା ମାମଲାର ନଥିବା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଏଥିରେ ଅବଲୋକନ ହୋଇଥିଲା ଯେ 4 ମଞ୍ଜୁଳର 36.91 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ 15 କର ଫେରସ୍ତ ଦାବି ମାମଲା ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥିଲା । 0.15 କୋଟି ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ 2 ମାମଲାର ଫ୍ୟସଲମା ହୋଇଯାଇଥିଲା ଏବଂ 36.76 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଥାଇ 13 ଦାବିର ଫ୍ୟସଲମା ଅବଶିଷ୍ଟ 3 ମଞ୍ଜୁଳ ଦ୍ୱାରା ହୋଇ ନଥିଲା । ସାତଟି ମଞ୍ଜୁଳରେ କୌଣସି କର ଫେରସ୍ତ ଦାବି ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇନଥିଲା ।

2.7.9 ବସିୟତ ବିଷୟ

ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର (ଜିଏସ୍ଟି, ଗୋଟିଏ କ୍ରାନ୍ତିକାରୀ ପଦକ୍ଷେପ ଯାହାକି ରାଜ୍ୟର କର ପଦ୍ଧତିର ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଅଂଶକୁ ବଦଳାଇବା ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇଛି । ଏହା ବିଭାଗର ସମସ୍ତ ଜନଶକ୍ତିକୁ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ କରିବ, ଏଣୁ ବସିୟତ ପଦ୍ଧତିର ଅମାମାନ୍ୱିତ ବିଷୟଗୁଡ଼ିକୁ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ ଏବଂ ଫଳପ୍ରଦ ଭାବେ କାର୍ଯ୍ୟରେ ପରିଣତ କରିବା ପାଇଁ ଉଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରିବାର ଦରକାର ଅଛି ।

ବାଣିଜ୍ୟ କର ଏବଂ ଜିଏସ୍ଟି ଆୟୁକ୍ତ ଏକ କାର୍ଯ୍ୟପତ୍ନୀ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମରେ କର ଫେରସ୍ତର ପ୍ରକ୍ରିୟା, କର ସମାକ୍ଷା, କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ବକେୟା ଅସୁଲି ଭଳି ବସିୟତ ବିଷୟ ଗୁଡ଼ିକ ସମାଧାନ କରିବା ପାଇଁ କ୍ଷେତ୍ର କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକୁ

³¹ ଏସ୍ଟିଏସ୍ଟି: 948 ଦରଖାସ୍ତ (244.45 କୋଟି ଟଙ୍କା), ସିଜିଏସ୍ଟି: 985 ଦରଖାସ୍ତ (47.19 କୋଟି ଟଙ୍କା), ଆଇଜିଏସ୍ଟି: 388 ଦରଖାସ୍ତ (112.72 କୋଟି ଟଙ୍କା) ଏବଂ ସେସ୍: 115 ଦରଖାସ୍ତ (215.34 କୋଟି ଟଙ୍କା)

ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) । ପୁନଃ, ଓଡ଼ିଶା ଅର୍ଥ ସେବାର କ୍ୟାଡରକୁ ନୂତନ ରୂପ ଦିଆଯାଇ ଆପତ୍ତି, ପୁନଃପରୀକ୍ଷଣ ଇତ୍ୟାଦି ବସିୟତ ବିଷୟର ବୈଧାନିକ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ଉଚ୍ଚ ପରିଚାଳନା ସ୍ତରରେ ଅତିରିକ୍ତ ପଦ ସୃଷ୍ଟି କରାଯାଇଛି ।

2.7.9.1 ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ ପଡ଼ି ରହିଥିବା କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ

ଓଭାର୍ ଅଧିନିୟମ 2005ର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ, ପ୍ରତ୍ୟେକ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲ କରିବାର ତାରିଖ ଠାରୁ ସାତ ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରା ନ ଯାଏ, ତାହେଲେ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ରିଟର୍ଣ୍ଣ ଦାଖଲକୁ ଭିତ୍ତି କରି କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଛି ବୋଲି ବିବେଚନା କରାଯାଏ । କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କରରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଚାରି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସମ୍ପାଦନ କରିବା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୂଚନା ଉପସ୍ଥାପନ ଅନୁଯାୟୀ (ଅଗଷ୍ଟ 2018) ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମରେ 3,191 ଟି କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ସବିଶେଷ ତଥ୍ୟ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେଲା:

ରାଜସ୍ୱ ଶାଖା	ପ୍ରାରମ୍ଭିକ ଜମା	2017-18 ରେ ଯୋଗ	ମୋଟ	2017-18 ମଧ୍ୟରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିବା ମାମଲା	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଅଛିମ ଅବଶେଷ	ଫର୍-ସଲାମ ପ୍ରତିଶତ
0040- ବିକ୍ରୟ, ବାଣିଜ୍ୟ କର ଇତ୍ୟାଦି (ଓଭାର୍, ସିଏସ୍‌ଟିକୁ ମିଶାଇ)	5,202	2,285	7,487	4,370	3,117	58.37
0042- ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଯାତ୍ରୀ ଉପରେ କର (ପ୍ରବେଶ କରକୁ ମିଶାଇ)	653	790	1,443	1,369	74	94.87
ମୋଟ	5,855	3,075	8,930	5,739	3,191	-

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର ଆୟୁକ୍ତ

ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଯଦିଓ ଓଡ଼ିଶା ପ୍ରବେଶ କରରେ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଫର୍-ସଲାମ ଯଥୋଚିତ ଥିଲା, ଓଭାର୍ ଓ ସିଏସ୍‌ଟିରେ ଫର୍-ସଲାମ ମନ୍ଦୁର ଥିଲା ।

ଏହା ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ ବିଭାଗ ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ରେ କାର୍ଯ୍ୟପନ୍ଥା ନିର୍ଗମ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭାଗ ବସିୟତ କାର୍ଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ଶେଷ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇ ନଥିଲେ ।

ବାଣିଜ୍ୟ କର ଓ ଦ୍ରବ୍ୟ ସେବା କର ଆୟୁକ୍ତ (ଜାନୁୟାରୀ 2019) କହିଥିଲେ ଯେ 30 ନଭେମ୍ବର 2018 ସୁଦ୍ଧା ଓଭାର୍, ସିଏସ୍‌ଟି ଏବଂ ଓଇଟି ଅଧିନରେ 1962 ମାମଲାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବାର କାର୍ଯ୍ୟଭାର ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଛି । ପୁନଃ, ସେ କହିଥିଲେ ଯେ 1 ଜୁଲାଇ 2017 ଠାରୁ ଜିଏସ୍‌ଟିର ଆଗମନ ପରେ ସମଗ୍ର ବାଣିଜ୍ୟ କର ପ୍ରଶାସନ ଜିଏସ୍‌ଟି ପ୍ରଶିକ୍ଷଣ ଏବଂ ସଚେତନତା ଅଭିଯାନ କରିବାରେ ଷ୍ଟେଜ୍ ହୋଲ୍‌ଡରମାନଙ୍କ ସହିତ ସାମିଲ ଥିଲେ । ଅଧିକାରୀମାନେ ଜିଏସ୍‌ଟିକୁ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ପ୍ରସ୍ତୁତି ପରେ ବସିୟତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ନିରାକରଣ କରିବା ସହିତ ପୂର୍ବ ଅଧିନିୟମ ରହିଥିବା କରର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟ କରୁଛନ୍ତି ।

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ ଜିଏସ୍‌ଟି ଉପରେ କାର୍ଯ୍ୟ କେନ୍ଦ୍ରୀଭୂତ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ ଥିବା କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଚୁଡ଼ାନ୍ତ କରିବା ପ୍ରୟୋଜନ ।

2.7.9.2 ବକେୟା କରର ଅସୁଲି

1 ଅପ୍ରେଲ 2017 ସୁଦ୍ଧା 9,689.46 କୋଟି ଟଙ୍କାର ବକେୟା କର (ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କର, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର ଏବଂ ପ୍ରବେଶ କର) 243.81 କୋଟି ଟଙ୍କା ବୃଦ୍ଧି ହୋଇ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା 9,933.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ହୋଇଛି । ସେଥିମଧ୍ୟରୁ ବିଭାଗରେ

ଡିନୋଟି ବର୍ଷ³² ଅଧିନରେ 5,700.53 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦାୟ ହୋଇପଡ଼ି ରହିଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଟଙ୍କା ଆଇନଗତ କାରଣରୁ ଅନାଦାୟ ରହିଛି କିମ୍ବା ହିସାବରୁ ବାଦ୍ ଦେବାକୁ ଅଛି ।

ବାଣିଜ୍ୟ କର ଆୟୁକ୍ତ ଉତ୍ତରରେ (ଜାନୁଆରୀ 2019) କହିଲେ ଯେ କର ଅସୁଲି ପାଇଁ ପ୍ରତି ମାସରେ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନର ପର୍ଯ୍ୟାଲୋଚନା କରାଯାଉଛି ।

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥଗିତ ହୋଇଥିବା ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ଦରକାର ଏବଂ ବକେୟା କରର ଶୀଘ୍ର ଅସୁଲ ପାଇଁ କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅଧିନରେ ଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକ ଏବଂ କର ଅସୁଲି ଗ୍ରହଣ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗୁଡ଼ିକୁ ତ୍ୱରାନ୍ୱିତ କରିବା ବିଧେୟ ।

2.7.9.3 ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍ଟି ଅବଧି ସମ୍ପନ୍ନିତ ଫେରସ୍ତ

ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଅଧିନିୟମ, 2017 ର ଧାରା 142 (3) ଅନୁଯାୟୀ ଯେଠି ହୋଇଥିବା ନିବେଶ କର ଜମା, କର, ସୁଧ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ପରିମାଣ କର ପଇଠର ଫେରସ୍ତ ପାଇଁ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟବସାୟୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ତାରିଖର ପୂର୍ବରୁ କିମ୍ବା ପରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥାନ୍ତି ତାହା ପ୍ରଚଳିତ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଫର୍ମସଲା କରାଯିବ ଏବଂ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଫର୍ମସଲା ପରିମାଣ ତାଙ୍କୁ ସେହି ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ନଗଦ ଟଙ୍କା ଆକାରରେ ଫେରସ୍ତ ଦିଆଯିବ:

31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ପ୍ରାକ୍-ଜିଏସ୍ଟି ଅଧିନରେ ବାକି ଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ବିବରଣୀ ନିମ୍ନତେ ଦିଆଗଲା:

କ୍ର. ସଂ.	ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ	ବିକ୍ରୟ କର/ ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କର/ ପ୍ରବେଶ କର	
		ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ (କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)
1	2017-18 ବର୍ଷ ଆରମ୍ଭରେ ବାକି ଥିବା ଦାବି	865	118.69
2	2017-18 ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରହଣ ହୋଇଥିବା ଦାବି	1,222	312.50
	ମୋଟ	2,087	431.19
3	ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ		
	(କ) ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ	1,061	133.98
	(ଖ) ଖାରଜ/ ସମୟଯୋଜିତ ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ	439	131.75
	ମୋଟ (କ + ଖ)	1,500	265.73
4	ବର୍ଷ ଶେଷରେ ଅତିମ ଅବଶେଷ	587	165.46

ଉତ୍ସ: ବାଣିଜ୍ୟ କର ଏବଂ ଜିଏସ୍ଟିର ଆୟୁକ୍ତ

ସୁପାରିଶ

ବିଭାଗ କେବଳ ଜିଏସ୍ଟି ପ୍ରଶାସନରେ ମନୋନିବେଶ କରିବା ପାଇଁ ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ ସମସ୍ତ ବାକି ରହିଥିବା ଅର୍ଥ ଫେରସ୍ତ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକୁ ଫର୍ମସଲା କରିବା ପାଇଁ ଫଳପ୍ରସ୍ତ ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଦରକାର ।

2.7.10 ଉପସଂହାର

ବିଭାଗ 69.88 ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟମାନ କରଦାତାଙ୍କର ଜିଏସ୍ଟିକୁ ପ୍ରବାସନ କାର୍ଯ୍ୟ ଶେଷ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଅବଶେଷ 30.12 ପ୍ରତିଶତ ବିଦ୍ୟମାନ କରଦାତାଙ୍କର ପ୍ରବାସନ ହୋଇନଥିବାର କାରଣ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ମଧ୍ୟକାଳୀନ ଜମାର ଦାବି ସତ୍ୟାପନ କରିନଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରଣରେ ବକେୟା ଥିଲା ଏବଂ ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମ ଅଧିନରେ କରର ବକେୟା ଦାବି ଥିଲା । ସମ୍ମିଳିତ ଅଧିନିୟମରେ କର ଫେରସ୍ତ ଦାବିର ଫର୍ମସଲା ବି ବକେୟା ଥିଲା ।

³² (କ) କାରଣ ଦର୍ଶାଏ ନୋଟିସ୍ ଅଧିନରେ ପରିମାଣ 2,348.13 କୋଟି ଟଙ୍କା, (ଖ) ବିଭାଗୀୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା: 2,697.27 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ (ଗ) କର ଅସୁଲି ପାଇଁ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଅଧିନରେ ପଡ଼ିରହିଥିବା ପରିମାଣ: 658.13 କୋଟି ଟଙ୍କା

ଅଧ୍ୟାୟ III

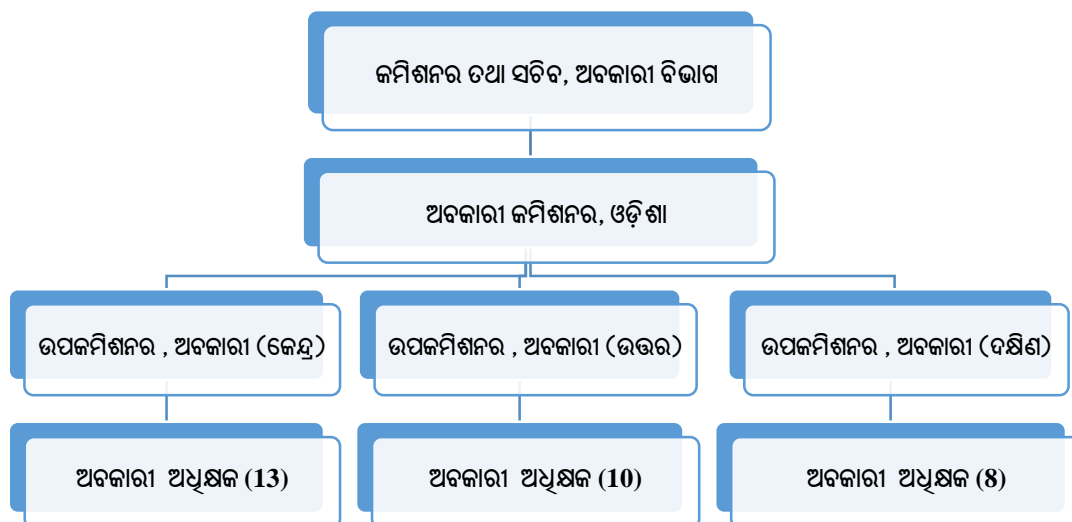
ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ

ଅଧ୍ୟାୟ III ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ

3.1 କର ପରିଚାଳନା

ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଲଗାଣା ଏବଂ ଆଦାୟ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ 2008 ଏବଂ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଣୀତ ତଦନୁସାରେ ନିୟମାବଳୀ, ଅଧିନିୟମରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀର ପ୍ରଶାସନର ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା:

3.2 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍

ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍ ଅଙ୍ଗ (ଆଇଏଡବ୍ଲୁ) ଯାହା ବିଭାଗ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପଦକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟୀ, ତାହା ଜୁନ୍ 2010 ମସିହା ଠାରୁ କାର୍ଯ୍ୟ କରିଆସୁଅଛି । 2017-18 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍ ଅଙ୍ଗ ସମାପ୍ତ ପାଇଁ ଯୋଜନାକୃତ 16 ଟି ବିଭାଗ ମଧ୍ୟରୁ ନଅଟି ବିଭାଗକୁ ଅତିର୍ କରିଥିଲା । କର୍ମଚାରୀ ଅଭାବରୁ ଅତିର୍ ସଂଚାଳନରେ ନିଅଣ୍ଟ ହୋଇଥିବାର ବିଭାଗ ଦର୍ଶାଇଥିଲା । 2011-12 ରୁ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା 137.31 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ 505 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ ସମ୍ବଳିତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍ ରିପୋର୍ଟଗୁଡ଼ିକ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଅମାମାସିତ ରହିଥିବାର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା । .

3.3 ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ

2017-18 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ବିଭାଗର 37 ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 18 ଟି ଯୁନିଟ୍‌କୁ ଅତିର୍ କରାଯାଇଥିଲା (48.65 ପ୍ରତିଶତ) । ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା 18 ଟି ଯୁନିଟ୍‌ରେ 2,502.88 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା, ଯାହାକି 37 ଟି ଯୁନିଟ୍‌ରୁ ଆଦାୟ ହୋଇଥିବା 2,786.23 କୋଟି ଟଙ୍କାର 89.83 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଅନାଦାୟ/ ସଞ୍ଚାଦାୟ, ଲାଇସେନ୍ସ ଫି/ସୁଧର ଅଣ ଅସୁଲ/ ସଞ୍ଚ ଅସୁଲ, ଜୋରିମାନା ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତାର 638 ଟି ମାମଲାରେ 71.01 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ ଥିବା ଅତିର୍ରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା ଯାହାକି ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀ 3.1 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 3.1

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ସମକ୍ଷାୟ ଅତିର୍ ଅବଲୋକନର ବର୍ଗୀକରଣ

(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ପର୍ଯ୍ୟାୟ	ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ଅନାଦାୟ/ ସହାଦାୟ	317	66.29
2	ଲାଭସେନ୍ସ ଫି/ ସୁଧ ଏବଂ କୋରିମାନା	11	0.22
3	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	310	4.50
ମୋଟ		638	71.01

“ମହୁଲ ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଓ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ” ଉପରେ ଏକ ସବିଶେଷ ଅତିର୍ ରିପୋର୍ଟର ଫଳାଫଳ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇଅଛି ।

ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 388 ମାମଲାରେ 62.25 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସଂସ୍ଥ ନିର୍ଦ୍ଦାରଣ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତ୍ରୁଟିକୁ ବିଭାଗ ସାକାର କରିଥିଲେ ଏବଂ ପୂର୍ବ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 70 ଟି ମାମଲାରେ 16.15 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ ।

ଦୁଇ ପ୍ରକାର ମୁଖ୍ୟ ବର୍ଗର ଅତିର୍ ଅବଲୋକନ ଗୁଡ଼ିକ ନିମ୍ନରେ ସବିଶେଷ ଦିଆଯାଇଅଛି । ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ବିଭାଗର ନମୁନା ଅତିର୍ରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ନଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଏତାଦୃଶ ଅନିୟମିତତା, ତ୍ରୁଟି/ ଲୋପ ଗୁଡ଼ିକ ଥାଇପାରେ । ଏଣୁ, ବିଭାଗ ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମ ଗୁଡ଼ିକରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ କର ବସାଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରେ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇ ନଥିବା ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଆତ୍ମକ୍ରମାଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିପାରେ ।

3.4 “ମହୁଲ ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଓ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ପୁଞ୍ଜୀନୁପୁଞ୍ଜ ଅନୁପାଳନ ଅତିର୍”

3.4.1 ଉପକ୍ରମ

ଦେସିଆ ଲାଟିଫଲିଆ କିମ୍ବା ଦେସିଆ ଲଙ୍ଗି ଫଲିଆ (ମହୁଲ ଗଛ) ସାଧାରଣତଃ ଉତ୍ତର ଓ କେନ୍ଦ୍ର ଭାରତର ସମତଳ ଭୂମି ଓ ଜଙ୍ଗଲ ମାନଙ୍କରେ ଦେଖାଯାଏ । ଏହାକୁ ମହୁଲ ଗଛ କୁହାଯାଏ । ମହୁଲ ଫୁଲ (ଏମ୍.ଏଫ୍.) ହେଉଛି ମହୁଲି ମଦ¹ ତିଆରିର ମୂଳ ପଦାର୍ଥ । ଓଡ଼ିଶାର 30 ଟି ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ 21² ଟି ଜିଲ୍ଲାରେ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ କରାଯାଏ । ଓଡ଼ିଶାର ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ମହୁଲଫୁଲ ଆମଦାନୀ³, ରିଆନୀ⁴, ନିର୍ଗମନ⁵, ବ୍ୟବହାର, ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ କରିଥାଏ । ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ମହୁଲ ଫୁଲ ଭଣ୍ଡାରଣ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି, ନିର୍ଗମନ ଫି, ଆମଦାନୀ ଫି, ରିଆନୀ ଫି, ବ୍ୟବହାର ଫି ତଥା କନିଟରେସନ୍ ଫି ଲାଇସେନ୍ସଧାରକ⁶ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରି ଓଡ଼ିଶାର ରାଜକୋଷ ଭରଣା କରନ୍ତି । ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ କୌଣସି ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ମୂଲ୍ୟାୟତ୍ତ କରର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନାହିଁ । ଏକାନ୍ତ ବିଶେଷ⁷ ଅଧିକାରୀମାନେ ମହୁଲି ମଦ ତିଆରି ପାଇଁ ସିଧାସଳଖ ମହୁଲ ଫୁଲ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ କ୍ରୟ କରନ୍ତି । 2,000 ମସିହା ଠାରୁ ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ଷୁଦ୍ର ଜଙ୍ଗଲ ଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ଭାବରେ ପରିଗଣିତ । ମହୁଲ ଫୁଲର ସର୍ବନିମ୍ନ କ୍ରୟ ଓ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଗ୍ରାମ ପଞ୍ଚାୟତ ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ ।

ମହୁଲ ଫୁଲର ମହଜୁଦ୍ କରଣ ଓ ଜମା, ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ (ମହୁଲ ଫୁଲ) ନିୟମାବଳୀ 1976 ଅନୁସାରେ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଉଥିଲା । ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଓଡ଼ିଶା ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ଼ ଓ ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ 2017 ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହେଲା ।

¹ ମହୁଲି ମଦ ଭାବରେ ଅର୍ଥାନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ବ୍ୟବହାର ଯେଉଁ ଲାଇସେନ୍ସ ଗ୍ରହଣ ଗ୍ରହଣେ ମହୁଲ ଫୁଲରୁ ବ୍ୟବହୃତ ଦେଶୀ ପାନୀୟ ତିଆରି କରାଯାଏ
² ଅନୁଗୁଳ, ବରଗଡ଼, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ବଲାଙ୍ଗିର, ବୌଦ୍ଧ, ଦେଓଗଡ଼, ଦେଘାଳ, ଗଜପତି, ଗଞ୍ଜାମ, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, କଳାହାଣ୍ଡି, କେଉଁଝର, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୂଆପଡ଼ା, ରାୟଗଡ଼ା, ସମଲପୁର, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼
³ ଅନ୍ୟ ଦେଶ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟରୁ ନିଜ ରାଜ୍ୟକୁ ଆଣିବା
⁴ ନିଜ ରାଜ୍ୟରୁ ଅନ୍ୟ ଦେଶ କିମ୍ବା ରାଜ୍ୟକୁ ବେଦା
⁵ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଏକ ସ୍ଥାନରୁ ଅନ୍ୟ ସ୍ଥାନକୁ ସ୍ଥାନାନ୍ତରଣ
⁶ ପ୍ରାଧିକୃତ ମହୁଲି ମଦ ନିଜ ଘରେ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟକୁ ମୁଖ୍ୟ ଦୋକାନ ଓ ଅନ୍ୟ ଶାଖା ଦୋକାନରେ ବିକ୍ରୟକୁ ଶାଖା ଦୋକାନ କୁହାଯାଏ । ମହୁଲି ମଦ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ପାଇଁ ସେମାନେ ମଧ୍ୟ ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ରୟ, ମହଜୁଦ୍ ଓ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ଭଣ୍ଡାରଣ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତି ହୋଇଥାନ୍ତି
⁷ ମହୁଲି ମଦ ତିଆରି ଓ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଏକାନ୍ତ ବିଶେଷ ଅଧିକାରୀ

ପୁନଶ୍ଚ, 2006 ଓ 2009 ରେ ରାଜ୍ୟରେ ଘଟିଥିବା ମଦ ମୃତ୍ୟୁଜନିତ ଦୁଃଖଦ ଘଟଣା ପରେ ସରକାର ଚୋରା ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ନିୟନ୍ତ୍ରଣକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଜାରି କରିଥିଲେ । 2015-16 ମସିହା ଠାରୁ 2017-18 ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିବାର ଧାରା ଦେଖାଯାଇଥିଲା । ରାଜ୍ୟରେ ଏହା 2015-16 ରେ 602.72 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍‌^୯ ରୁ 2017-18 ରେ 692.29 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ କୁ ବୃଦ୍ଧି ପାଇଥିଲା ।

ସେହିପରି, ଆଠଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲାର ପରୀକ୍ଷଣ ଯାଞ୍ଚରେ ଜଣାପଡ଼ିଲା କି ଅବକାରୀ ରାଜସ୍ୱ 2015-16 ମସିହାରେ 135.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ରୁ 2017-18 ରେ 188.80 କୋଟିକୁ ବୃଦ୍ଧି ହୋଇଥିଲା ।

3.4.2 ସମୀକ୍ଷାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ

ସମୀକ୍ଷାରେ ଏହା ନିରୂପଣ କରିବାକୁ ଥିଲା ଯେ:

- ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଅନୁପାଳିତ ହୋଇଛି କି ନାହିଁ ।
- ମହୁଲି ମଦର ବିକ୍ରି ପାଇଁ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଠିକ୍ ଅଛି ନା ନାହିଁ ।
- ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ଉପରେ ଅନୁଧ୍ୟାନ ପାଇଁ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ଠିକ୍ ଅଛି ନା ନାହିଁ ।
- ମହୁଲି ଫୁଲ ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସର୍ବନିମ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମୂଲ୍ୟରେ ମହୁଲି ଫୁଲ କ୍ରୟ କରାଯାଇଛି କି ନାହିଁ ତାର ସଂକ୍ରିୟା ସ୍ଥିତି ।

3.4.3 ସମୀକ୍ଷା ମାନଦଣ୍ଡ

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଗୁଡ଼ିକ ଅତିବ୍ ମାନଦଣ୍ଡ ଅଟୁଛି:

- ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ବିହାର ଓ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1915 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ- 2008;
- ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ବୋର୍ଡ ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ-1965 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ, 2017;
- ପ୍ରତିସ୍ଥାପିତ ଓଡ଼ିଶା (ମହୁଲି ଫୁଲ) ନିୟମାବଳୀ 1976 ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ, 2017;
- ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି (2015-16 ରୁ 2017-18); ଏବଂ
- ଓଡ଼ିଶା ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ପରିପତ୍ର ।

3.4.4 ସମୀକ୍ଷାର ପରିସର ଓ ପରିସର

ଅପ୍ରେଲ ରୁ ଜୁଲାଇ 2018 ମଧ୍ୟରେ ଆଠ^୯ ଗୋଟି ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ(ଡିଇଓ) 2015-16 ଠାରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇ ଅତିବ୍ କରାଯାଇଥିଲା । ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟଗୁଡ଼ିକ ସ୍ତର ବିନ୍ୟାସ ଅନିୟତ ନମୁନା ସଂଗ୍ରହ ପଦ୍ଧତିରେ ବଛା ଯାଇଥିଲା । ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ଓ ଅବକାରୀ ବିଭାଗର ମହୁଲି ଫୁଲର ବ୍ୟବହାର ଓ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ସମସ୍ତ ମହଜୁଦ୍ ତଥ୍ୟ ଓ ସୂଚନା ଅତିବ୍ ସଂଗ୍ରହ କରି ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ଅତିବ୍ ଦଳ ସମୁଦାୟ 264 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ ମଧ୍ୟରୁ 83 ଟି ମୁଖ୍ୟ ଦୋକାନରେ ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀ ଗୁଡ଼ିକର ସଠିକ୍ ଅନୁପାଳନ କରାଯାଉଛି କି ନାହିଁ ତାହାର ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସତ୍ୟାପନ କରିଥିଲେ ।

ସମୀକ୍ଷା ସିଦ୍ଧାନ୍ତ

3.4.5 ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମ

ଅତିବ୍, ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହୁଲି ଫୁଲର କ୍ରୟ, ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ ଓ ବିକ୍ରୟ ଉପରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣତା ପରିଲକ୍ଷିତ କରିଥିଲା ।

^୯ ଲଣ୍ଡନ ପୁର୍ ଲିଟର (ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍) ଯାହାକି ସାଇକ୍ ଡାଇଡ୍ରୋମିଟର ଦ୍ୱାରା ମଦ ପାନାୟର ମାଦକ ଶକ୍ତି ମପାଯାଇଥାଏ । 10.2 ଡିଗ୍ରୀ ସେଣ୍ଟିଗ୍ରେଡ୍ ଉତ୍ତାପରେ ସିରିବ୍ ସହିତ 12/13 ଭାଗ ଜଳ ମିଶାଯାଇଥାଏ । ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ମାଦକାୟ ଶକ୍ତି ମପାଯାଇଥିବା ଏହା ଏକ କାନ୍ଥନିକ ମାନକ
^୯ ବରଗଡ଼, ଗଞ୍ଜାମ, କଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନୂଆପଡ଼ା, ସମ୍ବଲପୁର ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

3.4.5.1 ଦୁର୍ଭିକ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଯୋଗୁ ଲାଭସେନ୍ଦୁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ

ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଲାଭସେନ୍ଦୁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଯଦିଓ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ଡିଆଁରି କରାଯାଇଥିଲା, ଜୋରିମାନା ମନମୁଖୀ ଥିଲା ଓ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନର ଆନୁପାତିକ ନଥିଲା ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକୁ ନିବାରଣ କରିବାରେ ଅସଫଳ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଅସଫଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଉପାୟଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ଅକ୍ଷୁଣ୍ଣ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ କରୁଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 2008 ଧାରା 64 (ଗ) ଅନୁସାରେ ଯଦି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତି ଅଧିନିୟମ କିମ୍ବା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ଆଦେଶ କିମ୍ବା ଅଧିନିୟମ ଅଧୀନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ଲାଭସେନ୍ଦୁ ଅଥବା ପରମିଟ୍ଟର ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରନ୍ତି ଏବଂ ତାଙ୍କ ପାଇଁ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଅଧିନିୟମରେ ଦଣ୍ଡଦିଆନ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇନଥାଏ, ସେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପରାଗ ହଜାର ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା ଦେବା ପାଇଁ ଦଣ୍ଡଦିଆନ କରାଯାଇଥାଏ । ଅପରାଧ ପାଇଁ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ଅନୁସାରେ ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଉଚ୍ଚ ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଏ ।

ଅତିର୍ତ୍ତ ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ଆଠଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ସମନ୍ୱୟ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କଲା ଏବଂ ଏହା ଦେଖିଲା ଯେ କେବଳ ନୂଆପଡ଼ା ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସାତଟି ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 2015-16 ଠାରୁ 2017-18 ମସିହା ମଧ୍ୟରେ 28 ଜଣ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ 32 ଟି ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଲଗାଯାଇ ସେଗୁଡ଼ିକୁ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । 1000 ଟଙ୍କାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି 50,000 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯେଉଁ ଜୋରିମାନା ଲଗାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ନିହାତି କମ୍ ଓ ମନମୁଖୀ ଥିଲା ଏବଂ ଦୋଷର ଅନୁରୂପ ନଥିଲା ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀଙ୍କୁ ରୋକିବାରେ ଅସଫଳ ହୋଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ 28 ଜଣ ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ଚାରି ଜଣଙ୍କ ବିରୋଧରେ ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀ-1 ରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହୋଇଛି ।

ସାରଣୀ .1

2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କର ବାରମ୍ବାର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ.	ମହୁଲି ମଦ ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କ ନାମ/ଜିଲ୍ଲା ଓଏସ୍ଆଇଆର ସଂଖ୍ୟା	ବର୍ଷ	ଅନିୟମିତତାର ପ୍ରକାର	ଜୋରିମାନା ପରିମାଣ (ଟଙ୍କା ଆକାରରେ)
1	କାକଡ଼ା/ କଳାହାଣ୍ଡି/2	1) 2016-17	<ul style="list-style-type: none"> 30 କିଗ୍ରା ଗୁଡ଼(2 ବ୍ୟାଗ୍) ଅପମିଶ୍ରଣ 258 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ମହୁଲି ଫୁଲର ଅନିୟମିତ କ୍ରୟ 	5,200
		2) 2017-18	<ul style="list-style-type: none"> ମହୁଲି ଫୁଲ ପୋଟରେ ଅନ୍ୟ ଗଛ, ପତ୍ର, ଚେର ପ୍ରଭୃତି ଅପମିଶ୍ରଣ ସୂଚନା ପଟାର ଅଣପ୍ରଦର୍ଶନ ମହୁଲି ପୋଟ ଘର ଅପରିଷ୍କାର ପଲିଥିନ୍ ଅଲି ଉପରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦର୍ଶନର ଅଭାବ କୋଡ ନମ୍ବର ନ ଲେଖିବା ଅନୁମୋଦିତ ମାଦକାୟ ଶକ୍ତିକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ନକରିବା 	5,000
2	ଟିକିରା/ କେଉଁଝର/2	1) 2015-16	<ul style="list-style-type: none"> ମହୁଲି ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍ ଖାତାରେ ଅମେଳ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ସୂଚନା ପ୍ରଦାନର ଅଭାବ 	2,000
		2) 2016-17	<ul style="list-style-type: none"> ମହୁଲି ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍ ଖାତାରେ ଅମେଳ ପେକିଂ ମେସିନ୍ ନଥିବା 	2,000
3	ଆନନ୍ଦପୁର/ କେଉଁଝର /2	1) 2015-16	<ul style="list-style-type: none"> ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ମହୁଲି ମଦର ପାତନ କ୍ରିୟା ଖୋଲା ମହୁଲି ମଦ ଓ ମହଜୁଦ୍ ଖାତାରେ ଅମେଳ 	50,000
		2) 2017-18	<ul style="list-style-type: none"> ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ ପରେ ମହୁଲି ମଦର ପାତନ କ୍ରିୟା 	50,000
4	କୁଆଁରମୁଣ୍ଡା/ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼/2	1) 2016-17	<ul style="list-style-type: none"> ପଲିଥିନ୍ ଅଲି ଉପରେ ଉତ୍ପାଦିତ ମଦର ଚାରିଖ 	50,000
		2) 2017-18	<ul style="list-style-type: none"> ମହୁଲି ମଦ ହିସାବରେ ଅଭାବ 180 ମି.ଲି ମାଦକାୟ ଶକ୍ତିଥିବା ପଲିଥିନ୍ ପୁଡ଼ିଆ 	50,000

ଚୟନ କରାଯାଇଥିବା ଆଠ ଗୋଟି ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧୀନରେ ଥିବା 83 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଭାଟି ଅତିବ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂଯୁକ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ସତ୍ୟାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦେଖାଯାଇ ଥିଲା ଯେ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ କେବଳ 28 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀ ରୁଜୁ କରାଯାଇଥିଲା ଯଦିଓ ସମସ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରିଥିଲେ । ଏକ ପ୍ରକାରର ଅଧିନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ବିଭିନ୍ନ ଜିଲ୍ଲାରେ ଜୋରିମାନାର ପରିମାଣ ଭିନ୍ନଭିନ୍ନ ଥିଲା । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଜୋରିମାନା ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିବାରୁ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ମନଇଚ୍ଛା ଜୋରିମାନା ଲାଗୁ କରାଉଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ସାରଣୀରୁ ଯାହା ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଜୋରିମାନା ପରିମାଣ କମ୍ ଥିବାରୁ କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 1 ରେ ଥିବା ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ପରବର୍ତ୍ତୀ ବର୍ଷରେ ଆଇନ୍ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କ୍ରିୟାକୁ ବୃଦ୍ଧି କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ବାରମ୍ବାର ଲାଇସେନ୍ସ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ କୌଣସି ଅଧିକ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟର ବ୍ୟବସ୍ଥା ନଥିଲା ।

ଏ ବାବଦରେ ଅବକାରୀ ବିଭାଗ କୌଣସି ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଉତ୍ତର ଦେଇ ନଥିଲେ ।

3.4.5.2 ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ସତ୍ତ୍ୱେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ ନଥିଲା

2009 ମସିହାରେ ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏବଂ ମାନନୀୟ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, ଓଡ଼ିଶାଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ନଭେମ୍ବର 2011 ମସିହାରେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅନୁପାଳିତ ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ, ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କେବଳ କାଗଜ କଲମରେ ହିଁ ସୀମିତ ରହିଥିଲା ।

ଅଗଷ୍ଟ 2009 ମସିହାରେ ମହୁଲି ମଦ ବିକ୍ରି ଉପରେ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ନଭେମ୍ବର 2011 ମସିହାରେ ମାନବର ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଏକ ରିଟ୍ ଆବେଦନ ନିସ୍ତାରଣ କରିଆରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ନ ହୋଇଥିବାର ଅସନ୍ତୋଷ ପ୍ରକାଶ କରିଥିଲେ ଏବଂ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା କଠୋର ଭାବେ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଫୌଜଦାରି ମକଦ୍ଦମା ରୁଜୁ କରିବା ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେଇଥିଲେ । ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ମାର୍ଚ୍ଚ 2014 ମସିହାରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଗୁଡ଼ିକର ପୁନରାବୃତ୍ତି କରିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଗୁଡ଼ିକରେ ଏହି ଅନୁଦେଶ ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ପାଇଁ ପୁନରାବୃତ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ।

ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ପ୍ରଣୀତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅବମାନନାର ବିସ୍ତୃତ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନରେ ପ୍ରଦତ୍ତ କରାଗଲା :

କ) ଅନଧିକୃତ ଚିହ୍ନ ଓ ଗୁପ୍ତ କୋଡର ବ୍ୟବହାର

ମହୁଲି ମଦର ମାନକୀ କରଣ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପାଇଁ ଅଗଷ୍ଟ 2009 ମସିହାରେ ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ଯେ ପଲିଥିନ୍ ମଦ ପୁଡ଼ିଆ ଗୁଡ଼ିକରେ କୋଡ ନମ୍ବର, ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁମୋଦିତ ଚିହ୍ନ, ନିର୍ ପରିମାଣ, ମାଦକାୟ ଶକ୍ତି, ଉତ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଓ ଉତ୍ପାଦକଙ୍କ ନାମ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିବ ।

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ତିନୋଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା¹⁰ରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ 83 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ ମଧ୍ୟରୁ 27 ଟି ଦୋକାନ ପାଇଁ (32.53 ପ୍ରତିଶତ) କୌଣସି ଚିହ୍ନ ଓ କୋଡ ଅନୁମୋଦନ କରିନଥିଲେ । ଅନୁମୋଦନ ଅଭାବରୁ 22 ଟି ଦୋକାନୀ ନିଜସ୍ୱ ଚିହ୍ନ ଓ କୋଡ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ । ଚିହ୍ନ ଓ କୋଡ ଆବଶ୍ୟକ କରାଯାଇଥିବା ବାକି 56 ଟି ଦୋକାନ ମଧ୍ୟରୁ ଦୁଇଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା¹¹ରେ ଥିବା 7 ଟି ଦୋକାନ (8.43 ପ୍ରତିଶତ) ଅଲଗା ଚିହ୍ନ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ ।

ଏହା ଗୁଣବତ୍ତା ପୂର୍ଣ୍ଣ, ନିରାପଦ ଓ ଅଣ-ଅପମିଶ୍ରିତ ମହୁଲି ମଦ ଯୋଗାଣ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ କୋଡ ଓ ଚିହ୍ନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ବିଫଳ କରିଥିଲା । ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକ, ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନକାରୀ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ବିରୋଧରେ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରି ଓ ଫୌଜଦାରି ମୋକଦ୍ଦମା ରୁଜୁ କରିବା ପାଇଁ ଅସଫଳ ହେଉଥିଲେ ।

¹⁰ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଗଞ୍ଜାମ, କେନ୍ଦୁଝର ଏବଂ ମୟୂରଭଞ୍ଜ
¹¹ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ନୂଆପଡ଼ା ଓ ସମଲପୁର

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ଅଧିକାଂଶ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଅନୁବନ୍ଧ ସବୁ ଠିକ୍ ଭାବେ ଅନୁପାଳନ କରୁଛନ୍ତି । କିନ୍ତୁ, ବାସ୍ତବ ଘଟଣା ଏହି ଯେ, ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନୀ ମାନେ ଅନୁମୋଦିତ ଚିହ୍ନ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ଚିହ୍ନ ବ୍ୟବହାର କରୁଥିଲେ କିମ୍ବା କୋଡ଼ ଓ ଚିହ୍ନରହିତ ମଦ ପ୍ୟାକେଜ୍ ବିକ୍ରି କରୁଥିଲେ ।

ଖ) ବ୍ୟବହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତି ତାରିଖ ପରେ ମଦ ବିକ୍ରୟ

ଅଗଷ୍ଟ 2009 ମସିହା ଅବକାରୀ ଆୟକ୍ରମ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଠାରୁ 15 ଦିନ ବ୍ୟବହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତି ପରେ ନଷ୍ଟ କରାଯିବ ଏବଂ ଦୋକାନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଏକ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦେଇ ଏହାକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରାଇବେ ।

- ଅତିତରେ ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ଗୋଟିଏ ଦୋକାନ¹² 3 ଜୁଲାଇ 2016 ଠାରୁ ପ୍ରତି କନିଟିରେସନ ଟଙ୍କା¹³ ଦେଇନଥିବାରୁ ତାହା ବନ୍ଦ ଥିଲା । ମହୁଲି ମଦ 3500 ଲିଟର ମଦ, ଦୋକାନ ବନ୍ଦ ପରେ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ 1,570 ଲିଟର ମଦ 17 ଜୁଲାଇ 2016 ସୁଦ୍ଧା ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଷକ୍ ସମାପ୍ତି ତାରିଖ ପରେ ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିଲା । ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ¹⁴ ବ୍ୟବହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ହୋଇଥିବା ମଦ ନଷ୍ଟ କରିନଥିଲେ କିମ୍ବା ନଷ୍ଟ ସମ୍ପର୍କୀୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ ମଧ୍ୟ ଅବ୍ୟବହୃତ ମଦ ନଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରି ନଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଯୁନିଟ୍ ମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ସବୁ ଅନୁପାଳନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ବିଚ୍ୟୁତି ହେଉଥିଲା ଅଧିକାରୀ ଅଧିକ୍ଷକ ଉଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ । ଅବକାରୀ ଅଧିକ୍ଷକମାନେ ପୁଣି କହିଥିଲେ ଯେ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ନିରୀକ୍ଷଣ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁରହିଛି । ମାତ୍ର ଅତିତ୍ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅନିୟମିତତାର କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳିପାରି ନଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ ବିଗତ 3 ବର୍ଷରେ ପାଞ୍ଚଟି ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀକୁ ବାଦ୍ ଦେଲେ ବ୍ୟବହାର ଅବଧି ତାରିଖ ପରେ ମଦ ବିକ୍ରୟ ହେବାର କୌଣସି ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀ ଦାଖଲ ହୋଇ ନଥିଲା, ଯଦିଚ ନିୟମିତ ବ୍ୟବଧାନରେ ପରିଦର୍ଶନ କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରହିଥିଲା ।

- ବଛାଯାଇଥିବା 8 ଗୋଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିକାରୀ ଥିବା 83 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ ମଧ୍ୟରୁ 56 ଟି ଦୋକାନ (67.46 ପ୍ରତିଶତ) ରେ ମଦ ପଲିଥିନ୍ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଉପରେ ଉତ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଦିଆଯାଇ ନଥିଲା । ଉତ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥିବା ହେତୁ ବ୍ୟବହାର ଅବଧି ସମାପ୍ତ ମଦ ବିକ୍ରୟ ହେବାର ସମ୍ଭାବନାକୁ ଏଡ଼ାଯାଇ ପାରିନଥିଲା । ପଲିଥିନ୍ ମଦ ପ୍ୟାକେଜ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉତ୍ପାଦନ ତାରିଖ ଲଗାଯିବା ପାଇଁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଦିଗରେ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅବକାରୀ ଅଧିକ୍ଷକମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଦୈନନ୍ଦିନ ନିରୀକ୍ଷଣ ସମୟରେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ପଦକ୍ଷେପ ନେଇନଥିଲେ ।

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ଅନିୟମିତତା ଦୃଷ୍ଟି ଗୋଚର ହେଲେ, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ଲାଗୁ କରାଯାଉଥିଲା । ମାତ୍ର ବିଗତ ତିନି ବର୍ଷ ଭିତରେ କେବଳ ପାଞ୍ଚଗୋଟି ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀ ଲିପିବଦ୍ଧ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ଅତିତ୍ ଅତିତ୍ ରୁ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ।

3.4.5.3 ମହୁଲି ମଦର ଅପମିଶ୍ରଣ

ମହୁଲି ପୁଲ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ମୂଳ ପଦାର୍ଥ । 2015-16 ଠାରୁ 2017-18 ମସିହା ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁକ୍ଷେପ 4.2.6 ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ପୁଲ ବଦଳରେ ଗୁଡ଼ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି ବିକଳ୍ପର ବ୍ୟବହାର କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ନିଷିଦ୍ଧ କରାଯାଇଛି । ପୁନଶ୍ଚ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁସାରେ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ ଯଦି ମହୁଲି ମଦ ତିଆରି ସମୟରେ ମହୁଲି ପୁଲ ବଦଳରେ ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ମିଶାଇବା ଦେଖାଯାଏ, ତାହେଲେ ନିୟମ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଆଇନ୍ ଅନୁସାରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରାଯାଇ ଦଣ୍ଡର ବିଧାନ କରାଯିବ । ଅଧିକାରୀ ଧାରା 64 (ଖ) ଅନୁସାରେ ଲାଇସେନ୍ସ ସର୍ତ୍ତାବଳୀର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଯଦି ଅଧିକାରୀଙ୍କର ଅନ୍ୟ କେଉଁଠି ଦଣ୍ଡବିଧାନ ପାଇଁ ଉଲ୍ଲେଖ ନଥାଏ ତାହେଲେ ଲାଇସେନ୍ସ ଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କୁ 50,000 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜୋରିମାନା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ପାରିବ ।

¹² ଠାକୁରାଣୀ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ
¹³ ନିଲାମ, ଇ-ନିଲାମ, ଇ-ରେଣ୍ଡର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉପାୟରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନର ମାସିକ ଲାଇସେନ୍ସ ଦେୟ
¹⁴ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଉପ-ନିରୀକ୍ଷକ ପାହ୍ୟାରେ ଅଧିକାରୀ

ଆଠ ଗୋଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ ଥିବା 83 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନରେ ଅତିର୍ ଫିଲିତ ସତ୍ୟାପନ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିଥିଲା । ଅତିର୍ ଦେଖିଲା ଯେ ଚାରି ଅବକାରୀ¹⁵ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା 26 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମହୁଲି ମଦ ତିଆରି ପାଇଁ ମହୁଲି ଫୁଲ¹⁶ ପରେଇବା ସମୟରେ ଗୁଡ଼ ମିଶାଉଥିଲେ । ଦୁଇଟି ଅବକାରୀ¹⁷ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା 26 ଜଣ ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମଧ୍ୟରୁ 3 ଜଣ ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମହୁଲି ଫୁଲ ସହିତ ଗୁଡ଼ ମିଶାଉଥିଲେ ଏବଂ ସମସ୍ତ ଚାରି ଗୋଟି ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା 23 ଜଣ ବ୍ୟବସାୟୀ ମହୁଲି ଫୁଲ ପୋଚରେ ଗୁଡ଼ ମିଶାଉଥିଲେ । ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, କେଉଁଠି ବ୍ୟତୀତ, ଅନ୍ୟ 7 ଟି ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା 40 ଜଣ ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀ ମଦ ତିଆରି ସମୟରେ ନିମ୍ନ, ସହଜ, ବାଖର ଓ ଭେଣ୍ଟି ପ୍ରଭୃତିର ପତ୍ର ମିଶାଉଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଦେଖାଗଲା ଯେ 3 ଜଣ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ¹⁸ ଅଧିନରେ ଥିବା 7 ଜଣ ମହୁଲି ବ୍ୟବସାୟୀ ଉଭୟ ଗୁଡ଼, ନିମ୍ନ ପତ୍ର, ସହଜ ପତ୍ର, ବାଖର ଓ ଭେଣ୍ଟି ମିଶାଉଥିଲେ ।

ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ଯେ, ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ମାନ୍ୟତା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଅନୁସାରେ କଠୋର ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ନେବାରେ ବିଫଳ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ଥିବା ଅନୁବନ୍ଧନ ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନରେ ମଧ୍ୟ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ । 2015-16 ରୁ 2017-18 ମସିହା ମଧ୍ୟରେ 5 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ 6 ଗୋଟି ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀ (ଏସ୍‌ଆଇଆର) ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନର ଅଭାବ ଦେଖା ଯାଇଥିଲା । ଗୁଡ଼ ମିଶାଇବା ଅପରାଧରେ (26 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ x 50,000) 13 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ଅନ୍ୟ ପଦାର୍ଥ ମିଶାଇବା ଅଭିଯୋଗରେ (40 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ x 50,000) 20 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ବସାଣ ହୋଇନଥିଲା । ମହୁଲି ମଦ ତିଆରି ସମୟରେ ଗୁଡ଼ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନିଷିଦ୍ଧ ପଦାର୍ଥ¹⁹ ମିଶାଇବା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନରେ ଅଧିକ ପରିମାଣର ଫରମେଣ୍ଟେସନ୍ ଶ୍ରେତସାର ଜାତ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ 2018-19 ରେ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ଉଚ୍ଚ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଦଣ୍ଡ ବିଧି ପ୍ରସ୍ତାବ ରଖାଯାଇଅଛି । ଦଣ୍ଡବିଧାନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 64 (ଖ) ଅନୁସାରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ ଜୋରିମାନା ଲଗାଣ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

3.4.5.4 ଅବକାରୀ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ମହୁଲି ମଦର ସର୍ବାଧିକ ଖୁଚୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନହେବା

ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବୋର୍ଡର ଅନୁଦେଶ 122 ଅନୁସାରେ ଯେକୌଣସି ମାଦକ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ଅଫିମର ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅଧିକତମ କିମ୍ବା ନ୍ୟୁନତମ ଦର ରାଜ୍ୟ ବୋର୍ଡ ଦ୍ୱାରା ହିଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯାଇଥାଏ । ଏହିସବୁ ଅଞ୍ଚଳରେ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ସ୍ଥିରାକୃତ ଦରକୁ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ କରି ମନ ଇଚ୍ଛା ଦରରେ ବିକ୍ରୟ କରିବା ନିଷିଦ୍ଧ । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚିତ 2017-18 ମସିହା ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁସାରେ ସରକାର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟା ଅନୁସରଣ କରି ମହୁଲି ମଦର ଅଧିକତମ ଖୁଚୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବେ ଓ ତାହା ବିକ୍ରି ହେଉଥିଲା ମଦ ପ୍ୟାକେଟରେ ଉଲ୍ଲେଖ ହେବ ।

ଅତିର୍ ଦେଖିଲା ଯେ ସରକାର ଅଧିକତମ ମହୁଲି ମଦ ଖୁଚୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନାହାନ୍ତି । ମହୁଲି ମଦ ପଲିଥିନ୍ ପ୍ୟାକେଟର ପରୀକ୍ଷାମୂଳକ ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ ଅତିର୍ ଦେଖିଲା ଯେ ସମୁଦାୟ 83 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମଧ୍ୟରୁ 16 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ (19.28 ପ୍ରତିଶତ) କେବଳ ପଲିଥିନ୍ ପ୍ୟାକେଟରେ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମୁଦ୍ରଣ କରିଥିଲେ । ଅନ୍ୟ 67 ଟି ଦୋକାନରେ (80.72 ପ୍ରତିଶତ) ମଦ ପ୍ୟାକେଟ୍ ଉପରେ ବିକ୍ରୟ ଦର ମୁଦ୍ରଣ ହୋଇ ନଥିଲା । ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚିତ ଅଧିକତମ ଖୁଚୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନହେବା ଯୋଗୁଁ ବିକ୍ରୟ ଦରରେ ସମାନତା ନଥିଲା । 2018 ମସିହାରେ 16 ଟି ଦୋକାନର ମଦ ପ୍ୟାକେଟରେ ଛପା ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ସତ୍ୟାପନରୁ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ 200 ମି.ଲି ମହୁଲି ମଦ ପ୍ୟାକେଟ୍ ପିଛା 16 ଟଙ୍କାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି 45 ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ଦରରେ ବିକ୍ରି ହେଉଥିଲା । ଅଧିକତମ ଖୁଚୁରା ଦର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ଗରିବ ଉପଭୋକ୍ତାମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ହେଉଥିଲେ ଓ ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀମାନଙ୍କର ଖୁଆଲର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ ।

¹⁵ ଗଞ୍ଜାମ, କଳାହାଣ୍ଡି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଏବଂ ନୂଆପଡ଼ା
¹⁶ ପାଚନ ପୂର୍ବରୁ ଅମ୍ଳାକୃତ ମହୁଲି ଫୁଲ ପାଉଁଶ
¹⁷ କଳାହାଣ୍ଡି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ ଥିବା ପଞ୍ଚିପଡ଼ା ଓ ମୟୂରଭଞ୍ଜ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ ଥିବା ପୁରୁଣା ବାରିପଦା ଓ ରାସ ଗୋବିନ୍ଦପୁର
¹⁸ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନୂଆପଡ଼ା ଏବଂ ଗଞ୍ଜାମ
¹⁹ ଲାଇସେନ୍ସ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ଫୁଲ ବଦଳରେ ଗୁଡ଼ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ବିକଳ ପଦାର୍ଥ ମିଶାଇବା କଡ଼ାକଡ଼ି ଭାବରେ ନିଷିଦ୍ଧ

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ, କନ୍କ୍ରିଟ୍‌ରେସନ୍ ମୂଲ୍ୟ²⁰ର ବିଷମତା ଓ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ମୂଲ୍ୟସୂଚୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ନହେବା ମହୁଲି ମଦ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟର ଅସମାନତାର କାରଣ । କିନ୍ତୁ ବାସ୍ତବରେ କଥା ଏହି ଯେ ବିଭାଗ କନ୍କ୍ରିଟ୍‌ରେସନ୍ ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟରେ ଭାରତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଦେଶୀ ମଦ ଓ ବିଅରର ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥିବା ବେଳେ ମହୁଲି ମଦ କ୍ଷେତ୍ରରେ ତାହା କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି । ବିଭାଗ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ଦର ଉଲ୍ଲେଖ କରିବା ଦିଗରେ ଅସଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ବୋଲି ମଧ୍ୟ ମାନି ନେଇଥିଲେ । ଏହା ସୂଚିତ କରେ ଯେ, ବିଭାଗ ମହୁଲି ମଦ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅନିୟନ୍ତ୍ରିତ ରହିବାକୁ ଅନୁମତି ଦେଇଛନ୍ତି ।

3.4.5.5 ନିରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପୋଟାସିଅମ୍ ଫେରୋସାଇନାଇଡ୍ ପରୀକ୍ଷା ପରିଚାଳନା ନକରିବା

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ 2017 ନିୟମ 230 (9) ଅନୁସାରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାରୀମାନେ ନିରୀକ୍ଷଣ ସମୟରେ ଅଧିକ ତମା ପାଇଁ ପୋଟାସିଅମ୍ ଫେରୋସାଇନାଇଡ୍ ଉପସ୍ଥିତି ପାଇଁ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ବିଧେୟ । ନିର୍ଗତ ତାଜା ସ୍ୱିରିଟ୍‌ରେ ଅଧିକ ତମା ଓ ଲୁହା ଭାଗ ଜାଣିବା ପାଇଁ ପୋଟାସିଅମ୍ ଫେରୋସାଇନାଇଡ୍ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥାଏ । ଯଦି ସ୍ୱିରିଟ୍‌ରେ ଲୌହ ଭାଗ ଦେଖାଦିଏ, ତାହେଲେ ରାସାୟନିକ ବିଶ୍ଳେଷଣ ପାଇଁ ପ୍ରୟୋଗଶାଳାକୁ ପଠାଯିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅତିର୍ତ୍ତ ଦେଖିଲା ଯେ 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 83 ଟି ଦୋକାନ ମଧ୍ୟରୁ କୌଣସି ଗୋଟିକରେ ନିରୀକ୍ଷଣ ଅଧିକାରୀମାନେ ପୋଟାସିଅମ୍ ଫେରୋସାଇନାଇଡ୍ ପରୀକ୍ଷା କରିନଥିଲେ ।

ପୋଟାସିଅମ୍ ଫେରୋସାଇନାଇଡ୍ ପରୀକ୍ଷା ନହୋଇଥିବାରୁ ଉଚ୍ଚ ସମୟ ଭିତରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଓ ବିକ୍ରୟ ହୋଇଥିବା ମଦରେ ଅତ୍ୟଧିକ ଲୁହା ଓ ତମାର ପରିମାଣ ସାମିଲ୍ ଅଛି କି ନାହିଁ, ଯାହାକି ମନୁଷ୍ୟ ପାଇଁ ପାନୀୟ ଉପଯୋଗୀ କି ନୁହେଁ ତାହା ସୁନିଶ୍ଚିତ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ବିଭାଗ କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଗୁଡ଼ିକୁ ପାଳନ କରିବା ପାଇଁ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯିବ ।

3.4.6 ମହୁଲି ଫୁଲ କ୍ରୟ ଓ ଭଣ୍ଡାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅତିର୍ତ୍ତ

ଅତିର୍ତ୍ତ ମହୁଲି ଫୁଲ କ୍ରୟ ଓ ଭଣ୍ଡାରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅତିର୍ତ୍ତ କଲା ଏବଂ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନିୟମିତତା ଗୁଡ଼ିକର ପରିଲକ୍ଷିତ ହୋଇଥିଲା:

3.4.6.1 ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟରେ ମହୁଲି ଫୁଲ କ୍ରୟ

ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ମହୁଲି ଫୁଲର ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପିଛା 2,000 ଟଙ୍କା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିଥିବା ବେଳେ 62 ଜଣ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 15 ଜଣ ଦୋକାନୀ ତାଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ଦରରେ କୁଇଣ୍ଟାଲ ପିଛା 1,200 ରୁ 1,800 ଟଙ୍କାରେ ମହୁଲି ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ଏହା ଗ୍ରାମ୍ୟ ସଂଗ୍ରହକାରୀମାନଙ୍କୁ, ମହୁଲି ଫୁଲ ବିକ୍ରୟ ବାବଦରେ 663.04 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ପାଇବାରୁ ବଞ୍ଚିତ କରିଥିଲା ।

ମହୁଲି ଫୁଲର ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା (ନଭେମ୍ବର 2015) ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହି ଅଧିକାରୀମାନେ ଅନୁସାରେ 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ପାଇଁ ମହୁଲି ଫୁଲର ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି 2,000 ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ମହୁଲି ଫୁଲର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଜାଣିବା ପାଇଁ ଆଠଗୋଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ 5 ଗୋଟି ଅବକାରୀ²¹ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ ଥିବା 62 ଟି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନର ଅତିର୍ତ୍ତ ମିଳିତ ସତ୍ୟାପନ ସଞ୍ଚାଳିତ କରିଥିଲା । ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ, 3 ଗୋଟି ଅବକାରୀ²² ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ

²⁰ ନିଲାମ, ଇ-ନିଲାମ, ଇ-ବେଣ୍ଡର କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ ଉପାୟରେ ସରକାର ମହୁଲି ମଦ ତୋଗାନାକ ଠାରୁ ମାସିକ ଲାଭସେତୁ ଫି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିଥାନ୍ତି
²¹ ବରଗଡ଼, ଗଞ୍ଜାମ, କେଉଁଝର, ନୂଆପଡ଼ା ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼
²² ବରଗଡ଼, ଗଞ୍ଜାମ ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

ଥିବା 15 ଗୋଟି ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ ଯଥେଷ୍ଟ କମ୍ ଦରରେ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପିଛା 1,200 ଟଙ୍କାରୁ 1,800 ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟ ଜଣାପଡ଼ିଲା ଯେ ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତି ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ସ୍ଥାନୀୟ ଅଞ୍ଚଳରୁ 1,42,774 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସର୍ବନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ କମ୍ରେ ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିବା, ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମହୁଲ ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହକାରୀ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ ସଂକଟଜନକ ବିକ୍ରୟ ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କର ଅର୍ଥନୈତିକ ଅବସ୍ଥାକୁ ପରିଷ୍କାର ଭାବରେ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିଲା । 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଗ୍ରାମ୍ୟ ମହୁଲ ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହକରୀମାନଙ୍କ ପାଇଁ ମହୁଲ ଫୁଲ ବିକ୍ରୟ ବାବଦରେ 663.04²³ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି ଘଟିଛି ଏବଂ ଯାହା ଫଳରେ ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଚିତ୍ ଫାଇଦା ମିଳିଛି ତାହା ପରିଶିଷ୍ଟ-I ରେ ବର୍ଣ୍ଣନା କରାଯାଇଛି ।

ପଞ୍ଚାୟତି ରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ମହୁଲ ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହକରୀମାନଙ୍କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାରେ ସରକାର ଉଚିତ୍ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ପ୍ରତି ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ, ମହୁଲ ଫୁଲ ଏକ ରତ୍ନକାଳୀନ ଜଙ୍ଗଲଜାତ ଦ୍ରବ୍ୟ ହୋଇଥିବାରୁ, ଏହାର ଉତ୍ପାଦନ ଉପରେ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଭର କରୁଛି ଓ ଦରରେ ବିଷମତା ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି । ବିଗତ ବର୍ଷ ମହୁଲ ଫୁଲର ଦର କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପିଛା 2,000 ଟଙ୍କାରୁ 4,500 ଟଙ୍କା ଥିଲା । ଯାହାହେଉ ବାସ୍ତବରେ କଥା ଏଇଆ ଯେ 2015-18 ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲି ମଦ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପିଛା 1,200 ରୁ 1,800 ଟଙ୍କାର ମହୁଲ ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ ଯାହାକି ସେମାନଙ୍କୁ ଅନୁଚିତ୍ ଫାଇଦା ଯୋଗାଇ ଦେଇଥିଲା ।

3.4.6.2 ମହୁଲ ଫୁଲର ଅଭାବୀ ମହଜୁଦ୍ ଫି ଢାଞ୍ଚା

ଅଧିକ ପରିମାଣର ମହୁଲ ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍ କରଣ ପାଇଁ ସରକାର କୌଣସି ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ନଥିଲେ । ଫଳରେ ମହୁଲ ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍/ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ବାବଦରେ ରାଜ୍ୟକୁ ଅତିରିକ୍ତ ଅବକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାର ସୁଯୋଗରୁ ବଞ୍ଚିତ୍ କରିଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ 2017 ନିୟମ 207 ଅନୁସାରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଫି ପ୍ରଦାନ କରି ଯେକୌଣସି ଫାର୍ମ, ବ୍ୟକ୍ତି କିମ୍ବା ସମବାୟ ସମିତି ମହୁଲ ଫୁଲ (ବର୍ଗୁଆରୀ) ମହଜୁଦ୍ ରଖିବା ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ନିକଟକୁ ଅନୁମତି ପାଇ ପାରିବେ । ଏହି କାରଣରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ମହୁଲ ଫୁଲ ମହଜୁଦ୍ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥାଏ । ନିୟମିତ ଭାବରେ ମହଜୁଦ୍ / ଭଣ୍ଡାରଣ ଲାଇସେନ୍ସ ଫି ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ଶେଷ ହୋଇଥିବା 2017-18 ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ଢାଞ୍ଚାରେ ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, 1976 ମସିହାରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ବର୍ଗୁ ସ୍ଥିରୀକୃତ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେବେଠାରୁ ଭଣ୍ଡାରଣ ବର୍ଗୁରେ କୌଣସି ସଂଶୋଧନ କରାଯାଇ ନଥିଲା । 2017-18 ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହୁଲ ଫୁଲ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ନିମ୍ନ ସାରଣୀ-2 ରେ ବର୍ଣ୍ଣାକରଣ କରାଗଲା ।

**ସାରଣୀ ସଂଖ୍ୟା 2
2015-18 ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି**

କ୍ର.ସଂ.	ଭଣ୍ଡାରଣ ବର୍ଗୁ (କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି)	ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି 2015-16 (ଟଙ୍କାରେ)	ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି 2016-17 (ଟଙ୍କାରେ)	ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି 2017-18 (ଟଙ୍କାରେ)
1	500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	6,600	7,590	8,730
2	501 ରୁ 1,000	13,200	15,180	17,460
3	1,001 ରୁ 2,001	26,400	30,360	35,000
4	2,001 ରୁ 5,000	52,400	60,260	69,300
5	5,000 ରୁ ଅଧିକ	66,000	75,900	87,290

²³ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 1,42,774 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ କିମ୍ବା ପ୍ରତି 20 ଟଙ୍କା ଦରରେ = 2,855.48 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
ଲାଇସେନ୍ସ ଗ୍ରହଣକାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଆଯାଇଥିବା କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 12 ଟଙ୍କାରୁ 18 ଟଙ୍କା = 2,192.43 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା । ମୂଲ୍ୟ କମ୍ ଦେବା = 663.04 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା

ଏହି ସମକ୍ଷରେ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଦେଖିଲା ଯେ ଆଠ ଗୋଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଟି ଜିଲ୍ଲା²⁴ରେ 139 ଜଣ ଦୋକାନୀ ମଧ୍ୟରୁ 57 ଜଣ ଦୋକାନୀ 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ 5000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲରୁ 30,000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହୁଲି ମଦ ଫୁଲ କ୍ରୟ କରିଥିଲେ ଓ ମହୁଲି ମଦ ରଖିଥିଲେ ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀ-3 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ ସଂଖ୍ୟା.3

2015-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଲାଇସେନ୍ସ ଧାରକ ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ମଦ କରାଯିବାର ବିବରଣୀ

କ୍ର.ସଂ.	ଭଣ୍ଡାରଣ ବର୍ଗ (କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି)	ଲାଇସେନ୍ସ ସଂଖ୍ୟା	ତିନି ବର୍ଷ ଭିତରେ ଭଣ୍ଡାରଣ (2015-18)(କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି)
1	500 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ	82	--
2	501 ରୁ 1,000		
3	1,001 ରୁ 2,001		
4	2,001 ରୁ 5,000		
5	5,001 ରୁ 10,000	39	2,92,544
6	10,001 ରୁ 15,000	11	1,32,808
7	15,001 ରୁ 20,000	03	51,643
8	20,001 ରୁ 25,000	02	43,123
9	25,001 ରୁ 30,000	02	55,332

5000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ ଠାରୁ ଅଧିକ ପାଇଁ ଯୁକ୍ତି ସଙ୍ଗତ ଦର କାଞ୍ଚା ଅଭାବ ହେତୁ ଏହା ତେଖାଗଲା ଯେ, କେବଳ 2015-16 ରୁ 2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କେବଳ 13,600²⁵ ଟଙ୍କା ରୁ 17,990²⁶ ଟଙ୍କା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଅତିରିକ୍ତ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ପୈଠ କରିଥିଲେ । ବିଗତ ତିନି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ କ୍ର.ନଂ 4 ରେ ଥିବା ଫି ବର୍ଗରେ 20.6 ପ୍ରତିଶତରୁ 26.95 ପ୍ରତିଶତ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବୃଦ୍ଧି ଘଟିଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ସେହି ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ 5,053 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ²⁷ ରୁ 30,034 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ²⁸ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ମହୁଲି ମଦ ଭଣ୍ଡାରଣ କରିଥିଲେ । 5,000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲରୁ ଅଧିକ ମହୁଲି ମଦ ଭଣ୍ଡାରଣ ପାଇଁ କୌଣସି ଫି ବର୍ଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହୋଇ ନଥିବାରୁ ସରକାର ମହୁଲି ମଦ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ବାବଦରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅବକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଅର୍ଜନ କରିବାର ସୁଯୋଗ ହରାଇଥିଲେ ।

ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଅବଲୋକନକୁ ଗ୍ରହଣ କରି ଅବକାରୀ ବିଭାଗ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ରେ କହିଲେ ଯେ ସେମାନେ କ୍ରମ.ନଂ 5 ରେ ଥିବା ଭଣ୍ଡାରଣ କ୍ଷମତା (5,001 ରୁ 10,000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲ) 1,00,000 ଟଙ୍କାରେ ଏବଂ କ୍ର.ସଂ-6 ରେ ଏକ ନୂଆ ବର୍ଗ (10,000 କ୍ୱିଣ୍ଟାଲରୁ ଅଧିକ) 1,20,000 ଟଙ୍କାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଇଛନ୍ତି ।

3.4.7 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ରିୟା

ଅବକାରୀ ବିଭାଗର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ରିୟା ପରୀକ୍ଷା ଯାଞ୍ଚ କରି, ଅତିର୍ଣ୍ଣ ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ କଲା ।

3.4.7.1 ମହୁଲି ମଦର ପ୍ରତିବେଦିତ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ ବାସ୍ତବ ଧର୍ମୀ ନୁହେଁ

ପ୍ରତି ବର୍ଷ ମହୁଲି ମଦ ଅମ୍ଳାଭବନ ହାର ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପ୍ରତି 0.42 ଲକ୍ଷନ ପୁଫ୍ ଲିଟର(ଏଲ୍ପିଏଲ୍) ହେଉଥିଲା । ଏକ କିଲୋଗ୍ରାମ କଞ୍ଚାମାଲ ପ୍ରତି ଧାର୍ଯ୍ୟ 0.42 ଏଲ୍ପିଏଲ୍ ଠାରୁ କୌଣସି ମତେ କମ୍ କିମ୍ବା ବେଶୀ ଉତ୍ପାଦନ ନୁହେଁ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ସାମିତ ବୋଲି କୁହାଯାଇଥିଲା ଯାହା କେବଳ ଏକ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମିଛ ବିବରଣୀ ପରି ଦର୍ଶାଉଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ 2017 ର ନିୟମ 230 (5) ଅନୁସାରେ ଆନୁମାନିକ 85 ଡିଗ୍ରୀ ଫାରେନ୍‌ହାଇଟ୍ ଭାରତୀୟ ତାପମାତ୍ରାରେ, ମହୁଲି ମଦ 48 ଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ଅମ୍ଳାଭବନ ହୁଏ ଓ କିମ୍ବା ପ୍ରତି 0.42 ଏଲ୍ପିଏଲ୍ ହିସାବରେ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦିତ

²⁴ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ବରଗଡ଼, କଳାହାଣ୍ଡି ଏବଂ ସମଲପୁର
²⁵ 66,000-52,400=13,600; 2015-16 କ୍ରମିକ ସଂଖ୍ୟା 4 ଏବଂ 5 ରେ ଥିବା ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ମଧ୍ୟରେ ବିଭେଦ
²⁶ 87,290-69,300=17,990; ବର୍ଷ ପାଇଁ କ୍ରମିକ ସଂ 4 ଏବଂ 5 ରେ ଥିବା ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ମଧ୍ୟରେ ବିଭେଦ 2017-18
²⁷ ବରଗଡ଼ ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ପ୍ରକାଶପୁର ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ
²⁸ ବରଗଡ଼ ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲାରେ ଥିବା ଅମାପାଲି ମହୁଲି ମଦ ଦୋକାନ

ହୋଇଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ ଯଦି ବିକ୍ରେତାମାନଙ୍କ ଖାତାରେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ଅମ୍ଳାଭବନ ତିନି ଦିନରୁ ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନକାରୀ ଅଧିକ ହୋଇଛି ଏବଂ ମଦ ଉତ୍ପାଦନ କିମ୍ବା ପିଛା 0.42 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ରୁ କମ୍ ହୋଇଛି ତାହେଲେ ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯାଇ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଅମ୍ଳକରଣ ଓ ପାତନ ପ୍ରଣାଳୀକୁ ଡାହାଣ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖାଯାଇଥାଏ ଏବଂ ତଦନ୍ତ କରାଯାଇଥାଏ । ଯଦି ହିସାବରେ ଜାଲିଆତି ହୋଇଥିବାର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ମିଳେ ତାହେଲେ ସେ ଦୋକାନୀ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ ଲାଗୁ କରାଯାଏ ।

2015-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ବାର୍ଷିକ ଅଡିଟ୍ ବୈଠକ ବିବରଣୀରୁ ଜଣା ପଡ଼ିଲା ଯେ ବ୍ୟୟନ କରାଯାଇଥିବା ଆଠଟି ଅବକାରୀ ଜିଲ୍ଲା ଅଧିନରେ ଥିବା 83 ଟି ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିବା ମଦ ଦୋକାନରେ ମହୁଲି ମଦ ପ୍ରତି ବର୍ଷ କିମ୍ବା ପ୍ରତି 0.42 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ହାରରେ ଅମ୍ଳକରଣ ପଛତା ଦ୍ୱାରା ଉତ୍ପାଦନ କରାଯାଇଥିଲା । କୌଣସି ପରିସ୍ଥିତିରେ ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ ଗୋଟିଏ ସାମା ମଧ୍ୟରେ ସାମିତ 0.42 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଠାରୁ କମ୍ କିମ୍ବା ବେଶା ହେଉନଥିଲା । ଏହା ମହୁଲି ମଦ ଉତ୍ପାଦନର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ମିଥ୍ୟା ରିପୋର୍ଟ ବୋଲି ସିଧା ସଂକେତ ଦେଉଥିଲା, ଯାହାକି ପରିଶିଷ୍ଟ-II ରେ ଦର୍ଶାଇ ଦିଆଗଲା । ଯଦିଓ ଏହି ରିପୋର୍ଟ ଉତ୍ପାଦନ ଦୀର୍ଘ ଦିନ ଧରି ପ୍ରଚଳିତ ହୋଇ ଆସୁଥିଲା ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପୁନଃ ଯାଞ୍ଚ କରିବା ପାଇଁ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ପ୍ରତି ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ହିସାବ ଖାତାରେ ପ୍ରକୃତ ଉତ୍ପାଦନ ପ୍ରତିଫଳିତ କରିବା ପାଇଁ ଦାୟିତ୍ୱରେ ଥିବା ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଅଡିଟ୍ ନିର୍ଣ୍ଣୟ ଓ ସୁପାରିଶ

ଲାଲସେନ୍ଦୁଧାରମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିଭିନ୍ନ ଲାଲସେନ୍ଦୁ ସର୍ଭିସ୍‌ମାନଙ୍କ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ବିବରଣୀ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ବଜାଯାଇଥିଲା । ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିବା ଜୋରିମାନା ମନମୁଖୀ ଥିଲା ଓ ଦଣ୍ଡ ଉପଯୁକ୍ତ ନଥିଲା ଏବଂ ବାରମ୍ବାର ଅପରାଧ ଓ ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ନ କରିବା ଦିଗରେ ଫଳପ୍ରଦ ହୋଇନଥିଲା ଯାହାକି ଅସଫଳ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଉପାୟ ସୂଚାଉଥିଲା । ଅଗଷ୍ଟ 2009 ମସିହାରେ ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଆୟୁକ୍ତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅସିଦ୍ଧ ମହୁଲି ମଦ ବିକ୍ରୟ ନିମନ୍ତେ ଜାରି କରାଯାଇଥିବା ମାର୍ଗଦର୍ଶୀ ଭଲ ଭାବରେ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

ସରକାର ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଓ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ସଂକ୍ରମକୁ ଶକ୍ତିଶାଳୀ କରିବାକୁ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଜୋରିମାନା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଲାଗୁ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ନିୟମାବଳୀର ସଂଶୋଧନ ପାଇଁ ବିଚାର କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ସରକାର ମହୁଲି ମଦ ପୁଡ଼ିଆର ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ଅଧିକତମ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରି ନଥିଲେ । ଅଧିକତମ ଖୁଚୁରା ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ନହେବା ଫଳରେ ଖାଉଟିମାନେ ପ୍ରଭାବିତ ହେବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀଙ୍କର ଖୁଆଲର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ । ଯାହାଫଳରେ ସରକାର ମହୁଲି ମଦ କ୍ଷେତ୍ରକୁ ଅଣନିୟନ୍ତ୍ରିତ ଭାବରେ ରହିବାକୁ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ

ଦର ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ନିମନ୍ତେ, ସରକାର ମହୁଲି ମଦର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଖୁଚୁରା ମୂଲ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମହୁଲି ଫୁଲର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା । ପ୍ରାଥମିକ ସ୍ତରରେ ମହୁଲି ଫୁଲ ସଂଗ୍ରହକାରୀମାନେ କ୍ଷତି ସହୁଥିବା ବେଳେ, ମଧ୍ୟସ୍ଥ ବ୍ୟବସାୟୀମାନେ ଲାଭବାନ ହେଉଥିଲେ । ଏହା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସୁନିଶ୍ଚିତ ଅନୁପାଳନ ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅଭାବ ପରିଲକ୍ଷିତ ହେଉଥିଲା ।

ସୁପାରିଶ

ପଞ୍ଚାୟତିରାଜ ଓ ପାନୀୟ ଜଳ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ହୋଇଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଅନୁସାରେ ମହୁଲି ଫୁଲ ଗୋଟାଳିମାନଙ୍କୁ ପ୍ରାପ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ଦେବାରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବାକୁ ସରକାର ପଦକ୍ଷେପ ନେବା ଉଚିତ୍ ।

5,000 କି ଶ୍ଟାଲରୁ ଅଧିକ ମହୁଲି ଫୁଲ ଭଣ୍ଡାରଣର ବର୍ଗୀକରଣ ନିମନ୍ତେ ସରକାର କୌଣସି ସ୍ଥିର ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିନଥିଲେ । ଯାହା ଫଳରେ ସରକାର ମହୁଲି ଫୁଲ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ବାବଦରେ ଅତିରିକ୍ତ ଅବକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ହରାଉଥିଲେ ।

ସୁପାରିଶ

ମହୁଲି ମଦ ବ୍ୟବସାୟୀ ମାନଙ୍କର ମହଜୁଦ୍ କ୍ଷମତା ଅନୁସାରେ ଭଣ୍ଡାରଣ ଫି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବା ପାଇଁ ସରକାର ସମୀକ୍ଷା କରିବା ଦରକାର ।

3.5 ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅତିର୍ ଅବକାଳନ

ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଗୁଡ଼ିକରେ (ଡିଇଓ) ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ତତ୍ ସଂଲଗ୍ନ ଫି ସମନ୍ୱୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥିବାରୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦେଖାଗଲା ଯେ ଅନେକ ମାମଲାରେ ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ/ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ସମୂହରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକ ପାଳନ ହୋଇନଥିଲା । ଏହି ଅଧ୍ୟୟନ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ଅଣ ଅସୁଲ/ ସ୍ୱଳ୍ପ ଅସୁଲ ଏବଂ ଫି ଏବଂ ଜୋରିମାନା ଇତ୍ୟାଦିର ଅନାଦାୟ/ ସମ୍ଭାଦାୟ, ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଯାଇଅଛି । ଏହି ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ସଦୃଶ ଏବଂ ଅତିର୍ ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେଶିତ । ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ (ଏସ୍‌ଇ) ଦ୍ୱାରା ହେଉଥିବା ଏହି ଅନିୟମିତତା ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିବର୍ଷ ଅତିର୍ରେ ଦର୍ଶାଯାଉଅଛି । ତଥାପି, ଏହି ଅନିୟମିତତା ସବୁ ଲାଗି ରହୁଛି ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅତିର୍ ସଂଚାଳନ ନହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଲକ୍ଷିତ ହୋଇ ରହୁଛି । ଏହିପରି ଅନିୟମିତତାଗୁଡ଼ିକର ପୁନରାବର୍ତ୍ତନରୁ ଦୂରେଇ ରହିବାକୁ ବିଭାଗ ଏହାର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ଉନ୍ନତ କରିବା ସହିତ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍କୁ ଦୃଢ଼ୀଭୂତ କରିବାକୁ ଆବଶ୍ୟକ କରୁଛି ।

3.6 ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନାମା ଏବଂ ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ/ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତିଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ

ବିହାର ଏବଂ ଓଡ଼ିଶା (ବିଆଓଇ) ଅବକାରୀ ଅଧିନିୟମ, 1915 ଏବଂ ସରକାର ତଥା ରାଜସ୍ୱ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦ୍ୱାରା ବିଧାନ କରାଯାଇଥିବା ଚଦଧାନ ନିୟମାବଳୀ, ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାରି ଅଧିସୂଚନା ଏବଂ ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ସମୂହ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ, ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଓ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁରହିବା ପରି ଦେୟ ଗୁଡ଼ିକର କଟ ଲଗାଣ ଓ ସେଗୁଡ଼ିକର ସଂଗ୍ରହ ପାଇଁ ବ୍ୟବସ୍ଥା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ ।

ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ କର ବସାଣ କାର୍ଯ୍ୟ ସଂପାଦନ କରିବା ପୂର୍ବରୁ କିଛି ମାମଲାରେ ଉପରୋକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ କରି ନଥିଲେ । ଫଳସ୍ୱରୂପ ନିମ୍ନମତେ ବିଆଯାଇଥିବା ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ/ ଫି, ଜୋରିମାନା ଇତ୍ୟାଦିର ଅଣ ଅସୁଲ ଏବଂ ଅନାଦାୟ ହୋଇଅଛି:

3.6.1 ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍/ ବିଅରର ସ୍ୱଳ୍ପ ଉଠାଣ ଉପରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସ୍ୱଳ୍ପ/ ଅନାରୋପଣ

2016-17 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷରେ ଚାରି ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ନିର୍ମିତ ବିଦେଶୀ ମଦର ସ୍ୱଳ୍ପ ଉଠାଣ ଉପରେ **1.40** କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ଜୋରିମାନାର ସ୍ୱଳ୍ପ ଦାବି ହୋଇଥିଲା । ସେହିପରି, **38** ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଭାରତ ନିର୍ମିତ ବିଦେଶୀ ମଦ ଓ ବିଅରର ସ୍ୱଳ୍ପ ଉଠାଣ ଉପରେ **8.83** କୋଟି ଟଙ୍କାର କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ କର ବସାଣ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଏକାନ୍ତ ବିଶେଷାଧିକାର ବିଦେଶୀ ମଦ ନିୟମାବଳୀ, 1989 ର ନିୟମ 6 କ ଅନୁଯାୟୀ ଠିପିବନ୍ଦ ମଦ ଦୋକାନ²⁹ ନିଲାମରେ କୃତକାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତ୍ୟେକ ନିଲାମ ତକାଳି ଲାଇସେନ୍ସ ପ୍ରାପ୍ତି ପୂର୍ବରୁ ଅବକାରୀ କମିଶନରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମଦର ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ପରିମାଣର ଉଠାଣ ପାଇଁ ପ୍ରତିଶୁଚିବନ୍ଧ ହେବେ । ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ପ୍ରତିଶୁଚି ମୁତାବକ ପରିମାଣ ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନାୟ ନିଗମରୁ (ଓଏସ୍‌ବିସି) ଉଠାଇବାରେ ବିଫଳ ହେଲେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର କ୍ଷତି ଭରଣା ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯିବ ଯାହାକି ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରାପ୍ତ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିରୁ ଭରଣା କରାଯିବ । ଯଦି ବ୍ୟାଙ୍କ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟି ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ନହୁଏ, ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କକୁ 10 ପ୍ରତିଶତ ଜୋରିମାନା ସହିତ ଦାବି ପୂର୍ବକ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ଆଦାୟ କରାଯିବ ।

ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି 2016-17 ଅନୁସାରେ, ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍‌ର ସର୍ବନିମ୍ନ ମୂଲ୍ୟର ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ନ୍ୟୁନତମ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ³⁰ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ପିଛା 292 ଟଙ୍କା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି ବିଅର ଉପରେ ପ୍ରତି ବିଏଲ୍³¹ ପିଛା ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ 59 ଟଙ୍କା ଥିବା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ୱଳ୍ପ କରାଯାଇଥିଲା ।

²⁹ ଏକ ଦୋକାନ ଯେଉଁଠାରେ ଠିପିବନ୍ଦ ବା କ୍ୟାନ୍ ଭିତରେ ମୃତ୍ୟୁ ପାନାୟ ପରିସର ବାହାରେ ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ବିକ୍ରି ହୁଏ
³⁰ 6.75 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ର ଅନୁନ ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟ 431.90 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଏକ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ର ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟ ଟ. 63.99 = ଟ.64 । ତା ଉପରେ ମୂଲ୍ୟ ଭିତ୍ତିକ 50 ପ୍ରତିଶତ ଉପାଦାନ ମୂଲ୍ୟ 32 ଟଙ୍କା ଅଟେ । ତେଣୁ, ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଉପରେ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ପ୍ରତି ରାଜ୍ୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ 292 ଟଙ୍କା (260 ଟଙ୍କା + 32 ଟଙ୍କା) ଅଟେ
³¹ ବଲ୍‌କ ଲିଟର

(କ) ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ଅନାରୋପଣ

ସରକାରଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ (ମଇ 2015) ଅନୁଯାୟୀ, ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍/ ବିଅର ଏକାଡ୍ର ବିଶେଷାଧିକାର³² ଶୁରୁରା ବିକ୍ରେତାମାନଙ୍କୁ ସେମାନଙ୍କର ଦୋକାନ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଥିବା ବିଅରର ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ ସହ ଜଡ଼ିତ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସମପରିମାଣ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍‌ର ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଉଠାଣ ପାଇଁ ବିକଳ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ପରନ୍ତୁ, ସରକାର ବିଅର ଏବଂ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍‌ର ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ ଉଠାଣର ବିନିମୟତାକୁ 01 ଅପ୍ରେଲ 2016 ରୁ ନିବୃତ୍ତ ରଖିବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି (ମାର୍ଚ୍ଚ 2016) ନେଇଥିଲେ ଯାହାକି ପୁନର୍ବାର 29 ନଭେମ୍ବର 2016 ଠାରୁ 2016-17 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅବଧି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ ।

ଦଶ³³ଟି ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଏହା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା ଯେ 38 ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ 2016-17 ରେ ଓଏସ୍‌ବିସିରୁ 10.36 ଲକ୍ଷ ବିଏଲ୍ ର ବିଅର ଏବଂ 1.27 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ର ସହ ଉଠାଣ କରିଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ, ସଂପୃକ୍ତ ଅବକାରୀ ଅଧିକମାନେ ଉକ୍ତ ସହ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଥିବା ଦେୟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ଜୋରିମାନା ପାଇଁ କର ନିର୍ଦ୍ଦାରଣ ଓ ଲଗାଣ କରି ନଥିଲେ । ନଭେମ୍ବର 2016 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ମଧ୍ୟରେ ବିଅର ଓ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଉଠାଣର ବିନିମୟତାକୁ ଅନୁମତି ଦେଲା ପରେ, ଉକ୍ତ ସହ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଯଥାକ୍ରମେ 4.34 କୋଟି ଏବଂ 3.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ସମୁଦାୟ 8.03 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଦେୟ ହେବାକୁ ଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ 0.80 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା ।

ଦୋକାନଦ୍ୱାରା ବିଅର/ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍‌ର ଉଠାଣ ସ୍ଥିତି ସମନ୍ୱୟ ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ ନଥିବାରୁ ରଖିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଅବକାରୀ ଅଧିକମାନେ ପରିମାଣର ସହ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହା ଉତ୍ତରରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକମାନେ କହିଥିଲେ (ମଇ ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2017) ଯେ ବିଅର ଓ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ର ସହ ଉଠାଣ ପାଇଁ 2016-17 ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ଏହି ବିଷୟରେ ଅବକାରୀ କମିଶନର, ଓଡ଼ିଶାକୁ (ଅପ୍ରେଲ 2018) ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ (ମଇ 2018) ରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଏହାର ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଅଛି ।

(ଖ) ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସହ ବସାଣ

ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ ଏବଂ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଓ ବିଅର ଉଠାଣ ସମନ୍ୱୟ ନଥିବାରୁ ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅବକାରୀ ଅଧିକ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ ଅଧିକରେ ଚାରି ଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ 2016-17 ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କ ଦୋକାନର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ ଉଠାଣ କରି ନଥିଲେ । ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ମାନେ ଓଏସ୍‌ବିସି ରୁ 3.08 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ର ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ତୁଳନାରେ 2.48 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଓ 4.54 ଲକ୍ଷ ବିଏଲ୍ ବିଅର ତୁଳନାରେ 1.82 ଲକ୍ଷ ବିଏଲ୍ ବିଅର ଉଠାଇଥିଲେ । ଏହାଫଳରେ 0.60 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ର ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଏବଂ 2.72 ଲକ୍ଷ ବିଏଲ୍ ବିଅରର ସହ ଉଠାଣ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ସହ ଉଠାଣ ପାଇଁ ଜୋରିମାନା ସହିତ 3.69 କୋଟି ଟଙ୍କା³⁴ର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ଥିଲା । ତେବେ, 2.29 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ଶୁଳ୍କ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନକୁ ବିଚାରକୁ ନେଇ ହିସାବ କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ଫଳରେ, 1.40 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ସହ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସହ ବସାଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକ, ସୁନ୍ଦରଗଡ଼ କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2017) ଯେ ବିଅର ଓ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ର ସହ ଉଠାଣ ଉପରେ 2016-17 ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି ଅନୁଯାୟୀ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ଜୋରିମାନା ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଏହି ବିଷୟ ଅବକାରୀ କମିଶନର, ଓଡ଼ିଶା, କଟକକୁ (ଅପ୍ରେଲ 2018) ରେ ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ (ମଇ 2018) ରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତରଟି ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଅଛି ।

3.6.2 ଦେଶୀ ମଦର ସହ ଉଠାଣ ଉପରେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ସମ୍ଭାବ୍ୟ

ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ପରିମାଣଠାରୁ କମ୍ ପରିମାଣର ଦେଶୀ ମଦ ଉଠାଣ ଉପରେ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନ ଆଦାୟ କରିବାରେ ବିଫଳ ଯୋଗୁଁ 22.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ହାନି

ଓଡ଼ିଶା ଅବକାରୀ ଏକାଡ୍ର ବିଶେଷାଧିକାର ନିୟମାବଳୀ 1970 ର ନିୟମ 6 କ ଅନୁଯାୟୀ ଦେଶୀ ମଦ ଦୋକାନ ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସ ପାଇବା ପୂର୍ବରୁ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସଫଳ ନିଲାମଧାରୀ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିର କରାଯାଇଥିବା ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତି

³² ମଦ ବିକ୍ରୟ ପାଇଁ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ପାଖରେ ଥିବା ବିଶେଷ ଲାଇସେନ୍ସ
³³ ବାଲେଶ୍ୱର, ବରଗଡ଼, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ବଲାଙ୍ଗୀର, କଟକ, ବେଙ୍ଗାଳାଳ, ଗଞ୍ଜାମ, ଖୋର୍ଦ୍ଧା, ରାୟଗଡ଼ା ଏବଂ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼
³⁴ ଚାରିଜଣ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ଉଭୟ ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍ ଓ ବିଅର ସହ ଉଠାଣ କରିଥିଲେ ତେଣୁ କୌଣସି ବିନିମୟତା ଲାଗୁ ହୋଇ ନଥିଲା

ପରିମାଣ (ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ) ବିକ୍ରି କରିବା ପାଇଁ ପ୍ରତିଶ୍ରୁତିବଦ୍ଧ ହେବେ । ଉପନିୟମ 2 (ii) ଏବଂ (iii) ଅନୁଯାୟୀ, କମିଶନର ଯେଉଁଠାରେ ଆବଶ୍ୟକ ମନେ କରିବେ ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ ସବୁ ମାସମାନଙ୍କର ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ର ସଙ୍କ ଉଠାଣକୁ ପରବର୍ତ୍ତୀ ମାସ କିମ୍ବା ମାସ ମାନଙ୍କରେ ଉଠାଇବା ପାଇଁ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀଙ୍କୁ ଅନୁମତି ଦେଇ ପାରିବେ । ଫେବୃଆରୀ ମାସର ଶେଷ ତାରିଖ ପରେ ଯଦି କୌଣସି ପରିମାଣର ଦେଶୀ ମଦ ଅଣ ଉଠାଣ ରହିଲା, ଉଠାଣ ପାଇଁ ଅନୁମତିର ଅନୁମୋଦନ ହୋଇ ନଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ନିୟମ 3(1) ଅନୁଯାୟୀ, ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ କୌଣସି ମାସରେ ସ୍ଥିରାକୃତ ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ଠାରୁ କମ୍ ଦେଶୀ ମଦ ଉଠାଣ କରିବେ ନାହିଁ । ଯଦି ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ପ୍ରତ୍ୟାଭୂତ ମହଜୁଦ୍ ଉଠାଇବାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି, ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କକୁ ଜିଲ୍ଲାପାଳ ରଖିଥିବା ବ୍ୟାଙ୍କ୍ ଗ୍ୟାରେଣ୍ଟିରୁ ଅସ୍ତୁଲ କରିପାରିବେ । 2016-17 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଦେଶୀ ମଦ ଉପରେ ସର୍ବନିମ୍ନ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ 66.10 ଟଙ୍କା ପ୍ରତି ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଥିଲା ।

ଅତିର୍ ବାଲେଶ୍ୱର ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ଦେଶୀ ମଦର ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ଉଠାଣ ସମନ୍ୱୟ ନଥପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏଥିରେ ଦେଖାଗଲା ଯେ ତିନିଜଣ ଦେଶୀ ମଦ ଦୋକାନୀ³⁵ର ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ 2016-17 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ସେମାନଙ୍କର ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ଉଠାଇ ନଥିଲେ । ଏହି ଦୋକାନୀଗୁଡ଼ିକ 0.71 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ତୁଳନାରେ 0.30 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଓଏସ୍‌ସିଏରୁ ଉଠାଣ କରିଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ 0.41 ଲକ୍ଷ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ର ସଙ୍କ ଉଠାଣ ହୋଇଥିଲା । ଉକ୍ତ ସଙ୍କ ଉଠାଣ ପାଇଁ 27.39 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ହିସାବ କରାଯାଇଥିଲା । ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନ ବ୍ୟତୀତ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ପିଛା 10 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ କୋରିମାନୀ³⁶ ସହିତ 4.42 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରିଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁର ସଙ୍କ ଉଠାଣ ବାବଦରେ 22.97 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ସଂସ୍କାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଯଦିଓ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନ³⁷ବିନା ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ପଇଠ କରାଯାଇଥିଲା, ଅବକାରୀ ଅଧିକ ଉକ୍ତ ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ସଙ୍କ ଉଠାଣର ଅବଶିଷ୍ଟ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ବାଲେଶ୍ୱର ଅବକାରୀ ଅଧିକ କହିଥିଲେ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) ଯେ ପ୍ରଭେଦାତ୍ମକ ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କର ଆଦାୟ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଦାବି ନୋଟିସ୍ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2018) ଦିଆଯାଇଥିଲା ।

ଏହି ବିଷୟ ଇସି, ଓଡ଼ିଶା, କଟକକୁ (ମଇ 2018) ଏବଂ ସରକାରକୁ (ମଇ 2018) ରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ପ୍ରତ୍ୟାକ୍ଷିତ ଅଛି ।

3.6.3 ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁରହିବା ଖର୍ଚ୍ଚର ଅନାଦାୟ

2016-17 ବର୍ଷରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ଠାରୁ ଅଧିକ 2,154 ଘଣ୍ଟା କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରହିବା ବାବଦରେ ଗୋଟିଏ ପାତନଶାଳାରୁ 21.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନାଦାୟ

ବୋର୍ଡ଼ ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ, 1965 ର ନିୟମ 20 ଅନୁଯାୟୀ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଉପସ୍ଥିତି ଆବଶ୍ୟକ କରୁଥିବା ପାତନଶାଳା, ବଟଲିଙ୍ଗ୍, ଯୁନିଟ୍ ଏବଂ ମଦଭାଟି ଗୁଡ଼ିକର ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟ ରବିବାର ଏବଂ ଅନ୍ୟ କ୍ଷୁଦ୍ଧିତ ମାନଙ୍କରେ ବନ୍ଦ ରହିବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଇସିଙ୍କର ଆଗୁଆ ଅନୁମତି ନେଇ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଗୋଟିଏ ରୁ ଅଧିକ ପାଳି କାର୍ଯ୍ୟ କରିପାରିବେ ଏବଂ ଇସିଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସ୍ଥିରାକୃତ ଅତିରିକ୍ତ କର୍ମଚାରୀ ମୁତୟନ କରିପାରିବେ । ସଂଶୋଧିତ ବ୍ୟବସ୍ଥା (2005) ଅନୁଯାୟୀ, ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀମାନେ ସେମାନଙ୍କର ଯୁନିଟ୍‌ର ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ପରେ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁ ରହିବା ପାଇଁ ଘଣ୍ଟା ପିଛା 1,000 ଟଙ୍କା ପଇଠ କରିବା ପାଇଁ ଅବକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କୁ ଅଧିକାଳିକ ଫି ଦେବେ ।

ଅବକାରୀ ଅଧିକ, ଗଞ୍ଜାମଙ୍କ ଅଧିକରେ ଥିବା ଗୋଟିଏ ପାତନଶାଳା³⁸ରୁ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁ ରହିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନାଦାୟ ସମନ୍ୱୟରେ ପୂର୍ବବର୍ତ୍ତୀ ଅତିର୍ ରିପୋର୍ଟ³⁹ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ ରହିଅଛି । 2016-17 ବର୍ଷ ପାଇଁ ଉକ୍ତ ପାତନଶାଳାର ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନଥପତ୍ର

³⁵ ମୋଟିଗଞ୍ଜ, ଭୋଇସାହି ଓ ଫୁଲାଡ଼ି
³⁶ ସଙ୍କ ଉଠାଣ ଏମ୍‌ଜି‌କ୍ୟୁ ଉପରେ 10 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କୋରିମାନୀ ସହିତ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯଦିଓ ଏହା ଅବକାରୀ ନିୟମ ଅନୁଯାୟୀ ଦେଶୀ ମଦ ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ନଥିଲା
³⁷ ଗୋଟିଏ ପେଟି ଦେଶୀ ମଦର ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟ (3 ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍)= 336.58 ଟଙ୍କା, ଏକ ଏଲ୍‌ପିଏଲ୍ ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟ =112.19 ଟଙ୍କା, ମୂଲ୍ୟ ଭିତ୍ତିକ ଉପାଦାନ=ଅବତରଣ ମୂଲ୍ୟର 50% = 56.10 ଟଙ୍କା
³⁸ ଆସ୍କା ସମବାୟ ବିନି କଳ ଲିଃ
³⁹ ମାର୍ଚ୍ଚ 2015, ମାର୍ଚ୍ଚ 2016 ଓ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ଆର୍ଥିକ ବର୍ଷ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅତିର୍ ରିପୋର୍ଟ

ଯାଞ୍ଚରେ (ଜୁଲାଇ 2017) ଦେଖାଗଲା ଯେ ପୂର୍ବରୁ ଦେଖାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତା ଲାଗି ରହିଥିଲା । 2016-17 ବର୍ଷରେ ଉଚ୍ଚ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ପରେ 2,154 ଘଣ୍ଟାର କାର୍ଯ୍ୟ ଚାଲୁ ରଖିଥିଲେ । ପରନ୍ତୁ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସମୟ ପରେ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁରଖିବା ବାବଦରେ 21.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଆବଶ୍ୟକୀୟ ଦେୟ ପଇଠ କରି ନଥିଲେ । ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଗଞ୍ଜାମ ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସର ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ପାଇଁ ନଥିବାରୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ରଖିଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁରଖିବା ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ, ଗଞ୍ଜାମ (ଜୁଲାଇ 2017) ରେ କହିଥିଲେ ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ସମୟ ଚାଲୁ ରଖିବା ବାବଦରେ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ । ପରବର୍ତ୍ତୀ କାଳରେ ଏସ୍, ଗଞ୍ଜାମ ଉପରେ ଉଚ୍ଚ ବକେୟା ଆଦାୟ କରିବା ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ (ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2017) କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଦାବି ଉପସ୍ଥାପିତ ପରିମାଣ (ଅପ୍ରେଲ 2018) ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଆଦାୟ ହୋଇ ନଥିଲା ।

ଏହି ବିଷୟ ଅବକାରୀ କମିଶନର, ଓଡ଼ିଶା, କଟକକୁ ଏବଂ ସରକାରକୁ (ମଇ 2018) ରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଅଛି ।

3.6.4 ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ଫି ଅନାଦାୟ

ଗୋଟିଏ ବଟଲିଙ୍ଗ୍ ଯୁନିଟ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପାତନଶାଳାରୁ 2016-17 ବର୍ଷ ପାଇଁ 12.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦରେ ଫି ଆଦାୟ ପାଇଁ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରି ନଥିଲେ ।

ବୋର୍ଡ ଅବକାରୀ ନିୟମାବଳୀ, 1965 ର ନିୟମ 33(3) ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ପାନୀୟ ବିଦେଶୀ ମଦ କୌଣସି ଶୁଳ୍କ ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ପଣ୍ୟାଗାର କିମ୍ବା ଗୋଦାମ ଘରେ ବୋଟଲିଙ୍ଗ୍ କିମ୍ବା ସ୍ଥୁଳ ଆକାରରେ ମହଜୁଦକରଣ କିମ୍ବା ଯୋଗିକକରଣ, ମିଶ୍ରଣ, ହ୍ରାସକରଣ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ କିମ୍ବା ସେହି ସ୍ଥାନରୁ ନିର୍ଗମନ କିମ୍ବା ବିକ୍ରି କରାଯାଇପାରିବ ନାହିଁ । ପୁନଃ, ଉପରୋକ୍ତ ନିୟମାବଳୀର ନିୟମ 34 (1) ଏବଂ 34 (2) ଅନୁଯାୟୀ, ଇସି ନିୟମ 33(3) ରେ ଉଲ୍ଲେଖ ଥିବା ପଣ୍ୟାଗାର କିମ୍ବା ଗୋଦାମ ପରିଚାଳନାରେ ସଠିକ୍ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତ କରିବେ । ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ ପ୍ରତି କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ମାସ ଶେଷରେ ସରକାରଙ୍କୁ ଉଚ୍ଚ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ନିଯୁକ୍ତ ଅଧିକାରୀଙ୍କର ମୋଟ ଦରମା ଠାରୁ ଅଧିକ ହେଉଥିବା ପରିମାଣ ଫି ବାବଦରେ ପଇଠ କରିବେ ।

ଦୁଇଜଣ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ⁴⁰ରେ ବଟଲିଙ୍ଗ୍ ଯୁନିଟ୍/ ପାତନଶାଳାର ନିଯୁକ୍ତ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଆଦାୟ ସମ୍ପର୍କରେ ନଥିବାରୁ ଅତିର୍ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏଥିରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା ଯେ 2016-17 ବର୍ଷରେ ଗୋଟିଏ ବଟଲିଙ୍ଗ୍ ଯୁନିଟ୍ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ପାତନଶାଳାର କାର୍ଯ୍ୟଗୁଡ଼ିକ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀ ନିଯୁକ୍ତ ହୋଇଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି କ୍ୟାଲେଣ୍ଡର ମାସର ଶେଷରେ ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆ ଯାଇଥିବା ମୋଟ ଦରମାକୁ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଫି ଆକାରରେ ପଇଠ କରି ନଥିଲେ କିମ୍ବା ଏହାର ଆଦାୟ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । ଏଣୁ, 12.35 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚ ଅନାଦାୟ ରହିଛି ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ, ଅବକାରୀ ଅଧିକାରୀମାନେ କହିଥିଲେ (ଜୁଲାଇ 2017) ଯେ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ଖର୍ଚ୍ଚର ଆଦାୟ ପାଇଁ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯିବ ।

ଏହି ବିଷୟ ଅବକାରୀ କମିଶନର, ଓଡ଼ିଶା, କଟକକୁ (ଅପ୍ରେଲ 2018) ଏବଂ ସରକାରଙ୍କୁ (ଜୁନ୍ 2018) ରେ ଜଣାଇ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଉତ୍ତର ପ୍ରତୀକ୍ଷିତ ଥିଲା ।

⁴⁰ ଗଞ୍ଜାମ ଓ ଗୋରା

ଅଧ୍ୟାୟ IV

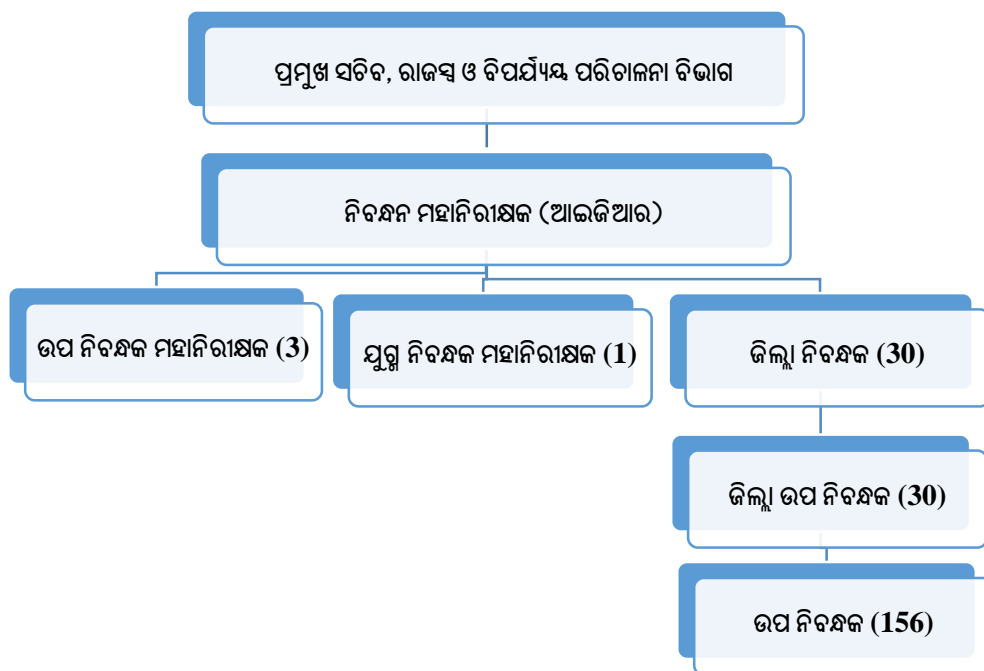
ଝାମ୍ପା, ଶୁକ୍ଳ ଓ ନିବନ୍ଧନ ପଂ

ଅଧ୍ୟାୟ IV

ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ରୁ ପ୍ରାପ୍ତି

4.1 କର ପରିଚାଳନା

ଭାରତୀୟ ସ୍ତ୍ରୀ ଅଧିନିୟମ, 1899, ନିବନ୍ଧନ ଅଧିନିୟମ 1908 ଏବଂ ତଦଧିନ ପ୍ରଣାତ ନିୟମାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ । ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ପରିଚାଳନା ପାଇଁ ସାଙ୍ଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନମତେ:

4.2 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପରିଚାଳନା ବିଭାଗର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ ଯାହାଙ୍କ ବିଭାଗରେ ଓ ଏହାର କ୍ଷେତ୍ରୀୟ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଏବଂ ଏହା 1969 ମସିହାରେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା । ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ 2017-18 ରେ 58 ଯୁନିଟର ସମୀକ୍ଷା କରିବାକୁ ଯୋଜନା କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ 38 ଯୁନିଟ୍‌କୁ ଅତିର୍ଣ୍ଣ କରିବାକୁ ସକ୍ଷମ ହୋଇଥିଲା । କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବ ଯୋଗୁଁ ଏହି କମ୍ପିଟି ହେଲା ବୋଲି ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା କୁହାଯାଇଥିଲା । ପୁନଶ୍ଚ, ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଜାରି ହୋଇଥିବା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ରିପୋର୍ଟର 3,705.36 କୋଟି ମୂଲ୍ୟର 10,367 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଫର୍ମାଲ୍ ପାଇଁ ପଡ଼ି ରହିଥିଲା ।

4.3 ସମୀକ୍ଷା ପଦ୍ଧତି ଓ ସମୀକ୍ଷାର ପରିଣାମ

ଉପ ନିବନ୍ଧକ ଓ ଜିଲ୍ଲା ଉପନିବନ୍ଧକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମାନଙ୍କରେ ନିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବା ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ପାଇଁ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗ ଇ-ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ତାଟାବେସ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତି । ସାଧନ ନିବନ୍ଧନ ସଂଖ୍ୟା, ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ, ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ପକ୍ଷମାନଙ୍କର ସୂଚନା, ସରଜମାନ, ସଂଗୃହିତ ହୋଇଥିବା ସ୍ତ୍ରୀ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଇତ୍ୟାଦିକୁ ମେଗାଡାଟା ଅପ୍ଲିକେସନ୍ କରେ । ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମସ୍ତ ନିବନ୍ଧିତ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ଲାନ୍ କରାଯାଏ ଏବଂ ଗୋଟିଏ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିବେଷକ (ସେଣ୍ଟ୍ରାଲ୍ ସର୍ଭିସ) ରେ ଗଠିତ କରାଯାଏ । ସମସ୍ତ ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓ ନିବନ୍ଧନ ମହାନିରୀକ୍ଷକ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ଓସାନ(ଓଏସ୍‌ଡିଏସ୍) ଏବଂ ଭିପିଏନ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଇ-ନିବନ୍ଧନ ତଥ୍ୟାବଳୀ ସହିତ ସଂଯୁକ୍ତ ହୋଇଥାଏ । ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ସମନ୍ୱୟ କୌଣସି ତଥ୍ୟାବଳୀ ଉଦ୍ଧାରଣ ଓ ନବିକରଣ କରିବା ପାଇଁ ସମସ୍ତ ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମହକିଲ ଭାବେ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିବେଷକକୁ ପ୍ରବେଶ କରନ୍ତି । ନାଗରିକ ମାନେ ନିବନ୍ଧନ ମହାନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ୱେବସାଇଟ୍‌ରେ ସେବା ସବୁ ପାଇପାରନ୍ତି ।

ସମାକ୍ଷାର ଇ-ନିବନ୍ଧନ ତଥ୍ୟାବଳୀରେ ଥିବା କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ସର୍ଭିସରେ ତାତ୍କାଳ ସମାକ୍ଷାକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ନାହିଁ । ନିବନ୍ଧନ ମହାନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା ସମାକ୍ଷା ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକୁ ବିପଦ ମାପଦଣ୍ଡ ଯଥା- ରାଜସ୍ୱ ସୃଷ୍ଟି ଇତ୍ୟାଦି ଆଧାରରେ ବଛାଯାଇଅଛି । ଯାହା ନିବନ୍ଧନ ମହାନିରୀକ୍ଷକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବାର୍ଷିକ ଭିତ୍ତିରେ ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଇଥିବା ଏକକୃତ ତଥ୍ୟାବଳୀ ଉପରେ ଆଧାରିତ । ବଛାଯାଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ଏକକ ଗୁଡ଼ିକର କ୍ଷେତ୍ର ସମାକ୍ଷା ସମୟରେ ସମାକ୍ଷା ଦଳକୁ ଇ-ନିବନ୍ଧନ ତଥ୍ୟାବଳୀ ପ୍ରବେଶ ପାଇଁ ଏକ ଲଗ୍‌ଇନ୍ ଆଧାରିତ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଏ । ଏହି ଲଗ୍‌ଇନ୍ ଏକ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଏକକ ଦ୍ୱାରା ନିବନ୍ଧିତ ଦସ୍ତାବିଜର ମେଟାଡାଟାକୁ ପ୍ରବେଶ ସୁବିଧା ଯୋଗାଏ । ପୁନଶ୍ଚ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ମଧ୍ୟ ଫି ବୁକ୍, ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ରିପୋର୍ଟ ଏବଂ ସ୍ନାନ ହୋଇଥିବା ପ୍ରତିରୂପ ଦଲିଲ ଗୁଡ଼ିକୁ ପ୍ରବେଶ କରିପାରେ । ଅତିର୍ଣ୍ଣ ହେବାକୁ ଥିବା ଦଲିଲ୍ ନମୁନା ଗୁଡ଼ିକର ମନୋନୟନ ଭିତ୍ତିରେ ଯୋଜନା ପାଇଁ ମେଟାଡାଟା ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଓ ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ ।

2017-18 ରେ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗର ନିବନ୍ଧନ ଅଙ୍ଗର 183 ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 57 ଯୁନିଟ୍ (31.15 ପ୍ରତିଶତ)ରେ ସମାକ୍ଷା ହୋଇଥିଲା । ତର୍ଜମା ହୋଇଥିବା 57 ଟି ଯୁନିଟ୍‌ରେ ସଂଗୃହୀତ ରାଜସ୍ୱ 891.20 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହାକି 183 ଟି ଯୁନିଟ୍ ଦ୍ୱାରା ସଂଗୃହୀତ ମୋଟ ରାଜସ୍ୱର 1,363.72 କୋଟି ଟଙ୍କାର 65.35 ପ୍ରତିଶତ । ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଅନ୍ୟ ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ ଦର୍ଶାଇଲା ଯେ 450 ଟି ମାମଲାରେ 251.75 କୋଟି ଟଙ୍କାର ସମ୍ପତ୍ତିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଭୁଲ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଗୃହ ଅନିୟମିତ ଛାତ ଏବଂ ନିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଦଲିଲ୍ ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସଙ୍କ ଅସ୍ତୁଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ହୋଇଥିଲା ଯାହା ନିମ୍ନ ସାରଣୀ 4.1 ରେ ଦିଆଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 4.1

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଉପରେ ସମାକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣରେ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ

(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ (ବର୍ଗ)	ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ବିଭିନ୍ନ ନିବନ୍ଧିତ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ନିବନ୍ଧନ ପାଉଣାର ଅଣ/ ସଙ୍କ ଅସ୍ତୁଲ	289	251.12
2	ସମ୍ପତ୍ତିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟର ଭୁଲ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଗୃହ ରଣ ଉପରେ ଅନିୟମିତ ଛାତ	161	0.63
	ମୋଟ	450	251.75

2017-18 ବର୍ଷରେ ବିଭାଗ 5.76 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ତୃଟି ସାକାର କରିଥିଲା, ଯାହା ପୂର୍ବ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା । ଚଳିତ ବର୍ଷ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଗୋଟିଏ ମାମଲାରେ 0.64 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ପୂର୍ବ ବର୍ଷ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 6 ଟି ମାମଲାରେ 0.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣର ଦୁଇଟି ବିସ୍ତୃତ ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ ଅଛି, ଯାହା ନିମ୍ନରେ ସବିଶେଷ ଦିଆଗଲା । ବିଭାଗ ଅଧିନରେ ଅନ୍ୟ ନିବନ୍ଧନ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଏକା ପ୍ରକାର ଅନିୟମିତତା, ତୃଟି ଆଇପାରେ, କିନ୍ତୁ ସମାକ୍ଷା ପରୀକ୍ଷଣରେ ସାମିଲ ହୋଇନଥିଲା । ତେଣୁ ବିଭାଗ ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ସଙ୍କ ଓ ପାଉଣା ଅସ୍ତୁଲକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ଲକ୍ଷ୍ୟରେ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷଣ କରିପାରିବ ।

4.4 ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

ସମାକ୍ଷା ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ସଂଗୃହ ନଥିପତ୍ରକୁ ନିରୀକ୍ଷଣ କଲା ଏବଂ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ମାନଙ୍କରେ ବର୍ଷିତ ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା, ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଏବଂ ଜମି ଓ କୋଠାବାଡ଼ିର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ରାଜସ୍ୱ ସଙ୍କାଦାୟ ହୋଇଥିବାର ଦେଖିଲା । ଏହି ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତମୂଳକ ଏବଂ ସମାକ୍ଷା ଦ୍ୱାରା କରାଯାଇଥିବା ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ଆଧାରରେ ପର୍ଯ୍ୟବେକ୍ଷିତ ।

4.5 ସରକାରୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ତଥା ଅଧିନିୟମ ଓ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନ ହେବା

ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ 1899 ଏବଂ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିନିୟମ 1908 ଅନୁଯାୟୀ ଯେକୌଣସି ସ୍ତ୍ରୀବର ସମ୍ପତ୍ତିର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ସହିତ ଦଖଲ ହସ୍ତାନ୍ତର ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଏ । ତେବେ ଉକ୍ତ ରାଜିନାମା ତାହା ହସ୍ତାନ୍ତରକରଣ ରୂପେ ବିଚାରଯୋଗ୍ୟ ହେବ ଏବଂ ତଦନୁଯାୟୀ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଦେୟ ହେବ । ବିକ୍ରୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଦଲିଲ ଗୁଡ଼ିକ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପତ୍ର ରୂପେ ଶୁଳ୍କ ଭାରାପିତ

କରାଯାଏ ଯେତେବେଳେ ନ୍ୟାୟିକ ପ୍ରକ୍ରିୟାରେ ଏକ ମାଲିକ ଠାରୁ ଅନ୍ୟ ଏକ ମାଲିକକୁ ସଂପତ୍ତି ହସ୍ତାନ୍ତର ହୁଏ । ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ବେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟ କୁ ଆଖିରେ ରଖି ସତ୍ୟତା ଓ ସଠିକ୍ ଭାବେ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସରକାରୀ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଦରରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ ହେବା ପରେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ ନିବନ୍ଧିତ ହେବ । ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଗୁଡ଼ିକ ଯେଉଁଠାରେ ସମ୍ପତ୍ତିରୁ ନ୍ୟୁନ ମୂଲ୍ୟ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ପରିବନ୍ଧ କରାଯିବ ଭେଦାତ୍ମକ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ କରାଯିବ ।

ନିବନ୍ଧନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଉପରୋକ୍ତ ଅଧିନିୟମ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ ନ ହେବା ଦ୍ୱାରା ନିମ୍ନ ଅନୁକ୍ଷେପ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ମାମଲା ଗୁଡ଼ିକରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ସଞ୍ଚାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

4.5.1 ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱବସାଣ

ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀ (ଅଧିକାରୀ) ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଗୁଡ଼ିକରେ ଯେଉଁଠି ତଥ୍ୟକଥନ ଅନୁଯାୟୀ ଦଖଲ ହସ୍ତାନ୍ତର ହୋଇଛି ବୋଲି ବିବେଚିତ ସେଥିରେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପତ୍ର ରୂପେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଲାଗୁ କଲେ ନାହିଁ । ତୁଟିପୂର୍ଣ୍ଣ/ ଭୁଲ୍ ବର୍ଣ୍ଣିକରଣ (ଶ୍ରେଣୀ ବିଭାଗ) ଯୋଗୁଁ 64.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ସ୍ୱତ୍ତ୍ୱ ବସାଣ/ ସଞ୍ଚାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଅଧିନିୟମ 1899 ର ଅନୁସୂଚୀ 1-କ (ଓଡ଼ିଶା ସଂଶୋଧନ ଅଧିନିୟମ 2014) ର ଅନୁକ୍ଷେପ 23 ସହ ପଠିତ ଉକ୍ତ ଅନୁକ୍ଷେପର ବ୍ୟାଖ୍ୟା ଅନୁସାରେ କୌଣସି ସ୍ଥାବର ସମ୍ପତ୍ତିର ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ସହ ଦଖଲ ହସ୍ତାନ୍ତର ସଂଶ୍ଳିଷ୍ଟ ଥାଏ, ତେବେ ତାହା (ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା) ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପତ୍ର ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ ତଦନୁସାରେ ସମ୍ପତ୍ତିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଆଧାରରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଦେୟ ହେବ । ପରନ୍ତୁ ସେହି ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଉପରେ ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ବିକ୍ରୟ କରଲା ସଂପାଦନ ବେଳେ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପତ୍ର ଉପରେ ଆଦାୟ ହେବାକୁ ଥିବା ମୋଟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ସହିତ ଆଡଜଷ୍ଟ ହେବ । ଅଧିନିୟମର ଅନୁକ୍ଷେପ 5(ଗ) ଅନୁଯାୟୀ ରାଜିନାମା ଦଲିଲ ପାଇଁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଯଥାକ୍ରମେ ପ୍ରତି ବିଲେଖ ଉପରେ 10 ଟଙ୍କା ଦରରେ ଓ ସରକାରୀ ଶତକଡ଼ା 2 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଦେୟ ହେବ । ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ପତ୍ର ଉପରେ/ ପ୍ରତି ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଯଥାକ୍ରମେ 5 ଓ 2 ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ଥିଲା ।

ଅତିବ୍ 183 ଟି ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 57 ଟିର ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲେ । ଗୋଟିଏ ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ²ରେ ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ ଦେଖାଗଲା ଯେ 2016 ରେ 5 ଟି ବିକ୍ରୟ ରାଜିନାମା ଦସ୍ତାବିଜ ନିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଗୁଡ଼ିକର ତଥ୍ୟକଥନ ଅନୁସାରେ ମାଲିକମାନେ ସେମାନଙ୍କର 930.56 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା³ ମୂଲ୍ୟର 58.160 ଏକର ଜମି ଜଣେ ଭୂମି ବିକାଶକ(ଲ୍ୟାଣ୍ଡ ଡେଭଲପର)ଙ୍କୁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । 50 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅଗ୍ରୀମ ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ସବୁ ସ୍ପଷ୍ଟ ଥିଲା ଏବଂ ଜମି ବିକାଶକଙ୍କୁ ପ୍ଲଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ବିନ୍ୟାସ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବା ସହ ଜମିର ଉନ୍ନୟନ ମୂଲକ କାମ ଚାଲୁରଖିବାକୁ ପର୍ଯ୍ୟାପ୍ତ ସୁଯୋଗ ଦେଇଥିଲା । ପୁନଃ ଜମିର ବିକାଶକମାନେ ନିଜ ଇଛାରେ ଏହାକୁ ଭୂତାୟ ପକ୍ଷକୁ ମଧ୍ୟ ବିକ୍ରି କରିପାରୁଥିଲେ । ତେଣୁ, ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଗୁଡ଼ିକ ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ୍ ରୂପେ ଶ୍ରେଣୀକୃତ ହେବା କଥା ଏବଂ ତଦନୁସାରେ 65.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ ହେବା କଥା । ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ ପରିଧିରୁ ବାହାରେ ରହିବା ପାଇଁ ଦଖଲ ଶିକାପଦଟିକୁ ତଥ୍ୟକଥନରେ ସୁନିଶ୍ଚିତ ଭାବେ ଦୂରରେ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ଗୁଡ଼ିକ ରେଜିଷ୍ଟର କରିବା ସମୟରେ ଜମି ଉପରେ ବିବେଚିତ ଦଖଲକୁ ଉପେକ୍ଷା କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେହି ରାଜିନାମାଗୁଡ଼ିକୁ ଅଧିନିୟମ 5(ଗ) ଅନୁଯାୟୀ ବିବେଚନା କରି ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ବାବଦରେ କେବଳ 1.00 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । ଯାହାଫଳରେ, ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ବାବଦରେ 64.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ସଞ୍ଚାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା (65.14 ଲକ୍ଷ – 1.00 ଲକ୍ଷ⁴) ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ସଂପୃକ୍ତ ପକ୍ଷମାନେ ନିଅଣ୍ଟ ପରିମାଣକୁ ଜମା କରିନଥିଲେ, ତେଣୁ ଦସ୍ତାବିଜ୍ ବୃତ୍ତିକୁ ପରିବନ୍ଧ କରାଯାଇଛି ।

1 ଦେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ନୀତି ଅଧିନରେ ଦେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ସରକାରଙ୍କ ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶାସନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ମଞ୍ଜୁରୀ ଜମି ଦର ସମୟକୁ ସମୟ ରାଜ୍ୟର ସମସ୍ତ ଜିଲ୍ଲା
 2 ଡିଏସ୍‌ଆର, ସମଲପୁର
 3 ଏସ୍‌ଡି 5% ହିସାବରେ 930.56 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା = 46.53 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଫି 2% = 18.61 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା, ମୋଟ = 65.14 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା
 4 ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଅସୁଲ 10 ଟଙ୍କା ଦରରେ = 50 ଟଙ୍କା; ନିବନ୍ଧନ ଫି 2% ହିସାବରେ 50,00,000 ଟଙ୍କାର = 1,00,000 ଟଙ୍କା

4.5.2 ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫିର ସ୍ୱକ୍ଷାରୋପଣ

ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ନିବନ୍ଧନ କଲାବେଳେ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀମାନେ ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ଦଲିଲ ପ୍ରତି ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ କରିନଥିଲେ । ଏହାଫଳରେ 34.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସ୍ୱକ୍ଷ ଅସୁଲ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ (ଓଡ଼ିଶା ସଂଶୋଧନ) ଅଧିନିୟମ, 2001, 2003 ସଂଶୋଧନ ଅନୁସୂଚୀ I-କ ର ଅନୁକ୍ଷେପ 18 (ଖ) ଅନୁଯାୟୀ ସାର୍ବଜନିକ ନିଲାମ ଦ୍ୱାରା ବିକ୍ରି କରାଯାଇଥିବା କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତିର କ୍ରେତାଙ୍କୁ ମଞ୍ଜୁର ହୋଇଥିବା ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ରକୁ ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ରୂପେ ବିବେଚନା କରାଯିବ ଏବଂ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟସହ ସମାନ ସରଜମିନ ଉପରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଆଦାୟ ହେବ । ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ଦଲିଲ ପ୍ରତି ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଦେୟ ଯଥାକ୍ରମେ ସରଜମିନର 5 ପ୍ରତିଶତ ଓ 2 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପତ୍ତି ପ୍ରତିଭୂତିକରଣ ଓ ବିନିର୍ମାଣ ଏବଂ ପ୍ରତିଭୂ ସାଥୀ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ ଅଧିନିୟମ 2002 ଅଧିନରେ ଧାରା 13 ସହ ପଠିତ ପ୍ରତିଭୂ ସାଥୀ (ପ୍ରବର୍ତ୍ତନ) ନିୟମ 2002 ର ନିୟମ 9 (ଗ) ଅଧିନରେ ଅର୍ପିତ କ୍ଷମତା ପ୍ରୟୋଗ କରି ରଣକାରୀଙ୍କ ଠାରୁ ହାସଲ ହୋଇଥିବା ସ୍ଥାବର ସଂପତ୍ତି ଜମାନତି ସଂସ୍ଥା ସପକ୍ଷରେ ଆର୍ଥିକ ସୁବିଧା ଆଡ଼କୁ ସମାନତା ରଣ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ପାଇଁ ନିଲାମ କରାଯାଏ, ଯେଉଁଥିପାଇଁ ଏକ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ନିବନ୍ଧିତ ହୁଏ ।

ଅତିର୍ ଲୁଲାଇରୁ ନଭେମ୍ବର 2017 ମଧ୍ୟରେ 183 ଟି ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 57 ଟି ରେ ଇ-ନିବନ୍ଧନ ତଥ୍ୟାବଳୀର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 2013 ରୁ 2017 ମଧ୍ୟରେ ପାଞ୍ଚ ଗୋଟି ନିବନ୍ଧନ⁵ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 18 ଟି ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ନିବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିଲା । ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ବ୍ୟାଙ୍କ ଗୁଡ଼ିକ ମୋଟରେ 11.94 ଏକରର ସ୍ଥାବର ସଂପତ୍ତି ନିଲାମ କରିଥିଲେ । ନିଲାମ ସଂପର୍କିତ ସଂପତ୍ତିର ଅଧିକାର ସ୍ୱତ୍ୱ ଓ ସାଥୀ ହସ୍ତାକ୍ରମ ପାଇଁ ନିଲାମଧାରୀମାନେ ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ସହ ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ଦଲିଲ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକରେ କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ 545.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଲିପିବଦ୍ଧ ହୋଇଥିଲା । ନିବନ୍ଧନ ସମୟରେ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀମାନେ 1.68 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ 2.46 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିବନ୍ଧନ ଫି ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର କମ୍ ଅସୁଲରେ କାରଣ ନଥିଲା । ଯାହାହେଉ ସରଜମିନର ଯଥାକ୍ରମେ ଶତକଡ଼ା ପାଞ୍ଚ ଓ ଶତକଡ଼ା ଦୁଇ ହାରରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ 27.25 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି 10.90 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ଯାହାକି ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ଦଲିଲ ଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତି ପ୍ରମୁଖ୍ୟ । ଏହା ଫଳରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ 25.57 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି 8.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୋଟାମୋଟି 34.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର (25.57 ଲକ୍ଷ ଏବଂ 8.44 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା) ସ୍ୱକ୍ଷାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହିପରି ବିକ୍ରୟ ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ଉପରେ ହସ୍ତାକ୍ରମଣ ଦଲିଲ ଭଳି ପ୍ରମୁଖ୍ୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ ହୋଇନଥିଲା, ଯାହାଫଳରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ସ୍ୱକ୍ଷାଦାୟ ହେଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର ଦର୍ଶାଇଲେ (ଡିସେମ୍ବର 2018) ଯେ 34.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାରୁ ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ 1.83 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଅସୁଲ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ମାମଲାରେ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ମାମଲା⁶ ଦାୟର ପାଇଁ ଏବଂ ନିଅଣ୍ଟ ରାଜସ୍ୱ ଅସୁଲ ପାଇଁ ସମନ୍ଧ୍ୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଅଧିକାରୀମାନ⁷ଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଯାଇଛି ।

4.5.3 ଜମି ଏବଂ କୋଠାଘର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନ ଯୋଗୁଁ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସ୍ୱକ୍ଷାଦାୟ

ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀମାନେ ଭୂସମ୍ପତ୍ତି ସହ କୋଠାଘର ଗୁଡ଼ିକର ବିକ୍ରୟଦଲିଲ ନିବନ୍ଧନ କଲାବେଳେ କୋଠାଘର ଗୁଡ଼ିକର ବିହିତ ଦର ଏବଂ ଜମିର ବେଞ୍ଚ ମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ସତ୍ୟାପନ ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ କରିନଥିଲେ । ଏହା ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ଅବମୂଲ୍ୟାୟନରେ ଫଳିତ ହେଲା ଏବଂ ପରିଣାମ ସ୍ୱରୂପ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସ୍ୱକ୍ଷାଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ଭାରତୀୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଅଧିନିୟମ 1899 (ଓଡ଼ିଶା ସଂଶୋଧନ, 1987) ର ଧାରା 27 ସହ ପଠିତ ସେହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 3 ଅନୁଯାୟୀ ସରଜମିନ (ପ୍ରତିଫଳ ମୂଲ୍ୟ) ସଂପତ୍ତିର ବଜାର ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ଦସ୍ତାବିଜ ଉପରେ ଆଦାୟ ଶୁଳ୍କକୁ ପ୍ରଭାବିତ କରୁଥିବା

⁵ ବଣାଇ, ଚଲିପୁର, ଜଗତପୁର, ବୁଦ୍ଧଙ୍କ ଓ ସମଲପୁର
⁶ ଓଡ଼ିଶା ସାଧାରଣ ଦାବା ଅଧିନିୟମ 1962 ଅଧିନ ପରିଭାଷିତ ଅଧିକାରୀ
⁷ ପ୍ରମାଣାକୃତ ଅଧିକାରୀଙ୍କୁ ଉପଯୁକ୍ତ ଫର୍ମରେ ସାଧାରଣ ଦାବା ଭରଣା ପାଇଁ ଲିଖିତ ଆକାରରେ ବରାଦ କରିବା

ଅନ୍ୟ ତଥ୍ୟ ଓ ପରିସ୍ଥିତି କିମ୍ବା ବିଲେଖ ଉପରେ ଆଦାୟ ଯୋଗ୍ୟ ଶୁଳ୍କର ପରିମାଣ ଉକ୍ତ ବିଲେଖରେ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଓ ଠିକ୍ ଭାବେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସଂଶୋଧିତ ବେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଉପରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଲାଗୁ ହେବା ଥିଲା । ସେହିପରି ରାଜସ୍ୱ ଓ ବିପର୍ଯ୍ୟୟ ପ୍ରଶମନ ବିଭାଗ, ଓଡ଼ିଶା ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ତିସେମ୍ବର 2003, ମାର୍ଚ୍ଚ 2011 ଏବଂ ତିସେମ୍ବର 2013 ରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ କୋଠାଘର ଏବଂ ଅଧିସଂରଚନା ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା । ଅଧିନିୟମର ଧାରା 47 (କ) ଅନୁଯାୟୀ ଯଦି କୌଣସି ସମ୍ପତ୍ତି ବା ଦଲିଲର ନିବନ୍ଧନ ସମୟରେ ଅବମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ହୋଇଥାଏ, ତାହା ଜିଲ୍ଲାପାଳଙ୍କ ପାଖକୁ ପଠାଯିବ ଯିଏ ଏହାର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ଏବଂ ଭେଦାତ୍ମକ ରାଶି ଜମିଦାର ବ୍ୟକ୍ତି ଦ୍ୱାରା ଦିଆଯିବ । ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ ପ୍ରତି ପ୍ରୟୁଜ୍ୟ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଯଥାକ୍ରମେ 5 ପ୍ରତିଶତ ଓ 2 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା ।

ଅକ୍ଟୋବର 2017 ରୁ ଫେବୃଆରୀ 2018 ମଧ୍ୟରେ 183 ଟି ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 57 ଟିରେ ନିବନ୍ଧିତ ଦଲିଲ ଗୁଡ଼ିକର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ 2013 ରୁ 2016 ମଧ୍ୟରେ 10 ଟି ନିବନ୍ଧନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ 21 ଟି ହସ୍ତାନ୍ତରଣ ଦଲିଲ ନିବନ୍ଧନ ଦ୍ୱାରା ଭୁ-ସଂପତ୍ତି ଓ କୋଠା ଘରଗୁଡ଼ିକ ବିକ୍ରି ହୋଇଥିଲା । ସେହି ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକର ଦର ସମାନ (କନ୍ଟ୍ରିଭ୍ୟୁଟରେସନ ମୂଲ୍ୟ) 1,237.31 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଥିଲା । ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀମାନେ 61.87 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ 24.75 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ କରିଥିଲେ ।

ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀମାନେ ନିବନ୍ଧିତ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ ବେଳେ ବିହିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ କୋଠାଘର ଗୁଡ଼ିକର ଚଟାଣ ପ୍ରତି ବିହିତ ଦର, ମୂଲ୍ୟାବନତି ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ବର୍ଷ ସଂଖ୍ୟା, ବେଞ୍ଚ ମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଅନୁଯାୟୀ ସମ୍ପତ୍ତିର ମୂଲ୍ୟ ଇତ୍ୟାଦିର ତର୍ଜମା କରିନଥିଲେ । ଏହା ନିବନ୍ଧିତ ସମ୍ପତ୍ତି ଗୁଡ଼ିକର ଅବମୂଲ୍ୟାଙ୍କନରେ ପରିଣତ ହେଲା ଏବଂ ଫଳସ୍ୱରୂପ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ସଂକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା ।

ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଅନୁସାରେ ବେଞ୍ଚମାର୍କ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ କୋଠାଘର ଅଧିସଂରଚନା ଗୁଡ଼ିକର ମୂଲ୍ୟକୁ ନଜରରେ ରଖି ସେହି ସମ୍ପତ୍ତି ସବୁର ମୂଲ୍ୟ 1,488.07 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ତଦନୁସାରେ ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ର ଦେୟ ଯଥାକ୍ରମେ 74.40 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଓ 29.76 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାକୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଗଲା । ଏହା ଫଳରେ 12.53 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ 5.01 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ନିବନ୍ଧନ ଫି ମୋଟାମୋଟି ଉପରେ 17.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସଂକ୍ରାନ୍ତ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଓ ନିବନ୍ଧନ ଫି ଅସୁଲ ହେତୁ ସଂପତ୍ତି ସବୁର ମୂଲ୍ୟ ନିରୂପଣ କରିବାରେ ନିବନ୍ଧନ ଅଧିକାରୀ ମାନଙ୍କ ପକ୍ଷେ ଉପଯୁକ୍ତ ପ୍ରୟତ୍ନର ଅଭାବକୁ ସୂଚିତ କରିଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ (ତିସେମ୍ବର 2018) ଯେ ସମସ୍ତ ମାମଲାରେ ଦସ୍ତାବିଜ ଗୁଡ଼ିକ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ମାମଲା ଦାଏର ପାଇଁ ଏବଂ ନିଅଣ୍ଟ ରାଜସ୍ୱ ଅସୁଲ ପାଇଁ ସମୁଦାୟ ସାର୍ଟିଫିକେଟ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କୁ ପଠାଯାଇଛି ।

⁸ ସବ୍ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ଅଫିସର, ବହଳଦା, ବ୍ରହ୍ମପୁର-1, ବିନିକା, ଧର୍ମଶାଳା, ଲଖନପୁର, ପଟ୍ଟାମୁଣ୍ଡା ଏବଂ ରାଜଗାଙ୍ଗପୁର ଜିଲ୍ଲା ସବ୍ ରେଜିଷ୍ଟ୍ରେସନ ସମଲପୁର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

ଅଧ୍ୟାୟ V

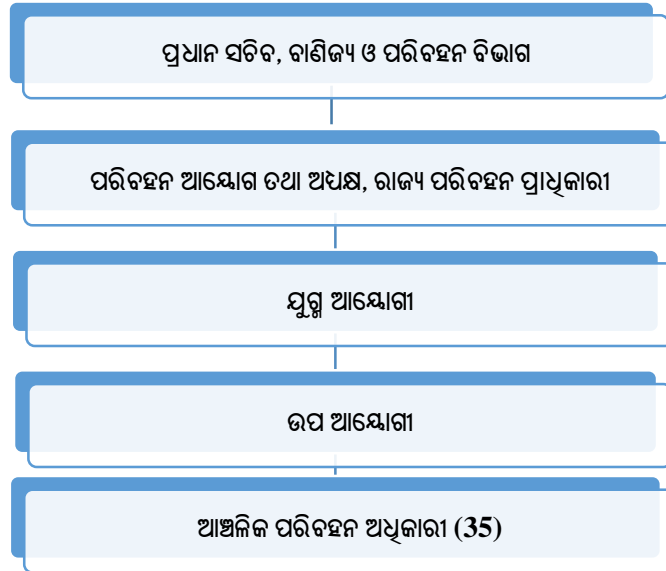
ମୋଟର ଯାନ କର

ଅଧ୍ୟାୟ V

ମୋଟର ଯାନ କର

5.1 କର ପ୍ରଶାସନ

ମୋଟର ଯାନ କରର ପ୍ରାପ୍ତି, କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତଥା ରାଜ୍ୟ ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ ଓ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରଣାତ ନିୟମାବଳୀ ଦ୍ୱାରା ନିୟନ୍ତ୍ରିତ ହୋଇଥାଏ । ମୋଟର ଯାନ କର ନିମ୍ନ ବର୍ଣ୍ଣିତ ସାଂଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଦ୍ୱାରା ସମ୍ପାଦିତ ହୋଇଥାଏ :

5.2 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

ବିଭାଗୀୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ ଯାହାକି ବିଭାଗ ଏବଂ କ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ ପରିମାପକର ମୂଲ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ପାଇଁ ଦାୟୀ ଅଟେ, 2017-18 ବର୍ଷରେ ଯୋଜନାଭୁକ୍ତ 19 ଟି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 11 ଟି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ଏପରି ନିଅଣ୍ଟ ସମୀକ୍ଷାର କାରଣ ରୂପେ ଆବଶ୍ୟକୀୟ ବିଭାଗୀୟ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଅଭାବକୁ ଦାୟୀ କରାଯାଇଥିଲା । ଏହା ମଧ୍ୟ ଅବଲୋକନ କରାଯାଇଥିଲା ଯେ 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନର 681.88 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜଡ଼ିତ 613 ଟି ଅନୁକ୍ରେମ ଫର୍ମସଲା ପାଇଁ ବିଚାରାଧୀନ ଥିଲା ।

5.3 ସମୀକ୍ଷାର କାର୍ଯ୍ୟ ପ୍ରଣାଳୀ ଏବଂ ଫଳାଫଳ

ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ବିଭାଗ, ସୂଚନା ପ୍ରଯୁକ୍ତି ବିଦ୍ୟା 'ବାହାନ'ର ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ସାଧାରଣ ଲୋକଙ୍କୁ ଅନୁଲୋଚନ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରିଥାଏ । ଏହା ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ପରିବହନ ଓ ରାଜପଥ ମହାଳୟ ଦ୍ୱାରା ଅଧିକୃତ ଆର୍ଟିଓ ମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଏକ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଡ୍ରେବ୍ ଆଧାରିତ ପ୍ରୟୋଗ ଯାହା ଜାତୀୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର (ଏନ୍‌ଆଇସି) ନୂଆଦିଲ୍ଲୀ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରବନ୍ଧନ ଓ ପରିଚାଳନା କରାଯାଇଥାଏ । ଏଥିରେ ମୋଟର ଯାନମାନଙ୍କର ଏକ ବ୍ୟାପକ ତାଲିକାବେସ୍ ଜଡ଼ିତ ଅଛି । ବିଭାଗର ମୁଖ୍ୟ କାର୍ଯ୍ୟ ଯଥା ମୋଟର ଯାନର ପଞ୍ଜୀକରଣ ଏବଂ ସମନ୍ୱୟ ଗତିବିଧି 'ବାହାନ'ରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟରୀକୃତ କରାଯାଇଅଛି । ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ କର ଦେୟ, ପରମିଟ୍, ଫିର୍ମ୍‌ନେସ୍, ଏନ୍‌ଓସି ଏବଂ ପଞ୍ଜୀକରଣର ନବୀକରଣ ଆଦି ଅନୁଲୋଚନ ସେବା ବାହାନ ପ୍ରୟୋଗ ଦ୍ୱାରା ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ ।

ଅଗୋଧୂତ ତମ୍ପି ତାଟା, ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ଆୟୋଗଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଜାତୀୟ ପ୍ରଯୁକ୍ତି କେନ୍ଦ୍ର (ଏନ୍‌ଆଇସି), ଓଡ଼ିଶା ଯୁନିଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ଅତିର୍ କୁ ଉପଲବ୍ଧ ହୋଇଥାଏ । ପୁନଶ୍ଚ, ବାହାନ ଡ୍ରେବ୍‌ସାଇଟ୍‌ରୁ ଯାନ କର ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯାନ ସମନ୍ୱୟ ବିବରଣୀ ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ରୂପରେ ଉପଲବ୍ଧ ପାଇଁ ଲଗ୍ ଇନ୍ ଆଇଡି ଅତିର୍ କୁ ଦିଆଯାଇଥାଏ । ଅତିର୍ ଯୋଜନା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ ପାଇଁ ତାଟା ବ୍ୟବହୃତ ହୁଏ । ଅତିର୍, ପ୍ରତି ମନୋନୀତ ଯୁନିଟ୍ ପାଇଁ ବାହାନ ତାଟାକୁ ତାଟା ବିଶ୍ଳେଷଣ ପଦ୍ଧତି (ଆଇଡିଆ) ମାଧ୍ୟମରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରେ । ବାହାନ ତାଟାବେସ୍‌ରେ ଥିବା ଟ୍ୟାକ୍ସ ଟେବୁଲ୍‌କୁ ମୋଟର ଯାନର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବିବରଣୀ ଥିବା ଟେବୁଲ୍‌ରେ ବିଭିନ୍ନ ମାପଦଣ୍ଡ

ଯଥା ଯାନର ବସିବା କ୍ଷମତା, ଅନୁଲୋଚନ ଡ୍ରେଟ୍, ଲାଡେନ୍ ଡ୍ରେଟ୍ ଏବଂ ଯାନର କ୍ରୟ ମୂଲ୍ୟ ଆଦିକୁ ଯୋଡ଼ି ବ୍ୟତିକ୍ରମ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରସ୍ତୁତ ଏବଂ ଅସଙ୍ଗତି ସନ୍ଧାନ କରାଯାଇଥାଏ ।

2017-18 ବର୍ଷରେ ବାଣିଜ୍ୟ ଓ ପରିବହନ ବିଭାଗର 52 ଯୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 38 ଟି ଯୁନିଟ୍ (73.08 ପ୍ରତିଶତ) ଅତିର୍ଣ୍ଣ ହୋଇଥିଲା ଯେଉଁଥିରେ 64,76,055 ଟି ମୋଟର ଯାନ ପଞ୍ଜୀକୃତ ହୋଇଥିଲା । ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା ଯୁନିଟ୍ଗୁଡ଼ିକର ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ 1,144.02 କୋଟି ଟଙ୍କା ଥିଲା ଯାହା ମୋଟ ରାଜସ୍ୱ 1,216.08 କୋଟି ଟଙ୍କାର 94.07 ପ୍ରତିଶତ ଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ 11,20,093 ଟି ଯାନ (ପ୍ରାୟ 17 ପ୍ରତିଶତ) ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ପାଇଁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ଅତିର୍ଣ୍ଣ 57,767 ଟି ମାମଲାରେ 123.97 କୋଟି ଟଙ୍କାର କର ଅବନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା (ନମୁନାର ପ୍ରାୟ ପାଞ୍ଚ ପ୍ରତିଶତ) ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଥିଲା । ଏହା କର/ ଅତିରିକ୍ତ କରର ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ ଥିଲା । ବିଳମ୍ବରେ ପଇଠ ହେଉଥିବା କର ଉପରେ ଜୋରିମାନା ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ, ବ୍ୟାପାର ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର/ ଯୋଗ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷା ଆଦି ପାଉଣାର ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ଆଦି ଥିଲା ଯାହାକି ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀ 5.1 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି ।

ସାରଣୀ 5.1
ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତି ଉପରେ ସମୀକ୍ଷା ଅବଲୋକନର ବର୍ଗ

(କୋଟି ଟଙ୍କାରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବର୍ଗ	ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କର	48,889	117.06
2	ବିଳମ୍ବରେ ପଇଠ ହୋଇଥିବା କର ଉପରେ ଜୋରିମାନାର ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ	265	0.80
3	ପରମିଟ୍ ଦେବାରେ ଅନିୟମିତତା ଯୋଗୁଁ ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କରର ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ	292	1.40
4	ବ୍ୟାପାର ପ୍ରମାଣ ପତ୍ର/ ଯୋଗ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷା ଆଦି ପାଉଣାର ଅନାଦାୟ/ ସଙ୍କ୍ରାଦାୟ	8,062	4.66
5	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	259	0.05
	ମୋଟ	57,767	123.97

2017-18 ବର୍ଷରେ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 40,885 ଟି ମାମଲାରେ 82.19 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଅବମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତାକୁ ବିଭାଗ ସାକାର କରିଥିଲା । ପୂର୍ବବର୍ଷ ମାନଙ୍କରେ ଅତିର୍ଣ୍ଣ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତାର 44 ଟି ମାମଲାରେ 5.69 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହି ବର୍ଷ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । 2017-18 ରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଦୁଇଟି ମାମଲାରେ 0.002 କୋଟି ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା ।

ସମୀକ୍ଷା ଅବଲୋକନରେ ଥିବା ଚାରିଗୋଟି ପ୍ରଶ୍ନ ବର୍ଗ ଯାହାକୁ ବିସ୍ତୃତ ଭାବେ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଯାଇଛି । ପରିବହନ ବିଭାଗରେ ଥିବା ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ଗୁଡ଼ିକରେ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ଅନିୟମିତତା, ତ୍ରୁଟି/ ଅକୃତି ଆଦି ରହିଥାଇ ପାରେ ଯାହାକୁ ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ସମୟରେ ନିଆଯାଇ ନଥିଲା ।

ସେଥିପାଇଁ ପରିବହନ ବିଭାଗ ନିଜର ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଯୁନିଟ୍ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପରୀକ୍ଷା କରି ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିପାରେ ଯେ ମୋଟର ଯାନ କର ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ ଓ ଅଧିନିୟମ ଅନୁସାରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଛି ।

5.4 ସମୀକ୍ଷା ଅବଲୋକନ

ପରିବହନ ଆୟୋଗ-ତଥା-ଅଧ୍ୟକ୍ଷ, ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟ ଆର୍ଡ଼ିଓ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟମାନଙ୍କରେ ଥିବା ସମସ୍ତ ମୋଟର ଯାନ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆଦାୟ ସମନ୍ଧାୟ ନଥିବାର ସମୀକ୍ଷା ହୋଇଥିଲା ଏବଂ ଅନେକ କ୍ଷେତ୍ରରେ ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ ଓ ତଦଧୀନ ନିୟମାବଳୀର ପାଳନ ହୋଇନଥିବା ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା ଯାହା ଏହି ଅଧ୍ୟାୟର ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଅଛି ।

5.5 ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ

ମୋଟର ଯାନ ନିୟମ ଅଧିନିୟମ (ଏମ୍.ଭି), 1988, ଓଡ଼ିଶା ମୋଟର ଯାନ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିନିୟମ 1975 ଏବଂ ତଦଧୀନ ପ୍ରଣୀତ ନିୟମାବଳୀରେ କର ଆରୋପଣ ଓ ଆଦାୟ ନିମନ୍ତେ ନିମ୍ନ ମତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି:

- (i) ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କର ଗାଡ଼ି ମାଲିକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଅଗ୍ରୀମ ରୂପେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟ ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦତ୍ତ ହେବ ;

(ii) 15 ଦିନ ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟର ପରିସମାପ୍ତିର ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ କର ପଇଠ ହୋଇନଥିଲେ, କରର ଦୁଇଗୁଣା ଜୋରିମାନା ଭାବରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ;

ଅଧିନିୟମ/ ନିୟମାବଳୀରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାର ଅନୁପାଳନ ହୋଇନଥିବା କେତେକ ମାମଲାର ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପଗୁଡ଼ିକରେ ଦର୍ଶାଯାଇଅଛି ।

5.5.1 ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କର ର ଅନାଦାୟ

5.5.1.1 ପଣ୍ୟବାହୀ ଯାନ ଏବଂ ବୁକ୍ସିଭିଭିକ ଯାନ

ପଞ୍ଜୀକୃତ 27,413 ଟି ଯାନ ମଧ୍ୟରୁ ମୋଟର ଯାନ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ବାବଦକୁ 26.74 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ବାବଦକୁ 53.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦାୟ ଥିଲା

ଓଡ଼ିଶା ମୋଟର ଯାନ କର ଅଧିନିୟମ 1975 ର ଧାରା 3(1) ଏବଂ 3 କ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟବହୃତ କିମ୍ବା ବ୍ୟବହାର ପାଇଁ ରଖାଯାଇଥିବା ମୋଟର ଯାନ ଠାରୁ ମୋଟର ଯାନ କର/ ଅତିରିକ୍ତ କର ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବ । ଏହି ଅଧିନିୟମର ଧାରା 4 ଅନୁସାରେ ଏହି କର ସମୂହ ଚଳାଚଳ ରହିତ ଘୋଷଣାନାମା¹ରେ ଅଧିନିୟମ 10 (1) ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ହୋଇନଥିଲେ ଅଧିନିୟମର କର ଧାର୍ଯ୍ୟ ଅନୁସୂଚୀ-I ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ଶ୍ରେଣୀର ଯାନ ନିମନ୍ତେ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ଅଗ୍ରୀମ ରୂପରେ ଆଦାୟ କରାଯିବ । ପୁନଃ ଅଧିନିୟମ ଧାରା 13(1) ସହିତ ପଠିତ ଏମ୍ଭିଟି ନିୟମାବଳୀ, 1976 ର ନିୟମ 9(2) ଅନୁସାରେ ଯଦି ସେହି ଯାନ ନିମନ୍ତେ ଯଥୋଚିତ କର ଅନୁଗ୍ରହ ସମୟର 15 ଦିନ ପରଠାରୁ ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ପଇଠ ହୋଇନଥାଏ ତେବେ ସେହି ଗାଡ଼ିର ପଞ୍ଜୀକୃତ ମାଲିକ କିମ୍ବା ଗାଡ଼ିକୁ ଅଧିକାର ବା ନିୟନ୍ତ୍ରଣରେ ରଖୁଥିବା ବ୍ୟକ୍ତି ଧାର୍ଯ୍ୟ କର ସହିତ କରର ଦୁଇଗୁଣା ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ଦାୟୀ ରହିବେ ।

ଅତିର୍ (ଅପ୍ରେଲ 2017 ରୁ ଫେବୃଆରୀ 2018) ମୋଟ 35 ଟି ଆଞ୍ଚଳିକ ପରିବହନ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ ମଧ୍ୟରୁ 32 ଟି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ବାହାନ ତାଟାବେସ ସହ କର ସଂଲଗ୍ନ ନଥିବାରୁ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରାଯାଇଛି । ଏଥିରେ ଦେଖାଯାଇଥିଲା ଯେ ଦୁଇଟି ଶ୍ରେଣୀର ମୋଟ 4,13,822 ଟି ପଞ୍ଜୀକୃତ ଯାନ ମଧ୍ୟରୁ 27,413 ଟି ଯାନର ମାଲିକ ଅପ୍ରେଲ 2015 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ମଧ୍ୟରେ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ପଇଠ କରିନଥିଲେ, ଯାହାର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ନିମ୍ନ ସାରଣୀରେ ଦର୍ଶାଗଲା ।

କ୍ର.ସଂ.	ଆରଟିଓ ସଂଖ୍ୟା	ଯାନର ଶ୍ରେଣୀ	ଯାନ ସଂଖ୍ୟା	ଅନାଦାୟ କର		
				ଜୋରିମାନା ପରିମାଣ	ମୋଟ	(ଟଙ୍କା କୋଟି ଆକାରରେ)
1	30 ²	ପଣ୍ୟବାହୀ ଯାନ	19,329	22.48	44.96	67.44
2	32 ³	ବୁକ୍ସିଭିଭିକ ଯାନ	8,084	4.26	8.52	12.79
	ମୋଟ		27,413	26.74	53.48	80.23

ଉତ୍ସ: ବାହାନ ତାଟାବେସ୍

ଆରଟିଓ ସମୂହରେ ଥିବା ‘ଚଳାଚଳ ରହିତ ବିବରଣୀ’ ଖାତାର ବିଶ୍ଳେଷଣ ସମୟରେ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିକୁ ଆସିଥିଲା ଯେ ଏହି ମୋଟର ଯାନ ସମୂହ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10(1) ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଛାଡ଼ ପାଇ ନଥିଲେ । ଏହି ସମସ୍ତ ମାମଲାର ପଇଠ ଜନିତ ବିଳମ୍ବ ଯେହେତୁ ଦୁଇ ମାସରୁ ଅଧିକ ଥିଲା, ଜୋରିମାନା କରର ଦୁଇ ଗୁଣା ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେବାକୁ ଥିଲା । ଆରଟିଓ, ବାହାନ ସଫ୍ଟୱେୟାରରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁଯାୟୀ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ କର ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ସୂଚୀ ପାଇ ପାଇବେ । ମାତ୍ର, ଆରଟିଓ କର ଆଦାୟ ଏବଂ ଜୋରିମାନା ପାଇଁ ଗାଡ଼ି ମାଲିକ ମାନଙ୍କ ପାଖକୁ କୌଣସି ଦାବିପତ୍ର ପଠାଇ ନଥିଲେ କିମ୍ବା ଅନ୍ୟ କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରିନଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ 26.74 କୋଟି ଟଙ୍କାର କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ଅନାଦାୟ ଥିଲା । ଏହା ବ୍ୟତୀତ 53.48 କୋଟି ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

¹ ମୋଟର ଯାନ ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଏକ ଲିଖିତ ଘୋଷଣାପତ୍ର ଯାହା ମୋଟର ଯାନ ଚଳାଚଳକୁ ଅସ୍ଥାୟୀ ରୂପରେ ବନ୍ଦ କରି ଉକ୍ତ ସମୟରେ କର ପଇଠ ନକରିବା ପାଇଁ ଆରଟିଓଙ୍କ ଠାରୁ ପୂର୍ବାନୁମତି ପାଇଥାନ୍ତି

² ଅନୁଗୁଳ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ବାଲେଶ୍ୱର, ବରଗଡ଼, ଭଦ୍ରକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ବୌଦ୍ଧ, ଚଞ୍ଚିଶୋଳ, କଟକ, ଦେଓଗଡ଼, ଦେଙ୍କାନାଳ, ଗଜପତି, ଗଞ୍ଜାମ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଜଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୟାଗଡ଼, ନୂଆପଡ଼ା, ପୁଲବାଣୀ, ପୁରୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ରାଉରକେଲା, ସମଲପୁର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

³ ଅନୁଗୁଳ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ବାଲେଶ୍ୱର, ବରଗଡ଼, ଭଦ୍ରକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ବୌଦ୍ଧ, ଚଞ୍ଚିଶୋଳ, କଟକ, ଦେଓଗଡ଼, ଦେଙ୍କାନାଳ, ଗଜପତି, ଗଞ୍ଜାମ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଜଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୟାଗଡ଼, ନୂଆପଡ଼ା, ପୁଲବାଣୀ, ପୁରୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ରାଉରକେଲା, ସମଲପୁର, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

ତେଣୁ, ଆରଟିଓ ମାନେ ବାହାନ ସଫ୍ଟୱେୟାରକୁ ବ୍ୟବହାର କରି କର ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ସୂଚୀ ବାହାର କରିବାରେ ଏବଂ ତାଙ୍କୁ ଦାବି ପତ୍ର ପଠାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ କରର ଅନାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ବିଭାଗର ନଥିପତ୍ର ଗୁଡ଼ିକର ଡିଜିଟାଲିଜରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସଫଳ କରି ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ ଯେ 69 ମାମଲାରୁ 17.52 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା, 7,234 ଟି ମୋଟର ଯାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାବି ପତ୍ର ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 19 ଟି ଆରଟିଓ ଅଧିନରେ ଥିବା 4,476 ଟି ମୋଟର ଯାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ କର ଆଦାୟ ପାଇଁ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର ଅନ୍ୟ 13 ଟି ଆରଟିଓ ଅଧିନରେ ଥିବା 15,282 ଟି ମାମଲାର ବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ ବିସ୍ତାରିତ ହୋଇନଥିଲା ।

5.5.1.2 ଟ୍ରେଲର ସଂଲଗ୍ନ ଟ୍ରାକ୍ଟର, ଘରୋଇ ସେବା ଯାନ ଏବଂ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ ବସ ସମୂହ

ପଞ୍ଜାକୃତ 13,520 ଟି ମୋଟର ଯାନ ମାଲିକଙ୍କ ଠାରୁ କର ବାବଦକୁ 4.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏବଂ ଜୋରିମାନା ବାବଦକୁ 8.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦାୟ

କାଳାବଧି 2015-16 ରୁ 2016-17 ରେ ମୋଟ 35 ଟି ଆରଟିଓ ମଧ୍ୟରୁ 32 ଟିରେ ବାହାନ ତାଟାବେସ୍ ସହ କର ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ (ମଇ 2017 ଏବଂ ଫେବୃଆରୀ 2018 ମଧ୍ୟରେ) କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଜଣାପଡ଼ିଥିଲା ଯେ ଡିନିଟି ଶ୍ରେଣୀର ମୋଟ 2,65,047 ଟି ମୋଟର ଯାନ ମଧ୍ୟରୁ 13,520 ଜଣ ଗାଡ଼ି ମାଲିକ ଅପ୍ରେଲ 2012 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ ମୋଟର ଯାନ କର ପଇଠ କରିନଥିଲେ । ଏହି ବର୍ଗର ଯାନ ପାଇଁ ଅତିରିକ୍ତ କର ଦେୟଯୁକ୍ତ ନଥିଲା ।

କ୍ର.ସଂ.	ଆରଟିଓ ସଂଖ୍ୟା	ଯାନର ଶ୍ରେଣୀ	ଯାନ ସଂଖ୍ୟା	ଅନାଦାୟ କର ପରିମାଣ		
				ଜୋରିମାନା ପରିମାଣ	ମୋଟ	(ଟଙ୍କା କୋଟିରେ)
1	32 ⁴	ଟ୍ରେଲର ସଂଲଗ୍ନ ଟ୍ରାକ୍ଟର	13,328	3.90	7.80	11.70
2	13 ⁵	ଘରୋଇ ସେବା ଯାନ ⁶	90	0.12	0.24	0.36
3	11 ⁷	ଶିକ୍ଷଣ ସଂସ୍ଥାନ ବସ୍ ସେବା	102	0.04	0.08	0.12
	ମୋଟ		13,520	4.06	8.12	12.18

ଉତ୍ତ: ବାହାନ ତାଟାବେସ୍

ଏହି ମୋଟର ଯାନ ସମୂହ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 10(1) ଅନୁଯାୟୀ ଚଳାଚଳ ରହିତ ଘୋଷଣା ପତ୍ର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନଥିଲେ । ଏହି ମାମଲାଗୁଡ଼ିକରେ କର ପଇଠ ଜନିତ ବିଳମ୍ବ ଦୁଇ ମାସରୁ ଉର୍ଦ୍ଧ୍ୱ ଥିବାରୁ ଜୋରିମାନା କର ର ଦୁଇଗୁଣା ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବାର ଥିଲା । ଆଞ୍ଚଳିକ ପରିବହନ ଅଧିକାରୀ ବାହାନ ସଫ୍ଟୱେୟାର ରେ ଥିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାରୁ ଯେକୌଣସି ସମୟରେ କର ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କ ସୂଚୀ ପାଇପାରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅଛି । ମାତ୍ର ଆରଟିଓ, କର ଏବଂ ଡର୍-ସଂଲଗ୍ନ ଜୋରିମାନା ଆଦାୟ ପାଇଁ ଗାଡ଼ି ମାଲିକଙ୍କ କୌଣସି ଦାବିପତ୍ର ପଠାଇ ନଥିଲେ ବା କୌଣସି କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ କରି ନଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ କର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କର ବାବଦରେ 4.06 କୋଟି ଟଙ୍କା ଅନାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା ଜୋରିମାନା ବାବଦ କର ର ଦୁଇଗୁଣା 8.12 କୋଟି ଟଙ୍କା ମଧ୍ୟ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହେବାର ଥିଲା ।

ଯେହେତୁ, ଆରଟିଓମାନେ ବାହାନ ସଫ୍ଟୱେୟାରକୁ ବ୍ୟବହାର କରି କର ଖୁଲାପକାରୀଙ୍କର ସୂଚୀ ବାହାର କରିବାରେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଦାବିପତ୍ର ପଠାଇବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଥିଲେ, ଫଳସ୍ୱରୂପ ଉପରୋକ୍ତ କରର ଅନାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ବିଭାଗର ଏପରି ନିଷ୍ପତ୍ତି ନଥିପତ୍ରକୁ ଡିଜିଟାଲିଜେସନ କରିବାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟକୁ ସଫଳ କରିନଥିଲା ।

⁴ ଅନୁଗୁଳ, ବଲାଙ୍ଗୀର, ବାଲେଶ୍ୱର, ବରଗଡ଼, ଭଦ୍ରକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ବୌଦ୍ଧ, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, କଟକ, ଦେଓଗଡ଼, ହେଙ୍କାନାଳ, ଗଜପତି, ଗଞ୍ଜାମ, ଜଗତସିଂହପୁର, ଝାରସୁଗୁଡ଼ା, ଜଳାହାଣ୍ଡି, କେନ୍ଦୁଝର, କେନ୍ଦ୍ରାପଡ଼ା, କୋରାପୁଟ, ମାଲକାନଗିରି, ମୟୂରଭଞ୍ଜ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୟାଗଡ଼, ନୂଆପଡ଼ା, ପୁଲବାଣୀ, ପୁରୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ରାଉରକେଲା, ସମଲପୁର, ସୁବର୍ଣ୍ଣପୁର ଓ ସୁନ୍ଦରଗଡ଼

⁵ ଅନୁଗୁଳ, ଭଦ୍ରକ, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, କଟକ, ଜଗତସିଂହପୁର, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ପୁଲବାଣୀ, ରାୟଗଡ଼ା, ରାଉରକେଲା ଏବଂ ସମଲପୁର

⁶ ଘରୋଇ ସେବା ଯାନ: ଟାଲକଙ୍କୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ଛଅଟି ଲୋକ କିମ୍ବା ତତୋଧିକ ଲୋକଙ୍କୁ ନେବାର କ୍ଷମତା ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଥିବା ମୋଟର ଯାନ ଯାହା ମାଲିକଙ୍କ ଚରଫ୍ଟୁ ଟାଙ୍କ ବ୍ୟବସାୟକରିତ କାରଣ ପାଇଁ ଲୋକଙ୍କ ଯାତାୟତ ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବହାର ହୁଏ ଏବଂ ସେଥିରେ କୌଣସି ଭଡ଼ା କିମ୍ବା ଉପହାର କଡ଼ିତ ନଥାଏ । ସର୍ବସାଧାରଣ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ମୋଟର ଯାନ ଏହାର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ ନୁହେଁ ।

⁷ ବଲାଙ୍ଗୀର, ବରଗଡ଼, ଭୁବନେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-II, ଚଣ୍ଡିଖୋଲ, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ, ନବରଙ୍ଗପୁର, ନୂଆପଡ଼ା, ରାୟଗଡ଼ା ଏବଂ ସମଲପୁର

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ ଯେ 48 ଟି ମାମଲାରେ 4.82 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କର ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା, 2,166 ମୋଟର ଯାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଦାବିପତ୍ର ପଠାଯାଇଥିଲା ଏବଂ 19 ଟି ଆରଟିଓରେ ଥିବା 901 ଟି ଯାନ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଆଦାୟ ମୋକଦ୍ଦମା ଦାୟର କରାଯାଇଥିଲା । ବାକିଥିବା 9,275 ଟି ମାମଲାରେ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ଉପଲବ୍ଧ ନଥିଲା ।

5.5.2 ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ଏବଂ ଆରଟିଓ ପରମିଟ୍ ଡାଟାବେସ୍‌ଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଅସଂଯୋଜନ

ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀ ପରମିଟ୍ ଡାଟାବେସ୍ ଆରଟିଓ ସମୂହର ପରମିଟ୍ ଡାଟାବେସ୍ ସହ ସଂଯୋଜନା ହୋଇନଥିବା ଯୋଗୁଁ କର ର ସଞ୍ଚାଦାୟ ହୋଇଥିଲା

ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀଙ୍କ (ଏସଟିଏ) ଦ୍ୱାରା ଅନ୍ତଃକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଦିଶା ଡାଟାବେସରେ ବ୍ୟବସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳସ୍ୱରୂପ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଆରଟିଓ ସମୂହ, ମୋଟର ଯାନ କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଆଦାୟ କରିଥିଲେ । ଓଏମ୍‌ଭିଟି ଅଧିନିୟମ 1975 ର ଅନୁସୂଚୀ -1 ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ମୋଟର ଯାନ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । 15 ଦିନ ଅନୁଗ୍ରହ କାଳାବଧି ପରିସମାପ୍ତିର ଦୁଇ ମାସ ମଧ୍ୟରେ ମୋଟର ଯାନ ଟିକସ ପଇଠ ହୋଇନଥିବା କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଏମ୍‌ଭିଟି ନିୟମ 1976 ର ନିୟମ 9(2) ଅନୁଯାୟୀ ମୋଟର ଯାନ କର ର ଦୁଇଗୁଣ ଜୋରିମାନା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରାଯିବାର ଥିଲା ।

ଏସଟିଏ ଓଡ଼ିଶା ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦତ୍ତ ଦିଶା ଡାଟାବେସରେ ଥିବା ପରମିଟ୍ ର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଆରଟିଓ ଦ୍ୱାରା ପରିଚାଳିତ ବାହାନ ଡାଟାବେସ ରେ ଥିବା ମୋଟର ଯାନ କର ର ନଥି ସମୂହକୁ ସମାକ୍ଷାରେ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥିରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିଲା ଯେ କାଳାବଧି 2015-18 ମଧ୍ୟରେ ଏସଟିଏ ଓଡ଼ିଶା 1,269 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ଆନ୍ତଃକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ସାତ ଗୋଟି ଆରଟିଓ⁸ ରେ ଥିବା 39 ଟି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ, ପରମିଟ୍‌ର ବିବରଣୀ ଯଥା ଦୂରତା, ପରମିଟ୍ ପ୍ରକାର ଏବଂ ଯାନର ବସିବା କ୍ଷମତା ଅନୁସାରେ ମୋଟର ଯାନ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ପଇଠ କରିନଥିଲେ । ଏସଟିଏ ଓଡ଼ିଶା ଏବଂ ଆରଟିଓ ସମୂହରେ ଥିବା ପରମିଟ୍ ଡାଟାବେସର ସଂଯୋଜନ ଅଭାବରୁ ଆରଟିଓ ସମୂହ ପରମିଟ୍‌ର ସବିଶେଷ ବିବରଣୀର ଅନୁଲୋଚନା ଯାଞ୍ଚ କରିପାରି ନଥିଲେ । ଗାଡ଼ିର ମୋଟର ଯାନ କରର ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନ ପାଇଁ ଆରଟିଓ ସମୂହ ଗାଡ଼ି ମାଲିକଙ୍କ ପାଖରେ ପରମିଟ୍‌ର ନକଲ ଦାଖଲ ପାଇଁ କୌଣସି ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ । ଗାଡ଼ି ମାଲିକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସାଧ୍ୟ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ଏବଂ ପୂର୍ବ ପ୍ରଦତ୍ତ କର ପରିମାଣକୁ ଆରଟିଓ ସମୂହ ଗ୍ରହଣ କରିନେଇଥିଲେ । ଏହା ଫଳରେ 5.54 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା କର ର ସଞ୍ଚାଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ଏହାଛଡ଼ା, 11.08 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଜୋରିମାନା ମଧ୍ୟ ଆର୍ଯ୍ୟ କରାଯିବାର ଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ରାଜ୍ୟ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଅପ୍ରେଲ 2019) ଯେ, ଅନ୍ତଃକ୍ଷେତ୍ରୀୟ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ପରମିଟ୍ ଯାହା ବାହାନ-4 ସଙ୍ଗେ ସଂଯୋଜିତ, ଓଡ଼ିଶା ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଣାଳୀ ବା ଓପିଏମ୍‌ଏସ୍ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ଆନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଦାନ ପ୍ରଣାଳୀ (ପିଆଇଏମ୍‌ଏସ୍) ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଓଏମ୍‌ଭିଟି ଅଧିନିୟମ ଅନ୍ତର୍ଗତ ମୋଟର ଯାନ କର ର ସଠିକ୍ ମୂଲ୍ୟାଙ୍କନର ଆଦାୟକୁ ସୁପ୍ରବାହୀ କରିବା ପାଇଁ ପିଆଇଏମ୍‌ଏସ୍ ଓ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପ୍ରକ୍ରିୟା ପ୍ରଣାଳୀ (ସିପିଏସ୍) ମଧ୍ୟରେ ସଂଯୋଜନର ପଦକ୍ଷେପ ନିଆଯାଇଥିଲା ।

5.5.3 ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନରେ ଅନିୟମିତତା ଯୋଗୁଁ ରାଜସ୍ୱ ସଞ୍ଚାଦାୟ

ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗ ସମୂହ ଗୁଡ଼ିକର ରହଣା ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି ଦୂରତା 25 କିମି ରୁ ଅଧିକ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ 49 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ଦୁର୍ଗାମୀ ପରମିଟ୍ ବଦଳରେ ସାଧାରଣ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହିପରି, ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗ ମଧ୍ୟରେ ଦୂରତା 250 କିମି ରୁ ଅଧିକ ଥିଲେ ମଧ୍ୟ 14 ଟି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ଦୁର୍ଗାମୀ ପରମିଟ୍ ବଦଳରେ ସାଧାରଣ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା ।

(କ) ଅନ୍ତଃରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗ ସମୂହ

ଓଏମ୍‌ଭି ନିୟମ ସମୂହ 1993 ର ନିୟମ 2 (1) ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ବାଟରେ ପଡୁଥିବା ଜିଲ୍ଲା, ଉପ-ଖଣ୍ଡ, ତହସିଲ, ବ୍ଲକ୍ ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଆଦିକୁ ବାଦ୍ ଦେଇ ନିଜ ମାର୍ଗର ପ୍ରାରମ୍ଭ ଓ ଶେଷ ମଧ୍ୟରେ ହାରାହାରି 5 କିମିରେ ଅନ୍ତତଃ ଥରୁଟିଏ

⁸ ବାଲେଶ୍ୱର, ଭୁବନେଶ୍ୱର-I, କଟକ, ଜଗତସିଂହପୁର, କେନ୍ଦୁଝର, କୋରାପୁଟ ଏବଂ ରାଉରକେଲା

ରହିବା, ଯାତ୍ରୀ ଉଠାଇବା ବା ଯାତ୍ରୀ ଓହ୍ଲାଇବା ପାଇଁ ପରମିଟ୍ ପାଇଥାଏ ତେବେ ତାହା ସାଧାରଣ ପରମିଟ୍ ସେବା ଭାବେ ଗଣାହେବ ଏବଂ ଯେଉଁଠାରେ ହାରାହାରି ଦୂରତା 25 କିମି ରୁ ଅଧିକ ତାହା ଦୁର୍ଗମା ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ଭାବେ ପରିଗଣିତ ହେବ । ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ଦ୍ୱାରା ଦେୟ ମୋଟର ଯାନ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର, ଓଏମ୍ଭିଟି ଅଧିନିୟମ 1975 ର ସାରଣୀ -1 ଦ୍ୱାରା ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ବିଭିନ୍ନ ଦୂରତା ଉପରେ ପର୍ଯ୍ୟବେସିତ । ଦୁର୍ଗମା ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର ମୋଟର ଯାନ କର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କର ସାଧାରଣ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ସେବା ଯାନ ଠାରୁ ଅଧିକ ଅଟେ ।

ଅତିର୍, ଦିଶା, ବାହାନ ଏବଂ ସିପିଏସ୍ ତାଟା ସମୂହ ସହ ଏସ୍ଟିଏ ଓ ନଅ ଗୋଟି ମନୋନୀତ ଆରଟିଓର ପରମିଟ୍ ନଥି ସମୂହର ବିଶ୍ଳେଷଣ କରିଥିଲା । ପରମିଟ୍ ବିବିଧ ବିବରଣୀ ଓ ଏହାର ମାର୍ଗ ମାନଚିତ୍ରର ପରୀକ୍ଷାରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିଲା ଯେ କାଳାବଧି 2015-18 ମଧ୍ୟରେ 1,294 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ମଧ୍ୟରୁ 49 ଗୋଟିକୁ ସାଧାରଣ ପରମିଟ୍ ସେବା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା, ଯଦିଓ ରହଣାଗୁଡ଼ିକ ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ହାରାହାରି ଦୂରତା 25 କିମିରୁ ଅଧିକ ଥିଲା । ତଦନୁସାରେ ମୋଟର ଯାନ କର ଏବଂ ଅତିରିକ୍ତ କର ଦୁର୍ଗମା ବଦଳରେ ସାଧାରଣ ସେବା ପରମିଟ୍ ହିସାବରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । ପରିଶାମ ସରୁପ 17.37 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ମୋଟର ଯାନ କର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କର ର ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଅପ୍ରେଲ 2019) ଯେ ଅତିର୍, ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନୁସାରେ ଏସ୍ଟିଏ / ଆରଟିଓ ପରମିଟ୍ ରହଣା ସୂଚୀ ଓ ଯାତ୍ରୀ ଯାନର ପ୍ରକାର ଉପରେ ଆଧାରିତ ପରମିଟ୍ ପ୍ରକୃତ ଅର୍ଥାତ୍ ଦୁର୍ଗମା/ ସାଧାରଣ ସେବା ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିବେ ।

(ଖ) ଆନ୍ତରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗ ସମୂହ

ମୋଟର ଯାନ ଅଧିନିୟମ 1988 ର ଧାରା 88 (5) ଅନୁସାରେ, ଆନ୍ତରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗରେ ପରିବହନ ଯାନର ଚଳାଚଳକୁ ପ୍ରୋତ୍ସାହିତ କରିବା ପାଇଁ ଓଡ଼ିଶା-ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଓଡ଼ିଶା-ଛତିଶଗଡ଼ ମଧ୍ୟରେ ଆପୋସା ରୁକ୍ତି (2007 ଓ 2008) ହୋଇଥିଲା । ଏହି ରୁକ୍ତିର ପ୍ରାବଧାନ ଅନୁସାରେ ଯଦି ମାର୍ଗର ମୋଟ ଦୈର୍ଘ୍ୟ 250 କିମି ରୁ ଅଧିକ, ତେବେ ତାହା ଦୁର୍ଗମା ସେବା ପାଇଁ ପରିଗଣିତ ହେବ । ସେହି କ୍ଷେତ୍ରରେ ଓଏମ୍ଭିଟି ଅଧିନିୟମ 1975 ର ଅନୁସୂଚୀ-1 ଅନୁସାରେ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ମୋଟର ଯାନ କର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କର ଦୁର୍ଗମା ସେବା ଅନୁସାରେ ପଇଠ କରିବେ ।

2015-18 କାଳାବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆନ୍ତରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗରେ ଚଳାଚଳ କରୁଥିବା ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନଗୁଡ଼ିକର ପରମିଟ୍ ଓ କର ସମନ୍ୱୟ ନଥିପତ୍ର ଏସ୍ଟିଏ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ସମାକ୍ଷା ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏଥିରେ ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିଲା ଯେ ସମାକ୍ଷା ଅବଧି ମଧ୍ୟରେ ଆପୋସା ରୁକ୍ତିଦ୍ୱାରା ଚଳାଚଳ କରୁଥିବା 212 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଏଥି ମଧ୍ୟରୁ ଓଡ଼ିଶା, ଝାଡ଼ଖଣ୍ଡ ଓ ଛତିଶଗଡ଼ର 14 ଗୋଟି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଗାଡ଼ିକୁ ଆନ୍ତରାଜ୍ୟ ମାର୍ଗର ମୋଟ ଦୂରତା 250 କିମି ରୁ ଅଧିକ ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ, ଦୁର୍ଗମା ସେବା ପରମିଟ୍ ବଦଳରେ ସାଧାରଣ ସେବା ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଫଳତଃ 6.10 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ମୋଟର ଯାନ କର ଓ ଅତିରିକ୍ତ କରର ସଂଗ୍ରହ ହୋଇଥିଲା ।

ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଅନିୟମିତତା ଉପରେ ସରକାରଙ୍କ ଉତ୍ତର (ଅପ୍ରେଲ 2019) ଅପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ଥିଲା ।

5.5.4 ବାତାନ୍ତୁକ୍ତ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର କର ସଂରଚନା କ୍ଷେତ୍ରରେ ବିଳମ୍ବ ବିକ୍ଷିପ୍ତି ଜାରି

ବାତାନ୍ତୁକ୍ତ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର କର ସଂରଚନା କରିବା ବ୍ୟବସ୍ଥାରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ 99.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର କ୍ଷତି

ଓଏମ୍ଭି ନିୟମ 1993 ଅନୁସାରେ କୌଣସି ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ସାଧାରଣ, ଦୁର୍ଗମା, ଅତି ଦୁର୍ଗମା, ଅତିରିକ୍ତ ଦୁର୍ଗମା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ଧରଣର ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନର ବ୍ୟବସ୍ଥା ରହିଛି । ନଭେମ୍ବର 2015 ରେ ପରିବହନ ବିଭାଗ ବାତାନ୍ତୁକ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ, ବାତାନ୍ତୁକ୍ତ ଉଚ୍ଚ ଶୟନ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ଏବଂ ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିର୍ମିତ ବାତାନ୍ତୁକ୍ତ ଶୟନ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନ ପରମିଟ୍ ନେବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲା । ମାତ୍ର ସେହି ଶ୍ରେଣୀର ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନଗୁଡ଼ିକର ଓଏମ୍ଭିଟି ଅଧିନିୟମ 1975 ଅନୁସାରେ ମୋଟର ଯାନ କର ସଂରଚନାରେ ସଂଶୋଧନ ବିଳମ୍ବିତ ଭାବେ ନଭେମ୍ବର 2017 ରେ ହୋଇଥିଲା ।

ଏସ୍ଟିଏ, ଓଡ଼ିଶାର ଦିଶା ତାଟାବେସରେ ଥିବା ପରମିଟ୍ ବିବରଣୀ ସମୂହର ବିଶ୍ଳେଷଣ ବେଳେ ଏହା ଦୃଷ୍ଟିଗୋଚର ହୋଇଥିଲା ଯେ, ନଭେମ୍ବର 2015 ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2017 ମଧ୍ୟରେ ପ୍ରଦତ୍ତ 2,816 ପରମିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 190 ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନକୁ ଉଚ୍ଚ ଏବଂ

ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ପରମିଟ୍ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା । ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର କର ଅନୁସାରେ ଆଦାୟ ହୋଇଥିଲା । ତେଣୁ, ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର କର ସଂରଚନାର ସଂଶୋଧନରେ ବିଳମ୍ବ ଯୋଗୁଁ ଏହି ଅବଧିରେ 190 ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଯାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ 99.73 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ସମ୍ଭାବ୍ୟ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷତି ଘଟିଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଅପ୍ରେଲ 2019) ଯେ 21 ନଭେମ୍ବର 2017 ରୁ ଓଏମ୍‌ଭିଟି ଅଧିନିୟମରେ ହୋଇଥିବା ସଂଶୋଧନ ଅନୁସାରେ ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଯାନ, ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ଶୟନ ଯାନ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣଭାବେ ନିର୍ମିତ ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଯାନରୁ ଉଚିତ୍ କର ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ବାତାନ୍ତୁକୁଳୀତ ଯାତ୍ରୀବାହୀ ଯାନର କର ସଂରଚନାରେ ବିଳମ୍ବ ଘଟିଥିବା ସମ୍ଭାବରେ କୌଣସି ଉତ୍ତର ମିଳି ନଥିଲା ।

ଅଧ୍ୟାୟ VI

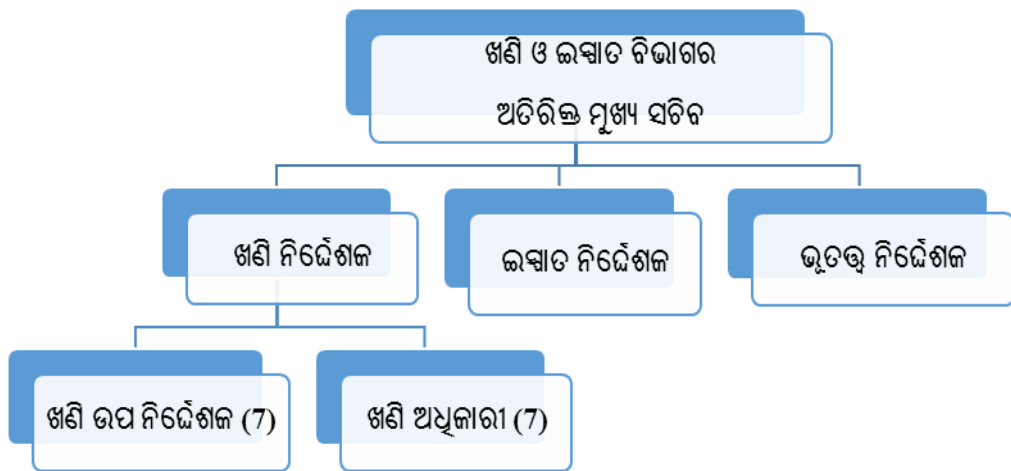
ଶଶିଜ ପ୍ରାପ୍ତି

ଅଧ୍ୟାୟ VI

ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି

6.1 ଅଣକର ରାଜସ୍ୱ ପରିଚାଳନା

ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତିର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ସଂଗ୍ରହ, ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) (ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର୍) ଅଧିନିୟମ 1957, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିଆକ୍ଟି (ଏମ୍‌ସି) ନିୟମାବଳୀ 1960, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ବିକାଶ (ଏମ୍‌ସିଡି) ନିୟମାବଳୀ 1988 ଓ ତଦନୁସାରେ ପ୍ରଣୀତ ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ଚୋରି, ଚୋରା ଚାଲାଣ ଓ ବେଆଇନ୍ ଖଣି କାରବାର ନିବାରଣ ଓ ଦଖଲ, ଗଞ୍ଜିତ ବ୍ୟବସାୟ ଓ ପରିବହନ ନିୟମାବଳୀ 2007 ଅଧିନରେ ପରିଚାଳିତ ହୁଏ । ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତି ପ୍ରଶାସନର ସାଙ୍ଗଠନିକ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନରେ ଦିଆଗଲା :

6.2 ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା

2017-18 ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ, ବିଭାଗର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ ସମସ୍ତ 12 ଟି ୟୁନିଟ୍ ସମୀକ୍ଷା ପାଇଁ ଯୋଜନା ପ୍ରସ୍ତୁତ କରି ସେଗୁଡ଼ିକର ସମୀକ୍ଷା କରିଥିଲେ । ପୁନଶ୍ଚ, 31 ମାର୍ଚ୍ଚ 2018 ସୁଦ୍ଧା, ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ ଅନ୍ତର୍ଗତ 713.87 କୋଟି ଟଙ୍କାର ଆର୍ଥିକ ମୂଲ୍ୟ ଥିବା 250 ଟି ଅନୁକ୍ଷେପର ନିକାଶ ବାକିଥିଲା ।

6.3 ସମୀକ୍ଷାର ଫଳାଫଳ

2017-18 ବର୍ଷରେ ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି ବିଭାଗର 32 ଗୋଟି ସମୀକ୍ଷା ଯୋଗ୍ୟ ୟୁନିଟ୍ ମଧ୍ୟରୁ 19 ଟି ୟୁନିଟ୍‌ରେ (59.38 ପ୍ରତିଶତ) ନଥିପତ୍ର ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ ହୋଇଥିବା 19 ଟି ୟୁନିଟ୍‌ରେ 4,925.66 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥିଲା । କର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚରୁ 266.59 କୋଟି ଟଙ୍କା ସଂଗୃହୀତ ଥିବା 609 ଗୋଟି ମାମଲାରେ ରାଜଭାଗ, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାର (ଡିଆର୍), ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାର (ଏସ୍‌ଆର୍), ସୁଧ ଇତ୍ୟାଦିର ଅଣପ୍ରାପ୍ତି/ ସଙ୍କ୍ରମଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ହୋଇଥିବାର ଦର୍ଶାଯାଇଥିଲା ଯାହାକି ନିମ୍ନଲିଖିତ ସାରଣୀ 6.1 ରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

ସାରଣୀ 6.1

ରାଜସ୍ୱ ପ୍ରାପ୍ତିର ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ବର୍ଗୀକରଣ

(ଟଙ୍କା କୋଟିଆକାରରେ)

କ୍ର.ସଂ.	ବର୍ଗ	ମାମଲା ସଂଖ୍ୟା	ପରିମାଣ
1	ରାଜଭାଗ, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାର, ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାର ଏବଂ ସୁଧ ଆଦିର ଅଣପ୍ରାପ୍ତି/ ସଙ୍କ୍ରମାପ୍ତି	212	167.70
2	ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା	397	98.89
ମୋଟ		609	266.59

2017-18 ବର୍ଷରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା 396 ଟି ମାମଲାରେ ଜଡ଼ିତ 144.28 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜସ୍ୱ ସଙ୍କ୍ରମଣ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଅନିୟମିତତା ବିଭାଗ ସାକାର କରିଥିଲା । ବିଗତ ବର୍ଷମାନଙ୍କରେ ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ଆଠ ଗୋଟି ମାମଲାରେ 0.40 କୋଟି ଟଙ୍କା ଏହି ବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲା ।

ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟର ତିନିଗୋଟି ପ୍ରଶସ୍ତ ବର୍ଗ ନିମ୍ନରେ ଦର୍ଶାଗଲା । ଏହି ଯାଞ୍ଚରେ ସଂପୃକ୍ତ ନଥିବା ବିଭାଗର ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକରେ ମଧ୍ୟ ତ୍ରୁଟିବିଚ୍ୟୁତି ଓ ଅନୁରୂପ ଅନିୟମିତତା ଥାଇପାରେ ।

ସୁତରାଂ, ଅଧିକାରୀ ଓ ନିୟମାବଳୀର ବ୍ୟବସ୍ଥା ଅନୁସାରେ ଖଣିଜ ପ୍ରାପ୍ତିର ଆଦାୟକୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ କରିବା ପାଇଁ ବିଭାଗ ଅନ୍ୟ ସମସ୍ତ ଯୁନିଟ୍ ଗୁଡ଼ିକର ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ପରୀକ୍ଷା କରିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

6.4 ସମାକ୍ଷା ମନ୍ତବ୍ୟ

ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଓଡ଼ିଶା, ଉପଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ଡିଡିଏମ୍) ଏବଂ ଖଣି ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟରେ ଅନୁରକ୍ଷଣ ନଥିପତ୍ରର ସମାକ୍ଷାରୁ ରାଜଭାଗ ସଞ୍ଚାରୋପଣ ହୋଇଥିବାର ଦେଖାଯାଇଥିଲା, ଯାହା ପରବର୍ତ୍ତୀ ଅନୁକ୍ଷେପ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରାଗଲା ।

6.5 ଅଧିକାରୀ/ ନିୟମାବଳୀ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡ଼ିକର ଅନୁପାଳନ

ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ଅଧିକାରୀ 1957, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିଆର୍ଡି ନିୟମାବଳୀ, 1960, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ବିକାଶ ନିୟମାବଳୀ, 1988 ସହ ପଠିତ କେନ୍ଦ୍ର/ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସମାକ୍ଷାନୁକ୍ରମେ ଜାରି ଅଧିକାରୀ ଓ ଅନୁଦେଶ ଅନୁସାରେ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ହାରରେ ରାଜଭାଗ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ, ଧାର୍ଯ୍ୟ ଓ ଆଦାୟ ହୋଇଥାଏ ।

ନିମ୍ନଲିଖିତ ଅନୁଦେଶନାରେ ରାଜଭାଗର ସଞ୍ଚାରୋପଣ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟ ଏବଂ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାର (ଡିଆର୍) ଓ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାର (ଏସ୍ଆର୍) ର ଅନୁରୋଧ ହୋଇଥିବା ମାମଲାଗୁଡ଼ିକର ଆଲୋଚନା କରାଗଲା ।

6.5.1 ସାଇଜ୍ କୋଇଲା ଉପରେ ରାଜଭାଗର ସଞ୍ଚାରୋପଣ

ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ରନ୍ ଅଫ୍ କୋଇଲା ମୂଲ୍ୟରେ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟର ଅନିଶ୍ଚିତ ଯୋଗୁଁ 112.26 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜଭାଗ ସଞ୍ଚାରୋପଣ

ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) (ଏମ୍ଏମ୍ଡିଆର୍) ଅଧିକାରୀ, 1957 ର ଧାରା 9 ଅନୁସାରେ ଜଣେ ଲିଜ୍ ଧାରୀ ନିଜ ଅଞ୍ଚଳରୁ କୌଣସି ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଅପସାରଣ କିମ୍ବା ଉପଯୋଗ କରୁଥିଲେ, ଅଧିକାରୀ ଦ୍ୱିତୀୟ ଅନୁସୂଚୀରେ ବିନିର୍ଦ୍ଧିତ ହାରରେ ଉକ୍ତ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ବାବଦକୁ ରାଜଭାଗ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । କୋଇଲା ମନ୍ତବ୍ୟର 10 ମଇ 2012 ର ଅଧିକାରୀ ଅନୁସାରେ କୋଇଲାର ବହନ ପତ୍ରରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ କର, ଲେଭି ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଦେୟକୁ ଛାଡ଼ି 14 ପ୍ରତିଶତ ମୂଲ୍ୟଭିତ୍ତିକ ରାଜଭାଗ ଅଣପୋଡ଼ା କୋଇଲା ଉପରେ ବସାଣ ଯୋଗ୍ୟ ଅଟେ । କୋଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍ (ସିଆଇଏଲ୍) ଡିସେମ୍ବର 2013 ର କୋଇଲା ମୂଲ୍ୟର ଅଧିକାରୀ ଅନୁସାରେ ଯଦି କୋଇଲାର ସର୍ବୋଚ୍ଚ ମାପ ହସ୍ତଗାଳିତ ପଛତ ବା ଯାନ୍ତ୍ରିକ

ଉପାୟରେ¹ 100 ମିମି ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ସୀମିତ କରାଯାଇଥାଏ, ତେବେ ରନ୍ ଅଫ୍ ମାଇନ² (ଆରଓଏମ୍) କୋଇଲା ଉପରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ମୂଲ୍ୟ ସହିତ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟ ବାବଦରେ ଚନ୍ ପିଛା 79 ଟଙ୍କା ମିଶାଯିବ । ପୁନଶ୍ଚ, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିଆଡି ନିୟମାବଳୀ, 1960 ର ନିୟମ 64(B)(1) ଅନୁସାରେ ଯଦି ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳ ମଧ୍ୟରେ ଆରଓଏମ୍ ଖଣିଜର ପ୍ରକ୍ରିୟାକରଣ ହୋଇଥାଏ ତେବେ ରାଜଭାଗ ଲିଜ୍ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଅପସାରିତ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉପରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ ।

ବିଭିନ୍ନ ଖଣି ମଞ୍ଚଳ ଅର୍ଥ ସରେ ସାଇଜ୍ ହୋଇଥିବା କୋଇଲା ଉପରେ ରାଜଭାଗର ସମ୍ଭାରୋପଣ ସମ୍ବନ୍ଧରେ ପୂର୍ବ ଅଡିଟ୍ ରିପୋର୍ଟ³ ମାନଙ୍କରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ହୋଇଥିଲା । 2017-18 ବର୍ଷରେ ପ୍ରାସଙ୍ଗିକ ନଥିପତ୍ରର ଯାଞ୍ଚରେ (ମଇ 2017 ରୁ ଅକ୍ଟୋବର 2017) ମଧ୍ୟ ତିନିଗୋଟି ଖଣି ମଞ୍ଚଳରେ⁴ ଅନୁରୂପ ଅନିୟମିତତା ରହିଥିବା ଜଣାଗଲା । ଅପ୍ରେଲ 2016 ରୁ ଫେବୃଆରୀ 2017 ମଧ୍ୟରେ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରାଗଲା ଯେ ଜଣେ ଲିଜ୍‌ଧାରୀ⁵ 10.15 କୋଟି ମେଟ୍ରିକ୍ ଟନ୍ 15 ଟି କୋଇଲା ଖଣିର ମାପ ହୋଇଥିବା କୋଇଲା ଯାହାକି 100 ମି.ମି ମାପ ଠାରୁ କମ୍ ଥିଲା ତାହା ବାହାରକୁ ପଠାଇଥିଲା । ଲିଜ୍‌ଧାରୀ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟକୁ ମିଶାଇ କୋଇଲା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ଧାର୍ଯ୍ୟ ଯୋଗ୍ୟ ହାରରେ ପ୍ରଦାନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଖଣିମୁହଁ ମୂଲ୍ୟ (ଆରଓଏମ୍) କୋଇଲା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ରାଜଭାଗ ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ସଂପୃକ୍ତ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟ ସହିତ କୋଇଲା ମୂଲ୍ୟ ଉପରେ ରାଜଭାଗକୁ ହିସାବ କରିନଥିଲେ । କୋଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଲିମିଟେଡ୍ ଦ୍ୱାରା ଅଧିସୂଚୀତ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟ ଚନ୍ ପ୍ରତି 79 ଟଙ୍କା ଥିଲା ଏବଂ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ ଦେୟ ଉପରେ ରାଜଭାଗ ଚନ୍ ପ୍ରତି 11.06 (79 ଟଙ୍କାର 14 ପ୍ରତିଶତ) ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଗଣନା କରାଯାଇଥିଲା । ଏହାଫଳରେ 112.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟ (10.15 କୋଟି ଟଙ୍କା X 11.06 ଟଙ୍କା) ର ରାଜଭାଗର ସମ୍ଭାରୋପଣ ହୋଇଥିଲା ।

ଏପରି ଭାବରେ କୋଇଲା ଉପରେ ରାଜଭାଗର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ସମୟରେ ବିହିତ ମାର୍ଗଦର୍ଶିକା ଓ ଅଧିସୂଚନାକୁ ନ ମାନିବା ଫଳରେ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନେ 112.26 କୋଟି ଟଙ୍କାର ରାଜଭାଗରୁ ରାଜ୍ୟ ରାଜକୋଷକୁ ବଞ୍ଚିତ କରାଇଥିଲେ ।

ଏହାର ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2018) ଯେ, 112.26 କୋଟି ଟଙ୍କା ସମ୍ବଳିତ ସମସ୍ତ 15 ଗୋଟି ମାମଲାରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇଛି । ଏମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ 61.23 କୋଟି ଟଙ୍କା ସମ୍ବଳିତ ସାତ ଗୋଟି ମାମଲାର ପଞ୍ଜାଧାରୀମାନେ ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ କୋଇଲା ମନ୍ତ୍ରାଳୟର ପୁନଃ ନିରୀକ୍ଷଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ ଅର୍ଥାତ୍ ଅନୁସୂଚିବଙ୍କ ଠାରେ ଉକ୍ତ ଦାବି ଗୁଡ଼ିକର ପ୍ରତିବାଦରେ ଆବେଦନ କରି ସ୍ଥଗିତାଦେଶ ହାସଲ କରିଅଛନ୍ତି । ସାତଟି ମଧ୍ୟରୁ ତିନିଟି ମାମଲାରେ ସ୍ଥଗିତାଦେଶ ଜାରି ହୋଇସାରିଥିଲା । ଅବଶିଷ୍ଟ ଆଠଟି ମାମଲାରେ ଦାବି ପରିମାଣର ଆଦାୟ ଉପରେ ପଦକ୍ଷେପ ନେବାକୁ ଓଡ଼ିଶା ଖଣି ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ (ନଭେମ୍ବର 2018) ଆଦେଶ ଜାରି କରିଥିଲେ ।

6.5.2 ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଏବଂ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀର ଅନାଦାୟ

65 ଜଣ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 155.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଅଧିକାରୀ ଓ 14 ଜଣ ଲିଜ୍‌ଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା 16.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସେମାନଙ୍କ ଉପରେ ଦାବି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇ ନଥିଲା ।

ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ବିକାଶ ଓ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) (ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର୍) ଅଧିନିୟମ, 1957 ର ଧାରା 9 କ ଅନୁସାରେ ଜଣେ ଖଣି ପଞ୍ଜାଧାରୀ ଜମି ପଞ୍ଜାରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅଧିକୃତ ଜମି ଭିତ୍ତିରେ ପ୍ରତିବର୍ଷ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କୁ ଅଧିନିୟମର ତୃତୀୟ ଅନୁରୂପରେ ବିନିର୍ଦ୍ଧିଷ୍ଟ ହାରରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ⁶ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ଖଣି ମନ୍ତ୍ରାଳୟର 01 ସେପ୍ଟେମ୍ବର 2014 ର ଅଧିସୂଚନା ଅନୁସାରେ ଅଞ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଖଣିଜ ପାଇଁ ବାର୍ଷିକ ହେକ୍ଟର ପିଛା 2,000 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରାଯାଇଥିଲା । ମୂଲ୍ୟବାନ ଖଣିଜର ମଧ୍ୟମ ମୂଲ୍ୟ, ଉଚ୍ଚ ମୂଲ୍ୟ ଏବଂ ପ୍ରସ୍ତର ଖଣିଜର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଯଥାକ୍ରମେ ଉଚ୍ଚ ହାରର ଦୁଇଗୁଣ, ତିନି ଗୁଣ ଏବଂ ଚାରି ଗୁଣ ଅଟେ । ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କର 11 ମଇ 1978 ର ଅଧିସୂଚନା ଅନୁସାରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ ଦୁଇଟି ଅର୍ଦ୍ଧବାର୍ଷିକ କିସ୍ତିରେ ପ୍ରତି ବର୍ଷ ଜାନୁଆରୀରୁ ଜୁନ୍ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, 15 ଜାନୁଆରୀ ପୂର୍ବରୁ ଏବଂ ଜୁଲାଇରୁ ଡିସେମ୍ବର

¹ ଏକ ପୂର୍ବ ନିର୍ଦ୍ଧାରିତ ସାଇଜ୍ ଯାହା ଠାରୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟକୁ ହସ୍ତଗାଳିତ କିମ୍ବା ଯାଦିକ ଉପାୟରେ ସାଇଜିଙ୍ଗ୍ କରିବା ସମୟରେ ଅଧିକ ହୋଇ ନଥାଏ
² ରନ୍ ଅଫ୍ ମାଇନ (ଆରଓଏମ୍) କୋଇଲା ଯାହା ଖଣିରୁ ସିଧା ପ୍ରାକୃତିକ ଓ ଅଣ ପ୍ରକ୍ରିୟାକୃତ ଅବସ୍ଥାରେ ସଂଗୃହୀତ ହୋଇଥାଏ ।
³ ମାର୍ଚ୍ଚ 2014, ମାର୍ଚ୍ଚ 2015 ଏବଂ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ରେ ଶେଷ ହୋଇଥିବା ସମାକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନଗୁଡ଼ିକ
⁴ ରାଉରକେଲା, ସମଲପୁର ଏବଂ ଚାଲଚେର
⁵ ମହାନଦୀ କୋଲ୍ ଫିଲ୍ଡ ଲିମିଟେଡ୍
⁶ ଉଭୟ କାର୍ଯ୍ୟକାରୀ ଓ ବ୍ୟବହୃତ ଖଣି ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଦେୟଯୋଗ୍ୟ ନିମ୍ନରମ ରାଜଭାଗ ହେଉଛି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀ

ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ 15 ଲୁଲାଇ ପୂର୍ବରୁ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ । 2016 ରେ ସଂଶୋଧିତ ହୋଇଥିବା ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିଆଡି ନିୟମାବଳୀ, 2004 ଅଧିନରେ ଲଘୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗକୁ ବାର୍ଷିକ ହେକ୍ଟର ପିଛା 5000 ଟଙ୍କାରୁ 53,500 ଟଙ୍କା ହାରରେ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଲିଜ୍ ଉପରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଦେୟ ଯୋଗ୍ୟ ହେବ ।

ସେହିପରି, ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିଆଡି (ଏମ୍‌ସି) ନିୟମାବଳୀ 1960 ର ନିୟମ 27 ଅଧିନରେ ଲିଜ୍ ପଞ୍ଜାବୀ ତାଙ୍କ ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ପାଇଁ ବ୍ୟବହୃତ ହେଉଥିବା ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଞ୍ଚଳ ପାଇଁ ରାଜ୍ୟ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀ⁷ ପୈଠ କରିବେ । ଇସାର୍ ଓ ଖଣି ବିଭାଗର 7 ନଭେମ୍ବର 2013 ର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଅନୁସାରେ ବିଭିନ୍ନ ବର୍ଗର ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ପଞ୍ଜା ଯାହାକି ଭୂରାଜସ୍ୱ ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଯୋଗ୍ୟ ନୁହେଁ ବ୍ୟବହୃତ ଜମିର ବଜାର ଦର ଉପରେ ହେକ୍ଟର ପିଛା ବାର୍ଷିକ ଏକ ପ୍ରତିଶତ ହାରରେ କିମ୍ବା ସର୍ବନିମ୍ନ ବାର୍ଷିକ 3,000 ଟଙ୍କା ଠାରୁ ସର୍ବାଧିକ 10,000 ଟଙ୍କା ହାରରେ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପୈଠ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ଅତିର, ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ନଥିବାରୁ ସହ ଖଣିଗୁଡ଼ିକର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବିଷ୍ଣୁତ ଦେୟ ସମନ୍ଧ୍ୟା ନଥିବାରୁ (ମଇ 2017 ରୁ ଡିସେମ୍ବର 2017) ଯାଞ୍ଚ କରିଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଇଲେ ଯେ, 11 ଗୋଟି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ⁸ ଅଧିନରେ 155.95 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ମୂଲ୍ୟର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପଞ୍ଜାବୀମାନେ ପ୍ରଦାନ କରିନଥିଲେ । ଏହାଥିଲା ଜାନୁଆରୀ 2015 ଓ ଜାନୁଆରୀ 2017 ମଧ୍ୟରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ସମୟରେ 65 ଗୋଟି ଖଣିର ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ । ସେହିପରି, ବାରିଗୋଟି ଖଣି କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ⁹ ଅଧିନରେ ପଞ୍ଜାବୀମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବ୍ୟବହୃତ ଭୂପୃଷ୍ଠ କ୍ଷେତ୍ର ପାଇଁ ନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ତାରିଖ ମଧ୍ୟରେ 16.67 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପ୍ରଦାନ କରି ନଥିଲେ । ଏହାଥିଲା ଜାନୁଆରୀ 2014 ଓ ଜାନୁଆରୀ 2017 ମଧ୍ୟରେ ବିଭିନ୍ନ ସମୟ ପାଇଁ 14 ଗୋଟି ଖଣିର ଖନନ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କିତ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ।

ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ/ ଖଣି ଅଧିକାରୀମାନେ ମାମଲାଗୁଡ଼ିକୁ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କରିନଥିଲେ ଏବଂ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଓ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଆଦାୟ ପାଇଁ ଦାବି ପତ୍ର ଉପସ୍ଥାପନ କରିନଥିଲେ ଯାହାଫଳରେ ସେହି ପରିମାଣର ସରକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ ହୋଇପାରି ନଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଲେ (ନଭେମ୍ବର 2018) ଯେ ସାତ ଜଣ ପଞ୍ଜାବୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାବଦକୁ 82.13 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାବଦକୁ 11.32 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ କରାଯାଇଥିଲାବେଳେ ନଅ ଜଣ ପଞ୍ଜାବୀମାନଙ୍କ ବିରୋଧରେ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାବଦକୁ 62.30 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଏବଂ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାବଦକୁ 2.31 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଦାବିପତ୍ର ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ପାଞ୍ଚ ଜଣ ପଞ୍ଜାବୀମାନଙ୍କ ଠାରୁ ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ଓ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ବାବଦକୁ 14.56 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କାର ଆଦାୟ ପାଇଁ ପଦକ୍ଷେପ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଉଥିଲା ।

6.5.3 ବେସରକାରୀ ଯାନବାହାନ ତତ୍ତ୍ୱ ଯତ୍ନରେ ମୁତୟନ ଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବେତନ ଅଂଶର ଅନାଦାୟ

ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବେସରକାରୀ ଯାନବାହାନ ଓଜନ ଯତ୍ନରେ ମୁତୟନ ହୋଇଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ବେତନ ଅଂଶ ବାବଦ 51.26 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଆଦାୟ ହୋଇନଥିଲା ଏବଂ ତାହା ସରକାରୀ ତହବିଲରେ ଜମା କରାଯାଇନଥିଲା

ଓଡ଼ିଶା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ (ଗୋରି, ଚୋରା ଚାଲାଣ ଓ ବେଆଇନ୍ ଖଣି କାରବାର ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ ଏବଂ ଦଖଲ, ମହଜୁଦ୍, ବ୍ୟବସାୟ ଓ ପରିବହନ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ) ନିୟମାବଳୀ, 2007 ର ନିୟମ 11(1) ରେ ଉଲ୍ଲିଖିତ ଅଛି ଯେ ଅଧିକୃତ ଅଞ୍ଚଳରୁ ଗଞ୍ଜିତ ଜାଗାକୁ ପରିବାହିତ ହେଉଥିବା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟରେ ରହିଥିବା ଗୁଣବତ୍ତାକୁ ନିୟନ୍ତ୍ରଣ କରିବାକୁ ଏବଂ ଅନଧିକୃତ ଭାବେ ଉତ୍ତୋଳନ କରାଯାଇଥିବା ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ମହଜୁଦ୍ ଓ ପରିବହନକୁ ରୋକିବାକୁ ରାଜ୍ୟ ଭିତରେ ଯେ କୌଣସି ସ୍ଥାନରେ ସରକାର ଯାନବାହାନ ଓଜନ ଯତ୍ନ ଓ ବାଧା ଥିବା ବା ବାଧା ନଥିବା ତନଖି ଫାଟକମାନ ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିବେ । ଉକ୍ତ ନିୟମର ନିୟମ 11(8)(ii) ଅଧିନରେ ସରକାରଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିନିର୍ଦ୍ଦିଷ୍ଟ ହାରରେ ସରକାରୀ ଯାନବାହାନ ଓଜନ ମାପକ ଯତ୍ନରେ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ଓଜନ ପାଇଁ

⁷ ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ଲିଜ୍‌ଧାରୀମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରଦାନ କରାଯାଉଥିବା ଏକ କ୍ଷତିପୂରଣ ହେଉଛି ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ଅଧିକାରୀଙ୍କ
⁸ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ ଯୋଡ଼ା, କୋଇଡ଼ା, କୋରାପୁଟ, ରାଉରକେଲା, ସମଲପୁର, ତାଳଚେର ଏବଂ ଖଣି ଅଧିକାରୀ, ବାରିପଦା, ବ୍ରହ୍ମପୁର, ଭବାନୀପାଟଣା, ବଲାଙ୍ଗିର ଓ କେଉଁଠେର
⁹ ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକ କୋଇଡ଼ା, ତାଳଚେର ଏବଂ ଖଣି ଅଧିକାରୀ ବାରିପଦା, ଭବାନୀପାଟଣା

ଓଜନ ଦେୟ ସରକାରଙ୍କୁ ପ୍ରଦାନ କରିବେ । ଇସ୍ପାତ୍ ଓ ଖଣି ବିଭାଗ (ମାର୍ଚ୍ଚ 2010) ରେ ବେସରକାରୀ ଯାନବାହାନ ଓଜନ ଯନ୍ତ୍ରରେ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟର ଓଜନ ବାହାନ ପ୍ରତି 35 ଟଙ୍କା ହିସାବରେ ଓଜନ ଦେୟ ଅନୁମୋଦନ କରିଥିଲେ । ଏହା ମଧ୍ୟରୁ ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀଙ୍କ ଦରମା ଅଂଶ ବାବଦ 10 ଟଙ୍କା ଏବଂ ଯାନବାହାନ ଓଜନ ଯନ୍ତ୍ରର ରକ୍ଷଣାବେକ୍ଷଣ ଖର୍ଚ୍ଚ ବାବଦକୁ 25 ଟଙ୍କା ଲେଖାଏଁ ଅନୁମୋଦନ ହୋଇଥିଲା ବେଳେ ବେତନ ଅଂଶ ବାବଦକୁ ସଂଗୃହୀତ ପରିମାଣ ସଂପୃକ୍ତ ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ସରକାରୀ ତହବିଲରେ ଜମା କରାଯିବ ।

ଅତିରିକ୍ତ, ରାଉରକେଲା ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକଙ୍କ ଅଧିନରେ ଥିବା ବିଭିନ୍ନ ଖଣିରୁ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ନେଇ ଯାଉଥିବା ଯାନବାହାନଗୁଡ଼ିକର ଅତିକ୍ରମଣର ବିଶଦ ବିବରଣୀ ଏବଂ ଅନୁମତି ପତ୍ର ଆଦି ନଥିପତ୍ରର ନମୁନା ଯାଞ୍ଚ (ଅକ୍ଟୋବର 2017) କରିଥିଲା । ଏହା ଦେଖାଗଲା ଯେ ଚାରିଗୋଟି ଖଣିର ପଞ୍ଚାଧାରାମାନେ ନିଜ ନିଜର ଯାନବାହାନ ଓଜନ ଯନ୍ତ୍ର ମାଧ୍ୟମରେ ଅପ୍ରେଲ 2015 ରୁ ମାର୍ଚ୍ଚ 2017 ମଧ୍ୟରେ 5,12,614 ଟି ସଞ୍ଚାର ଅତିକ୍ରମଣ (ଟ୍ରାନ୍ଜିଟ୍) ପାସ୍ ବ୍ୟବହାର କରି ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟସବୁ ପରିବହନ କରିଥିଲେ । ମାତ୍ର ସେସବୁ ଯାନବାହାନ ଓଜନ ମାପକ ଯନ୍ତ୍ରରେ ମୁତୟନ ଥିବା ସରକାରୀ କର୍ମଚାରୀମାନଙ୍କର ବେତନ ଅଂଶ ବାବଦକୁ 51.26 ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଖଣି ଉପନିର୍ଦ୍ଦେଶକମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଆଦାୟ କରାଯାଇ ନଥିଲା କିମ୍ବା ସରକାରୀ ତହବିଲରେ ଜମା କରାଯାଇ ନଥିଲା । ଏହା ସରକାରୀ ରାଜସ୍ୱ ଆଦାୟ କରିବାରେ ବିଭାଗର କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ବିଫଳତାକୁ ଦର୍ଶାଉଥିଲା ।

ଉତ୍ତରରେ ସରକାର କହିଥିଲେ (ଜୁଲାଇ 2018) ଯେ ଅତିରିକ୍ତ ଦ୍ୱାରା ଦର୍ଶାଯାଇଥିବା ସମସ୍ତ ପରିମାଣର ଆଦାୟ ପାଇଁ ଖୁଲାପକାରୀ ପଞ୍ଚାଧାରାମାନଙ୍କୁ ଦାବିପତ୍ର ସବୁ ଜାରି କରାଯାଇଥିଲା ।

ଭୁବନେଶ୍ୱର

ତାରିଖ:

25 JUN 2020

(ବିଭୂତର ବସନ୍ତିଆ)

ମହାଲେଖାକାର

(ଆର୍ଥିକ ଏବଂ ରାଜସ୍ୱ କ୍ଷେତ୍ର ଲେଖା ପରୀକ୍ଷା), ଓଡ଼ିଶା

ପ୍ରତିସାକ୍ଷରିତ

ନୂଆ ଦିଲ୍ଲୀ

ତାରିଖ:

02 JUL 2020

(ରାଜୀବ ମେହେର୍ଷି)

ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ଓଥା ମହାସମାକ୍ଷକ

ପରିଶିଷ୍ଟ

ପରିଶିଷ୍ଟ-I

2015-16 ରୁ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ମହୁଳି ଫୁଲର ସର୍ବନିମ୍ନ ବିକ୍ରୟ ଦର ଠାରୁ କମ୍ ମୂଲ୍ୟର କ୍ରୟ କରିଥିବାର ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କ ବିବରଣ

କ୍ର.ସଂ.	ଜିଲ୍ଲାର ନାମ	ମହୁଳି ବୋଜାନର ନାମ	ବର୍ଷ	ମହୁଳି ଫୁଲ କ୍ରୟର ପରିମାଣ (କିଣ୍ଟାଲରେ)	ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ମହୁଳି ଫୁଲର କ୍ରୟ ଦର (କିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି)	ସର୍ବନିମ୍ନ ସହାୟକ ମୂଲ୍ୟ (ଏମ୍ଏସ୍‌ପି) (କିଣ୍ଟାଲ ପ୍ରତି)	ମହୁଳି ଫୁଲ କ୍ରୟ ଓ ବିକ୍ରୟ ଦର ମଧ୍ୟରେ ପାର୍ଥକ୍ୟ (ଷମ୍ପ.7-6)	ପ୍ରାଥମିକ ସଂଗ୍ରହକାରୀଙ୍କୁ ପ୍ରଦତ୍ତ ମୂଲ୍ୟ (ଷମ୍ପ. 5 x 6)	ଲାଭସେନ୍ଦୁଧାରୀଙ୍କୁ ଅନୁଚିତ୍ ଫାଇଦା (ଷମ୍ପ. 5 x 8)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	ବରଗଡ଼	ବରପାଲି	2015-16	8,755	1,200	2,000	800	1,05,06,000	70,04,000
			2016-17	9,205	1,400	2,000	600	1,28,87,000	55,23,000
			2017-18	10,170	1,600	2,000	400	1,62,72,000	40,68,000
2	କାଦୋଗୁଛା		2015-16	3,037	1,200	2,000	800	36,44,400	24,29,600
			2016-17	3,969	1,400	2,000	600	55,56,600	23,81,400
			2017-18	3,861	1,600	2,000	400	61,77,600	15,44,400
3	ପଦ୍ମପୁର		2015-16	8,208	1,200	2,000	800	98,49,600	65,66,400
			2016-17	11,541	1,300	2,000	700	1,50,03,300	80,78,700
			2017-18	9,530	1,500	2,000	500	1,42,95,000	47,65,000
4	ବିରିପାଲି		2015-16	1,330	1,200	2,000	800	15,96,000	10,64,000
			2016-17	1,559	1,300	2,000	700	20,26,700	10,91,300
			2017-18	1,804	1,400	2,000	600	25,25,600	10,82,400
5	ଗାଇସିଲଟ		2015-16	1,744	1,200	2,000	800	20,92,800	13,95,200
			2016-17	795	1,300	2,000	700	10,33,500	5,56,500
6	ବିଜେପୁର		2015-16	6,216	1,600	2,000	400	99,45,600	24,86,400
			2016-17	6,472	1,800	2,000	200	1,16,49,600	12,94,400
7	ପେଟୁପାଲି		2015-16	3,740	1,700	2,000	300	63,58,000	11,22,000
			2016-17	4,650	1,800	2,000	200	83,70,000	9,30,000
8	ସୋହେଲା		2015-16	9,795	1,700	2,000	300	1,66,51,500	29,38,500
			2016-17	8,764	1,800	2,000	200	1,57,75,200	17,52,800
9	ପାଇକମାଳ		2015-16	2,763	1,400	2,000	600	38,68,200	16,57,800
10	ଭଗବତପୁର		2015-16	2,607	1,400	2,000	600	36,49,800	15,64,200
11	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	ଗୋପାଳପୁର	2015-16	4,627	1,700	2,000	300	78,65,900	13,88,100
			2017-18	6,126	1,800	2,000	200	1,10,26,800	12,25,200
12		ସର୍ଗିପାଲି	2015-16	3,635	1,800	2,000	200	65,43,000	7,27,000
13	ଗଞ୍ଜାମ	କରପଡ଼ା	2015-16	4,131	1,800	2,000	200	74,35,800	8,26,200
ରଘୁନାଥପୁର		2015-16	3,270	1,800	2,000	200	58,86,000	6,54,000	
ବଡ଼ଖରିଡ଼ା		2017-18	470	1,600	2,000	400	7,52,000	1,88,000	
		ମୋଟ		1,42,774				21,92,43,500	6,63,04,500

ପରିଶିଷ୍ଟ -II

2015-16 ଓ 2017-18 ମଧ୍ୟରେ ବ୍ୟବହୃତ ମହୁଲି ଫୁଲ ଓ ମହୁଲି ଉତ୍ପାଦନର ବିଶଦ ବିବରଣ (ଅନୁକ୍ରମ 3.4.8.1)

କ୍ର.ସଂ.	ଡିଭିଜନ ନାମ	2015-16			2016-17			2017-18		
		ବ୍ୟବହୃତ ମହୁଲି ଫୁଲ (କିଗ୍ରାରେ)	ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)	ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)	ବ୍ୟବହୃତ ମହୁଲି ଫୁଲ (କିଗ୍ରାରେ)	ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)	ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)	ବ୍ୟବହୃତ ମହୁଲି ଫୁଲ (କିଗ୍ରାରେ)	ମହୁଲି ମଦର ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)	ଉତ୍ପାଦନ (ଏଲ୍.ପି.ଏଲ୍.ରେ)
1	ମୟୂରଭଞ୍ଜ	63,12,000	26,51,040	0.42	70,52,700	29,62,134	0.42	72,03,400	30,25,407	0.42
2	ବରଗଡ଼	1,70,88,600	71,77,212	0.42	1,97,16,000	82,80,720	0.42	2,12,83,100	89,38,902	0.42
3	କେଉଁଝର	21,92,000	9,20,640	0.42	14,90,200	6,25,884	0.42	6,28,200	2,63,844	0.42
4	ସମଲପୁର	1,01,46,500	42,61,530	0.42	1,21,59,900	51,07,158	0.42	1,29,77,000	54,50,352	0.42
5	ସୁନ୍ଦରଗଡ଼	72,94,000	30,63,480	0.42	84,23,700	35,37,954	0.42	73,65,600	30,93,573	0.42
6	ଗଞ୍ଜାମ	1,55,33,100	65,23,902	0.42	1,65,07,200	69,33,024	0.42	1,64,84,100	69,23,322	0.42
7	କଳାହାଣ୍ଡି	1,20,18,900	50,47,938	0.42	1,49,94,500	62,97,690	0.42	1,67,86,700	70,50,414	0.42
8	ନୂଆପଡ଼ା	30,51,700	12,81,714	0.42	39,13,400	16,43,628	0.42	45,30,000	19,02,600	0.42

ପରିଭାଷା

ସଂକ୍ଷେପଣ ଗୁଡ଼ିକର ପରିଭାଷା

ଏ

ଏଏ ନିର୍ଦ୍ଧାରଣ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ଏଇପି ବାର୍ଷିକ ଅବକାରୀ ନୀତି
ଏଏମ୍‌ଭି ଅତିରିକ୍ତ ବଜାର ମୂଲ୍ୟ
ଏଭିଆର୍ ସମାକ୍ଷା ପରିଦର୍ଶନ ବିବରଣ

ବି

ବିଏମ୍‌ଭି ମାନଦଣ୍ଡ ମୂଲ୍ୟ
ବିଓଆର୍ ରାଜସ୍ୱ ବୋର୍ଡ

ସି

ସି ଏଣ୍ଡ ଟି ବାଣିଜ୍ୟ ଏବଂ ପରିବହନ
ସିଏଏଏ ପ୍ରମାଣିକୃତ ବାର୍ଷିକ ସମାକ୍ଷିତ ହିସାବ ରିପୋର୍ଟ
ସିସି ଘନ କ୍ଷମତା
ସିଜିଏସ୍‌ଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର
ସିଏମ୍‌ଭି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ମୋଟର ଯାନ
ସିପିଏସ୍ କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ପରିଚାଳନା ପଦ୍ଧତି
ସିଏସ୍ ଦେଶୀ ମଦ
ସିଏସ୍‌ଟି କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ବିକ୍ରୟ କର
ସିଟି ବାଣିଜ୍ୟିକ କର

ଡି

ଡିଏସି ବିଭାଗୀୟ ସମାକ୍ଷା ବୈଠକ
ଡିଡିଏମ୍ ଉପ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ, ଖଣି
ଡିଇଓ ଜିଲ୍ଲା ଅବକାରୀ କାର୍ଯ୍ୟାଳୟ
ଡିଏଲ୍ ଚାଳନା ଲାଇସେନ୍ସ
ଡିଆର୍ ଅଟଳ ଖଜଣା

ଇ

ଇସି ଅବକାରୀ କମିଶନର
ଇଡି ଅବକାରୀ ଶୁଳ୍କ
ଇପିଏର୍ ବିଶେଷ ଅଧିକାର ପ୍ରାପ୍ତ ଲାଇସେନ୍ସଧାରୀ
ଇଟି ପ୍ରବେଶ କର

ଜି

ଜିଓଓ ଓଡ଼ିଶା ସରକାର
ଜିଏସ୍‌ଟି ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର
ଜିଏସ୍‌ଟିସି ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ପରିଷଦ
ଜିଏସ୍‌ଟିଆଇଏନ୍ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ଟିକ୍ସଟ୍ ସଂଖ୍ୟା
ଜିଏସ୍‌ଟିଏନ୍ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର ନେଟ୍‌ସ୍‌ପ୍ରେଜ୍
ଜିଟିଓ ମୋଟ କାରବାର

ଆଇ

ଆଇଏଡବୁ	ଆଭ୍ୟନ୍ତରୀଣ ସମୀକ୍ଷା ଅଙ୍ଗ
ଆଇଜିଆର୍	ନିବନ୍ଧନ ମହା ନିରୀକ୍ଷକ
ଆଇଜିଏସ୍‌ଟି	ଆନ୍ତରାଷ୍ଟ୍ରୀୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର
ଆଇଏମ୍‌ଏଫ୍‌ଏଲ୍	ଭାରତ ପ୍ରସ୍ତୁତ ବିଦେଶୀ ମଦ
ଆଇଆର୍	ସମୀକ୍ଷା ପ୍ରତିବେଦନ
ଆଇଏସ୍	ଭାରତୀୟ ସ୍ଥାପ୍ତି
ଆଇଟିସି	ନିବେଶ କର ଜମା

ଜେ

ଜେସିସିଟି	ବାଣିଜ୍ୟ କର ଯୁଗ୍ମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶକ
----------	-----------------------------

ଏଲ୍

ଏଲ୍‌ଏଲ୍	ଶିକ୍ଷାର୍ଥୀ ଲାଇସେନ୍ସ
ଏଲ୍‌ପି‌ଏଲ୍	ଲକ୍ଷ୍ୟ ପୁଫ୍ ଲିଟର

ଏମ୍

ଏମ୍‌ସିଆର୍	ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ରିହାତି ନିୟମ
ଏମ୍‌ସିଟି	ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ସଂରକ୍ଷଣ ଓ ଉନ୍ନତିକରଣ
ଏମ୍‌ଏଫ୍	ମହୁଲ ଫୁଲ
ଏମ୍‌ଜିକ୍ୟୁ	ସର୍ବନିମ୍ନ ପ୍ରତିଭୂତ ପରିମାଣ
ଏମ୍‌ଏମ୍‌ଡିଆର୍	ଖଣି ଓ ଖଣିଜ ଦ୍ରବ୍ୟ ଉନ୍ନତିକରଣ
ଏମ୍‌ଓଆର୍‌ଟି‌ଏର୍	ସଡ଼କ ପରିବହନ ଓ ରାଜପଥ ମଙ୍ଗଳୟ
ଏମ୍‌ଓ	ଖଣି ଅଧିକାରୀ
ଏମ୍‌ଆର୍‌ପି	ସର୍ବାଧିକ ଖୁଚୁରା ଦର
ଏମ୍‌ଭି	ମୋଟର ଯାନ
ଏମ୍‌ଭିଆଇ	ମୋଟର ଯାନ ନିରୀକ୍ଷକ

ଓ

ଓଏମ୍‌ଭିଟି	ଓଡ଼ିଶା ମୋଟର ଯାନ କର
ଓପିଏମ୍‌ଏସ୍	ଓଡ଼ିଶା ଅନୁମତି ପରିଚାଳନା ପଇତି
ଓଏସ୍‌ଡବ୍ଲ୍ୟୁଏଏନ୍	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତୃତ ଅଞ୍ଚଳ ନେଟୱାର୍କ
ଓଏସ୍	ମହୁଲି ମଦ ରକ୍ଷା ପାତ୍ର
ଓଏସ୍‌ସିସି	ଓଡ଼ିଶା ରାଜ୍ୟ ପାନୀୟ ନିଗମ
ଓଏସ୍‌ଟି	ଓଡ଼ିଶା ବିକ୍ରୟ କର
ଓଭିଏଟି	ଓଡ଼ିଶା ମୂଲ୍ୟ ଯୁକ୍ତ କର

ପି

ପିଏସି	ପବ୍ଲିକ୍ ଆକାଉଣ୍ଟସ୍ କମିଟି
ପିଏଜି	ପ୍ରମୁଖ ମହାଲେଖାକାର
ପିଆଇଏମ୍‌ଏସ୍	ଅନୁମତି ପରିଚାଳନା ପଇତି
ପିପି	ପ୍ଲ୍ୟାୟା ଅନୁମତି
ପିଏସ୍‌ଭି	ଘରୋଇ ଯାନ ସେବା

ଆର୍

ଆର୍‌ଏ	ନିବନ୍ଧନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ
ଆର୍‌ଏଫ୍	ନିବନ୍ଧନ ଫି

ଆରବଫ୍ରିଟିଏଲ୍ଏଲ୍ଆରଆର	ପୁନର୍ବାସ, ପୁନଃସ୍ଥାପନ ଓ ଭୂମି ଗ୍ରହଣରେ ସଜ୍ଜତା ଓ ଯଥାର୍ଥ କ୍ଷତିପୂରଣ ଅଧିକାର
ଆରଓଏମ୍	ଅଣମୁହଁ ମୂଲ୍ୟ
ଆରଟିଏ	ଆଞ୍ଚଳିକ ପରିବହନ ପ୍ରାଧିକାରୀ
ଆରଟିଓ	ଆଞ୍ଚଳିକ ପରିବହନ ଅଧିକାରୀ

ଏସ୍

ଏସ୍ଏଆରଏଫ୍ ଏଇଏସ୍ଆଇ	ସୁରକ୍ଷିତ ଏବଂ ଆର୍ଥିକ ସମ୍ପତ୍ତି ଏବଂ ବଳପୂର୍ବକ ସୁରକ୍ଷା ଆଗ୍ରହର ପୁନର୍ନିର୍ମାଣ
ଏସ୍ଡି	ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ
ଏସ୍ଇ	ଅବକାରୀ ଅଧ୍ୟାକ୍ଷକ
ଏସ୍ଡିଆରଏଫ୍	ଷ୍ଟାମ୍ପ ଶୁଳ୍କ ଏବଂ ପଞ୍ଜିକୃତ ଦେୟ
ଏସ୍ଜିଏସ୍ଡି	ରାଜ୍ୟ ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବା କର
ଏସ୍ଆଇଆର	ଗମ୍ଭୀର ଅନିୟମିତତା ରିପୋର୍ଟ
ଏସ୍ଏଲ୍ଏଓ	ସତକ୍ଷ ଭୂମି ଅଧିକାରୀ
ଏସ୍ଆର	ଭୂପୃଷ୍ଠ ଅଧିକାର
ଏସ୍ଡିଏ	ରାଜ୍ୟ ପରିବହନ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷ

ଟି

ଟିସି	ପରିବହନ କମିଶନର
ଟିଡିଏସ୍	ଉତ୍ତର ହାସ କର
ଟିଆଇ	ଟ୍ରାଫିକ୍ ନିରୀକ୍ଷକ
ଟିପି	ଅସ୍ଥାୟୀ ଅନୁମତି
ଟିଆରଓ	କର ଭରଣା ଅଧିକାରୀ
ଟିଟିଓ	କର ଟୀକ୍ସଣା କାରଦାର

ୟୁ

ୟୁଟିଜିଏସ୍ଡି	କେନ୍ଦ୍ରଶାସିତ ଅଞ୍ଚଳର ଦ୍ରବ୍ୟ ଓ ସେବାକର
-------------	-------------------------------------

ଭି

ଭିଏଟିଆଇଏସ୍	ମୂଲ୍ୟଯୁକ୍ତ କର ସୂଚନା ପତ୍ର
ଭିସିଆର	ବାହାନ ଯାଞ୍ଚ ରିପୋର୍ଟ
ଭିପିଏନ୍	ଭର୍ଚୁଆଲ ବେସରକାରୀ ନେଟ୍ୱାର୍କ

© ଭାରତର ମହାଲେଖା ନିୟନ୍ତ୍ରକ ତଥା ମହାସମୀକ୍ଷକ
www.cag.gov.in

www.agodi.cag.gov.in
www.agodisha.gov.in